

**INSTITUTT
FOR SAMFUNNS-
FORSKNING**

Rapport 2026:4

Holdninger til innvandring, integrering og mangfold

Integreringsbarometeret 2026

Jan-Paul Brekke, Audun Fladmoe, Stine Hesstvedt,
Dag Wollebæk

© Institutt for samfunnsforskning 2026
Rapport 2026:3

Institutt for samfunnsforskning

Munthes gate 31
Postboks 3233 Elisenberg
0208 Oslo

ISBN (digital): 978-82-7763-886-7

ISBN (trykt): 978-82-7763-887-4

ISSN (digital): 1891-4314

ISSN (trykt): 0333-3671

www.samfunnsforskning.no

Innhold

Forord	5
Sammendrag	6
English summary	8
1. Innvandring, integrering og mangfold i Norge	10
Innvandringen til Norge	14
Problemstillinger	18
Følger utviklingen over tid	18
Hva driver holdninger til innvandring?	18
Utvalg og metode	19
Hva ligger i spørsmålet?	22
Delte utvalg og surveyeksperiment	22
Begreper	23
Guide til rapporten	24
2. Hovedtrender – holdninger til innvandring, integrering og mangfold	26
Hvor mange innvandrere bør Norge ta imot?	27
Er innvandring bra eller dårlig for Norge?	29
Hvordan synes du integreringen fungerer? Tilbake til «normalen»	30
Mindre fremtidsoptimisme?	31
Ulike gruppers holdninger til innvandring	33
Nøkkelfunn	40
3. Holdninger til ulike typer innvandring	41
Flyktninger og bosetting	43
Innvandring: bidrag og belastning	45
Innvandring og kriminalitet	49
Et eksperiment: Befolkningens kobling av kjennetegn ved flyktninger, integreringsmuligheter og mottaksvilje	52
Surveyeksperiment: Holdninger til retur av flyktninger	57
Nøkkelfunn	62
4. Holdninger til integrering og mangfold	64
Hvordan går det med integreringen?	65
Holdninger til integrering og tilpasning	71
Hvem har ansvaret for utfordringene med integrering?	75
Hva gjør at integreringen fungerer bra eller dårlig? Kvantitativ tekstanalyse av åpne svar	78
Nøkkelfunn	85

5. Religion, diskriminering, og etnisitet	86
Religion og religiøs praksis	86
Oppfatning av diskriminering	90
Holdninger til etnisitet og hudfarge	92
Nøkkelfunn	94
6. Holdninger til innvandring i en urolig verden	95
Politisk dagsorden: Hvor viktig er innvandringspolitikk for velgerne?	95
Endringer i sammenhengen mellom holdninger til innvandring og stemmegivning	99
Sammenheng med andre politiske standpunkter	102
Holdning til utenrikspolitiske spørsmål	104
Sammenheng med tillit over tid	108
Bekymring	112
Nøkkelfunn	113
7. Oppsummering og funn	115
Hovedtrender	117
Syn på ulike typer innvandring	118
Integrering og mangfold	118
Religion, diskriminering og etnisitet	119
Holdninger til innvandring i en urolig verden	120
Appendiks	121
Litteratur	123

Forord

Hva mener befolkningen i Norge om innvandring, integrering og et mer mangfoldig samfunn? Integreringsbarometeret er den mest omfattende spørreundersøkelsen om disse temaene i Norge. Barometeret har blitt gjennomført tolv ganger siden 2005, noe som gjør det mulig å følge hvordan holdninger utvikler seg over tid.

Dette er femte gang Institutt for samfunnsforskning gjennomfører denne spørreundersøkelsen på oppdrag fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Rapporten bygger på en befolkningsrepresentativ spørreundersøkelse fra november og desember 2025 der 3000 respondenter fra Kantars nettpanel deltok.

Vi ønsker å takke dem som tok seg tid til å delta i undersøkelsen og bidra med sitt syn på dette følsomme politiske feltet. Deres svar bidrar til å øke kvaliteten på den offentlige samtalen rundt innvandring og integrering og til å legge et solid kunnskapsgrunnlag for utviklingen av politikk på området.

Forfatterne,

Oslo, mai 2026

Sammendrag

Forfatter Jan-Paul Brekke, Audun Fladmoe, Stine Hesstvedt, Dag Wollebæk

Tittel Holdninger til innvandring, integrering og mangfold
Integreringsbarometeret 2026

Sammendrag Integreringsbarometeret 2026 viser at befolkningen har et mer restriktivt syn på flere sider ved innvandring, integrering og mangfold enn i de foregående målingene. Samtidig viser årets undersøkelse at man i større grad skiller mellom ulike typer innvandring. Mens flertallet er positive til arbeidsinnvandring, som oppfattes å bidra positivt til norsk økonomi og velferd, har befolkningen blitt mer kritiske til å ta imot flyktninger, asylsøkere og familiegjeforente. Vi finner videre at færre er optimistiske med tanke på fremtidig integrering, at færre mener deres egen kommune bør bosette flere flyktninger, og at flere ser en kobling mellom innvandring og økt kriminalitet.

Russlands fullskala invasjon av Ukraina i 2022 ble fulgt av en økning i positive holdninger til innvandring. Nå er holdningene tilbake der de var før invasjonen, og i noen tilfeller er de mer restriktive enn de var før. På noen spørsmål måler undersøkelsen rekordlave nivåer, som i synet på om Norge bør ta imot flere eller færre innvandrere.

Samtidig har befolkningen et nyansert syn på innvandring og integrering. For eksempel mener tre av fire at diskriminering av innvandrere forekommer i «stor» eller «noen grad», og da særlig i arbeidslivet og leiemarkedet.

De lange tidsseriene i Integreringsbarometeret viser også at mange holdninger har vært stabile de siste 20 årene. Det gjelder for eksempel synet på om innvandring i hovedsak er bra eller dårlig for Norge, synet på om arbeidsinnvandrere fra Øst-Europa gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv, og synet på om verdiene innenfor islam er forenlige med de grunnleggende verdiene i det norske samfunnet.

I rapporten peker vi på en rekke faktorer som kan bidra til å påvirke holdningene i den norske befolkningen på dette feltet, som fortsatt høye ankomster av ukrainske flyktninger, krigen i Gaza, innvandringskritiske debatter i USA og Europa og en økning i (gjeng)kriminalitet som mange tilskriver innvandring og manglende integrering. Vi viser også til at en urolig verden med geopolitiske endringer også kan virke inn på synet på innvandring.

Hovedtrender: Etter en kort periode med mer positive holdninger til innvandring og integrering etter 2022 er befolkningen nå mer kritiske. Dette gjelder blant andre unge menn, som skiller seg klart fra unge kvinner i dette henseendet. Vi måler mindre optimisme når det gjelder utviklingen i forholdet mellom innvandrere og øvrig befolkning. Høy utdanning og kontakt med innvandrere er forbundet med positive holdninger til innvandring og integrering. Politisk skiller det seg ut tre grupperinger i synet på innvandring: Velgerne fra SV, Rødt, MDG, Venstre og Ap er mest positive, velgerne fra Høyre, Sp og Krf er nær gjennomsnittet, og velgerne fra Frp og småpartiene er klart mest kritiske.

Syn på ulike typer innvandring: Støtten til å bosette flere flyktninger er redusert, og det er mindre oppslutning om å ta imot flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente. Samtidig ser befolkningen verdien av arbeidsinnvandring.

Integrering og mangfold: Vurderingene av hvordan det går med integreringen i Norge, er tilbake på nivået før 2022. Mens drøyt to av ti mener integreringen går bra, mener nesten halvparten at integreringen går dårlig. Samtidig er folk mer positive til integrering i eget nærområde. Vi ba respondentene gi noen stikkord om hvorfor integreringen er en utfordring. De nevner blant annet språk og tilpasning, ressursmangel, kriminalitet, utenforskap, manglende deltakelse og segregering.

Religion, diskriminering og etnisitet: Som tidligere finner vi at de aller fleste mener at verdiene i kristendom og jødedom er forenlige med norske verdier, mens islam vurderes mer kritisk. Dette bildet er stabilt over tid. Det er en utbredt oppfatning at mange muslimske kvinner tvinges til å bruke hijab. Samtidig mener tre av fire at diskriminering av innvandrere forekommer, særlig i arbeids- og boligmarkedet. Når vi ber folk om å tenke seg at de fikk en sjef med innvandrerbakgrunn, er det få som uttrykker at de ville vært skeptiske. Et stort flertall sier at rasisme opprører dem.

Holdninger til innvandring i en urolig verden: Innvandring er ikke topsak for velgerne generelt, men er svært viktig for de mest innvandringskritiske. Holdninger til innvandring henger tett sammen med syn på skatter og avgifter, utjevning, klima, likestilling og utenrikssaker (f.eks. Ukraina, Palestina, Trump). Det har blitt en tydeligere sammenheng mellom syn på innvandring og politisk tillit.

Om undersøkelsen: Integreringsbarometeret 2026 er gjennomført av Institutt for samfunnsforskning på oppdrag fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) og er det tolvte i rekken. Barometeret er basert på en spørreundersøkelse med et representativt befolkningsutvalg med 3000 respondenter fra Kantars nettpanel. Undersøkelsen ble gjennomført i november og desember 2025.

Emneord

innvandring, integrering, mangfold, holdninger og politikk

English summary

Author Jan-Paul Brekke, Audun Fladmoe, Stine Hesstvedt, Dag Wollebæk

Title Attitudes toward immigration, integration, and diversity in Norway
Norwegian Integration Barometer 2026

Summary **The Integration Barometer 2026** indicates that the population holds a more restrictive view on several aspects of immigration, integration, and diversity than in previous surveys. By the same token, this year's survey indicates a greater differentiation between different types of immigration – while a majority are positive towards labour immigration, which is perceived as contributing positively to the Norwegian economy and welfare state, the population has become more critical of receiving refugees, asylum seekers, and family migrants. We also find that fewer people are optimistic about future integration, that fewer think their own municipality should settle more refugees, and that more people perceive a link between immigration and increased crime.

Russia's full-scale invasion of Ukraine in 2022 was followed by an increase in positive attitudes towards immigration. Attitudes have now returned to pre-invasion levels or, in some cases, become even more restrictive. The survey records all-time low levels in respect of some questions, such as views on whether Norway should receive more or fewer immigrants.

At the same time, the population holds a nuanced view of immigration and integration. For example, three out of four respondents believe that discrimination against immigrants occurs "to a large extent" or "to some extent", particularly in the labour market and rental housing market.

The long-term series in the Integration Barometer also demonstrate that many attitudes have remained stable over the past 20 years. This applies, for example, to questions about whether immigration is mainly good or bad for Norway, whether labour migrants from Eastern Europe make a useful contribution to the Norwegian labour market, and views on whether the values within Islam are compatible with the fundamental values of Norwegian society.

In the report, we point to factors that may influence attitudes in the Norwegian population in this field, including the continued high number of arrivals of refugees from Ukraine, the war in Gaza, immigration-critical debates in the US and Europe, and (gang) crime often linked to immigration and integration. We also highlight that a more unstable world with ongoing geopolitical changes may also affect views on immigration.

Main trends: After a brief period of more positive attitudes towards immigration and integration following Russia's full-scale invasion of Ukraine in 2022, the Norwegian population now expresses more critical attitudes toward several immigration issues. This applies, among others, to young men, whose attitudes differ clearly from those of young women. In this year's report we see, for example, lower levels of optimism regarding the development of relations between immigrants and the rest of the population. Higher educational attainment and frequent contact with immigrants are associated with positive attitudes towards immigration and integration. Politically, three groupings stand out: voters for SV, Rødt, MDG,

Venstre and Ap are the most positive; voters for Høyre, Sp and KrF are close to the average; and voters for Frp and smaller fringe parties are clearly the most critical.

Views on different types of immigration: Following the peak in 2023, we find that support for settling more refugees in one's own municipality has declined, and that there is less support for receiving refugees, asylum seekers, and family migrants. At the same time, the population recognises the value of labour immigration.

Integration and diversity: Assessments of how integration in Norway is progressing have returned to their pre-2022 level. Almost half believe that integration is going poorly, and just over two in ten believe it is going well. At the same time, people are more positive about integration in their own local area than at the national level. We asked respondents to provide keywords explaining why integration is a challenge. Things they mention include language and adaptation, lack of resources, crime, social exclusion, lack of participation, and segregation.

Religion, discrimination, and ethnicity: As in previous rounds, we find that the vast majority believe that the values of Christianity and Judaism are compatible with Norwegian values, while Islam is assessed more critically. This pattern has remained stable over time. There is a widespread perception that many Muslim women are forced to wear the hijab. At the same time, three out of four believe that there is discrimination against immigrants, occurring in particular in the labour and housing markets. People express little scepticism in a hypothetical scenario where they would have a manager with an immigrant background. A large majority state that racism upsets them.

Attitudes towards immigration in a turbulent world: Although immigration is not a priority issue for voters in general, it is very important for those who are the most critical of immigration. Attitudes towards immigration are closely associated with views on climate change, gender equality, and foreign policy (e.g. Ukraine, Palestine, President Trump). There is also a clearer connection between views on immigration and political trust.

About the survey: The Integration Barometer 2026 was conducted by the Institute for Social Research (ISF), commissioned by the Directorate of Integration and Diversity (IMDi). It is now in its twelfth iteration. The barometer is based on a survey of a representative sample of the population, with 3,000 respondents from Verian's online panel. The survey was carried out in November and December 2025.

Index terms Immigration, integration, diversity, attitudes, politics

1. Innvandring, integrering og mangfold i Norge

I denne rapporten gir vi et oppdatert bilde av hvilke holdninger befolkningen i Norge har til innvandring, integrering og mangfold. Holdningene på dette feltet er viktige fordi de forteller oss om forutsetningene og grunnlaget for å utforme politikk og gjennomføre tiltak for å sikre integrering og deltakelse. De er også en viktig tilbakemelding til den offentlige samtalen om innvandringsstyring og opplevelser knyttet til et mer mangfoldig samfunn.

Integreringsbarometeret har blitt gjennomført siden 2005, mens den siste runden av spørreundersøkelsen, som ligger til grunn for denne rapporten, ble gjennomført i november og desember 2025. Hendelser og diskusjoner fra mediene før og under denne perioden kan ha virket inn på svarene. Høsten 2025 sto innvandring, integrering og mangfold høyt på den politiske dagsordenen i Norge, Europa og den øvrige verden. De siste årene har et stort antall ukrainske flyktninger søkt tilflukt i resten av Europa, inkludert i Norge, som nå har registrert flere enn 100 000 søknader om kollektiv beskyttelse fra denne gruppen. Likevel var det ikke de rekordmange ukrainske flyktningene som preget den offentlige samtalen og de politiske debattene om innvandring i Europa og Norge høsten og vinteren 2025.

I EU var temaet snarere irregulær migrasjon og utfordringer knyttet til integrering, mangfold og retur. Til tross for at EU-landene er i ferd med å innføre et felles og strammere rammeverk for migrasjonsstyring, tok sentrumsledede regjeringer i land som Danmark, Tyskland og Frankrike til orde for ytterligere innstramninger etter press fra ytre høyre. De siste månedene av 2025 rapporterte norske medier om fremgangen til det britiske ytre høyre-partiet Reform UK og deres kritikk av regjeringens manglende kontroll i innvandringspolitikken, illustrert ved ankomsten av småbåter over kanalen. I Tyskland økte forbundskansler Merz grensekontrollen og pekte i oktober på at mangfold i bybildet kunne være en samfunnsutfordring.¹ Det blåste med andre ord en restriktiv vind over Europa på dette feltet, en trend som har fortsatt inn i 2026.

Norge var lenge skjermet for de restriktive politikkendringene som har preget andre europeiske land. Valgkampen frem mot stortingsvalget i september 2025 handlet for eksempel om andre ting enn innvandring. Litt senere på høsten skjedde det imidlertid flere voldshendelser, inkludert vold utført av ungdom

¹ <https://www.dw.com/en/merzs-discriminatory-cityscape-migration-remark-draws-ire/a-74390107>

rekruttert av internasjonale kriminelle nettverk. Det gjorde at det oppsto diskusjoner i mediene om integreringsutfordringer og alvorlig utenforskap. Samtidig nådde diskusjonene fra Europa landet.

I løpet av 2025 var det flere oppslag i mediene om segregering og opphopning av levekårsproblemer, blant annet knyttet til såkalt sekundærflytting. Her kom det rapporter fra enkeltkommuner, som Sarpsborg, som i lengre tid hadde opplevd tilflytting av personer med flyktningbakgrunn som tidligere hadde blitt bosatt andre steder i landet.² I august ble Norge rystet av det som ble beskrevet som et politisk motivert drap på en ansatt med innvandrerbakgrunn på en pleieinstitusjon i Oslo.³ Den siktede hadde vært i PSTs søkelys etter varsler om radikaliserings og høyreekstreme ytringer. Mot slutten av 2025 kom det flere politiske utspill knyttet til blant annet asyl- og retursentre i tredjeland, innstramning i reglene for familiegjenforening og muligheten for å gi stater større handlingsrom i retursaker. Gjennom innsamlingsperioden var det med andre ord stor offentlig oppmerksomhet om innvandring.

I denne rapporten spør vi blant annet: Hva mener befolkningen om mottak av flyktninger, asylsøkere og arbeidsinnvandrere? Hvordan mener de det går med integreringen, og hvilke muligheter og utfordringer ser de i et mangfoldig Norge? Disse og en rekke andre spørsmål svarer vi på med utgangspunkt i en befolkningsrepresentativ spørreundersøkelse med rundt 3000 respondenter.

Årets undersøkelse følger opp Integreringsbarometeret fra tidligere år og viser trender i befolkningens holdninger på innvandringsfeltet. Vi går også i dybden på aktuelle problemstillinger som holdninger til mottak av ukrainske flyktninger, syn på årsaker til manglende integrering og koblingen mellom holdninger til innvandring og andre politikkområder. Vi bruker også surveyeksperimentet for å forstå holdninger til etnisitet og hudfarge. Gjennom hele rapporten er vi opptatt av å finne ut hva som ligger bak holdningene, og hvordan vi kan forstå holdningsendringer over tid.

Det er Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) som er oppdragsgiver for Integreringsbarometeret, som har blitt gjennomført tolv ganger. Det er femte gang Institutt for samfunnsforskning har ansvaret for undersøkelsen, som nå gjøres annethvert år (Brekke & Mohn, 2018; Brekke et al., 2020; Brekke & Fladmoe, 2022; Brekke et al., 2024).

Selv om det stadig skjer hendelser man kan anta påvirker holdningene på feltet, slik som svingninger i antallet og endringer i sammensetningen av flyktninger og innvandrere som kommer til landet, eller omlegginger i innvandrings- og integreringspolitikken, viser disse undersøkelsene at holdningene til innvandring

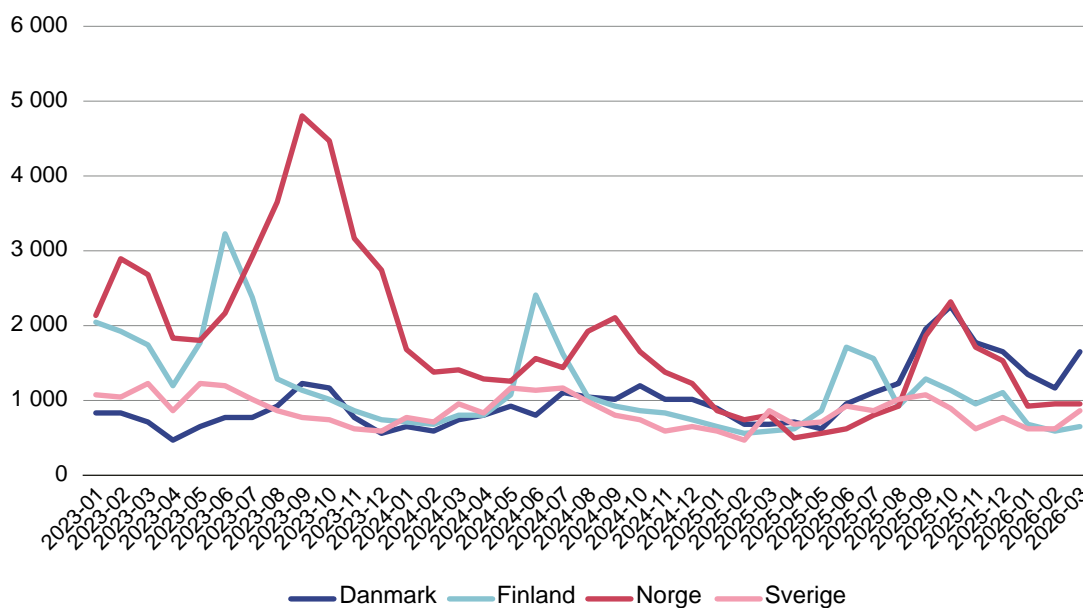
2 https://www.nrk.no/norge/_ekstraflyktninger_-strommer-til-kommunen_-_feilslatt-politikk-1.17655788

3 <https://www.nrk.no/norge/tamima-nibras-juhar-ble-drept-pa-kampen-i-oslo-1.17540559>

og integrering normalt er relativt stabile i Norge. Samtidig er ikke holdningene til disse spørsmålene uavhengig av endrede omgivelser eller strømninger i befolkningen. Noen ganger kan holdninger endres raskt. Russlands invasjon av Ukraina i 2022 er et eksempel på en hendelse som umiddelbart ga utslag i befolkningens holdninger til flukt, innvandring og integrering (Brekke & Fladmoe, 2022; Brekke, et al., 2024). I forrige rapport viste vi hvordan invasjonen bidro til at flere sa at Norge burde ta imot flyktninger, og at flere hadde mer positive holdninger til innvandring og integrering. I denne rapporten følger vi opp disse spørsmålene og analyserer om denne trenden har vart ved eller blitt svekket etter som tiden har gått og et høyt antall ukrainske flyktninger har blitt bosatt i Norge.

Det er de ukrainske flyktningene som har dominert bildet av ankomster til Norge de siste årene. Omtalen i mediene har likevel vært varierende. I perioden før forrige Integreringsbarometer ble gjennomført høsten 2023, var det stor oppmerksomhet rundt presset som de høye ankomsttallene medførte på boligmarkedet, skoler, barnehager, helsevesen og kommunale tjenester rundt om i landet. I de to siste årene har også andre sider ved mottak og bosetting av ukrainske flyktninger blitt diskutert i mediene, inkludert nivået på støtteordningene og andelen som kommer seg i arbeid (Olsen, 2026).⁴ I 2024 opplevde Norge en sterk økning i antall ankomster fra Ukraina. I denne perioden kom det langt flere ukrainske flyktninger til Norge enn til nabolandene.

Figur 1.1. Antall registreringer av midlertidig kollektiv beskyttelse per måned i Norden 2024 og 2025. Kilde: Utlendingsdirektoratet (UDI).

4 https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/artikler/45-prosent-av-ukrainske-flyktninger-var-sysselsatt-i-2024#:~:text=Vi%20bruker%20informasjonskapsler%20*%20Arbeid%20og%20%C3%B8nn%20/%20*%20Sysselsetting%20/

Dette utløste krav om endringer i politikken, og det ble innført flere innstramminger i reglene for dem med midlertidig kollektiv beskyttelse. Det ble for eksempel gjort innstramminger i ytelsene i januar⁵, og det ble slått fast at personer fra enkelte fylker i Ukraina ikke hadde behov for beskyttelse.⁶ Som vi ser i figur 1.1, opplevde Norge en ny topp i ankomstene fra Ukraina høsten 2025. Denne gangen var en viktig del av bakgrunnen en regelendring i Ukraina som tillot menn mellom 18 og 22 år å forlate landet.

I løpet av høsten 2025 var det stor oppmerksomhet i norske medier om ungdomskriminalitet. Ved flere tilfeller hyret internasjonale kriminelle nettverk norske mindreårige til å utføre voldsangrep. Dette førte til en diskusjon om utenforskap og oppvekstsvilkår og til påstander om at man nå hadde fått svenske tilstander i Norge.⁷ Regjeringen kom med en serie forslag til lovendringer.⁸

Antallet ukrainske flyktninger som har søkt om midlertidig oppholdstillatelse på grunnlag av en gruppevurdering (midlertidig kollektiv beskyttelse), var lavere i de to siste årene enn i den første perioden etter Russlands fullskalainvasjon i 2022. I hvert av de to første årene (2022 og 2023) søkte flere enn 34 000 flyktninger fra Ukraina om opphold i Norge. I 2024 falt tallet til rundt 20 000, mens det i 2025 ble gitt 13 000 vedtak om beskyttelse på kollektivt grunnlag.

I 2024 kom det i underkant av 5000 asylsøkere til Norge i tillegg til de ukrainske flyktningene som fikk opphold på kollektivt grunnlag. Blant asylsøkerne var det syrere som var den klart største landgruppen dette året (2100 søknader). Dette var også det første året der en del ukrainere ble registrert som asylsøkere. Bakgrunnen var regelendringene og innføringen av «trygge fylker» i Ukraina. Flyktninger som kom fra disse områdene, ble henvist til et ordinært asyllop med individuell behandling. I 2024 utgjorde denne gruppen 810 personer.

Året etter kom det langt færre asylsøkere til Norge (3600). Regelendringene for ukrainerne bidro til at det var flere fra Ukraina som ble registrert i denne kategorien i 2025 (1200). Hvis vi holder ukrainerne utenfor, falt antallet asylsøkere fra 4200 i 2024 til 2400 året etter. Det er et betydelig fall i det man kunne kalle ordinære asylsøkere.

Syrere har utgjort en betydelig andel av innvandringen til Norge siden flyktningekrisen i 2015. Syrere har søkt beskyttelse i Norge som asylsøkere, og de har blitt tatt ut som en del av kvoten til FNs gjenbosettingsprogram. De siste årene har de også utgjort en del av familiegjenforeningene til Norge. Sent i 2024 ble Assad-regimet avsatt, og et nytt styre ble etablert under President Ahmed

5 <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ukraina/id3023283/>

6 <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/statsrad-mehls-innlegg-pa-pressekonferansen-om-innstramminger-for-ukrainske-flyktninger/id3055244/>

7 <https://www.forsvaretsforum.no/kommunepolitikk-krim-kriminalitet-og-rettsvesen/norske-tilstander/473746>

8 <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/styrker-innsatsen-mot-barne-og-ungdomskriminalitet/id3122322/>

al-Sharaa. Dette medførte blant annet at norske myndigheter besluttet å sette behandlingen av alle asylsøknader fra syrere på vent inntil videre. Sammen med andre faktorer kan dette ha bidratt til nedgangen i asylankomster fra 2024 til 2025.

Norge har bosatt færre overføringsflyktninger gjennom FN-systemet de siste årene. De årlige kvotene blir bestemt av Stortinget. Kvotene ble redusert fra 3000 i 2022 til 2000 året etter.⁹ I 2024 var den vedtatte kvoten satt til 1000 overføringsflyktninger, mens det på grunn av tidligere innvilgelser ble bosatt rundt 1500 gjennom FNs gjenbosettingsprogram det året. Myndighetene fastsatte vesentlig lavere kvoter for 2025 (500) og 2026 (100).

Innvandringen til Norge

Flere enn én av fem som bor i Norge, har innvandringsbakgrunn. Det vil si at de enten selv har innvandret til Norge eller har foreldre som har innvandret. Denne delen av befolkningen er en svært sammensatt gruppe. For å få tak i mer nyanterte holdninger til innvandring og integrering deler vi opp spørsmålene. Vi spør for eksempel om holdninger til flyktninger, asylsøkere og arbeidsinnvandrere hver for seg, og vi skiller mellom innvandring fra ulike land.

For å kunne tolke holdningstallene som blir presentert utover i rapporten, er det viktig å kjenne til sammensetningen i gruppen personer med innvandrerbakgrunn og ankomstmønstre til Norge. I dette kapitlet presenterer vi noen grunnleggende trekk ved innvandringen til Norge sammen med problemstillinger og en enkel beskrivelse av metoden vi har brukt. I tillegg til rapporten foreligger det et eget metodedokument som beskriver utvalg, data og metode mer detaljert. Her finner man også spørreskjemaet som ble benyttet i undersøkelsen.¹⁰

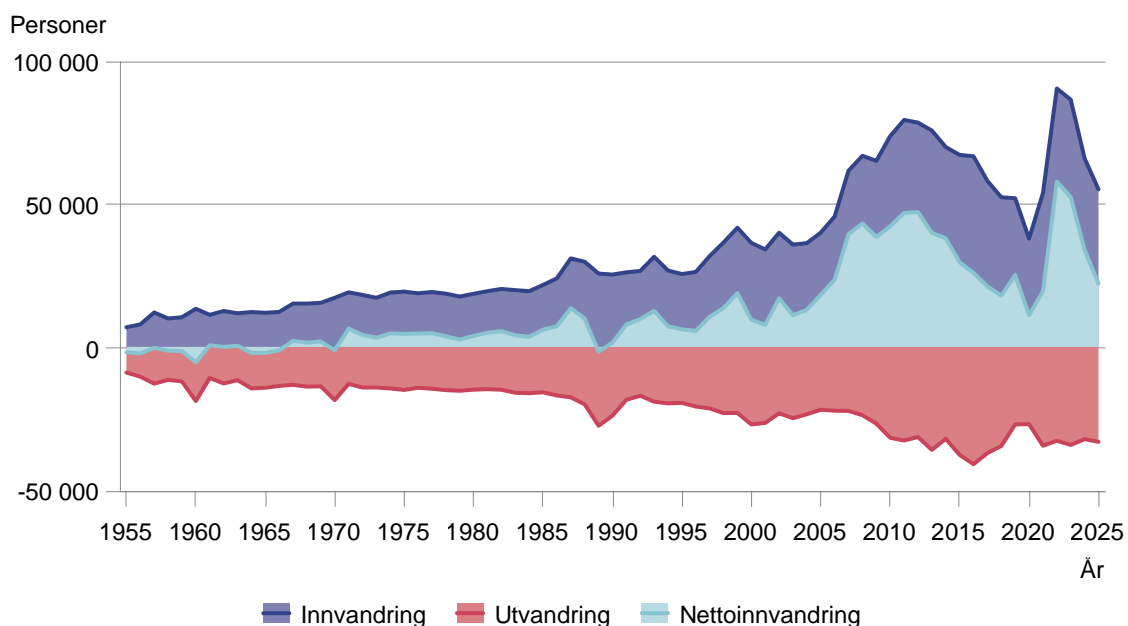
Kort fortalt hadde Norge arbeidsinnvandring på 1970-tallet og asyl- og flyktningsinnvandring på 1980-tallet. Rundt år 2000 fikk man en kraftig økning i innvandringen etter at det ble åpnet for arbeidsinnvandrere fra nye EU-land i Øst-Europa i 2004. En kraftig økning fikk man også under flyktningkrisen i 2015/2016. Deretter var det et fall under pandemien, før krigen i Ukraina gjorde at det kom rekordmange flyktninger (se figur 1.2).

9 <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/artikler/stor-andel-med-lavinntekt-blant-syriske-kvoteflyktninger>

10 <https://www.samfunnsforskning.no/prosjekter/aktive/integreringsbarometeret/integreringsbarometeret-2026---metodedokument.pdf>

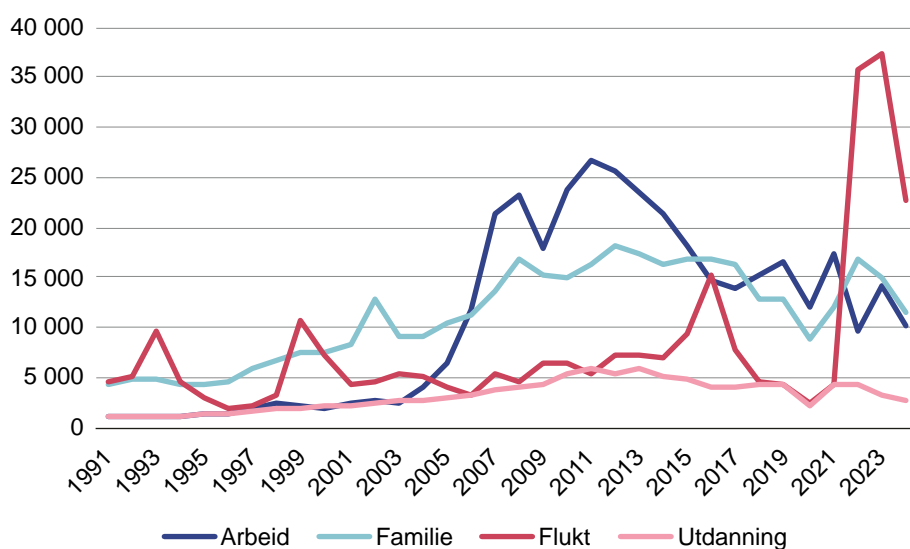
Figur 1.2. Innvandring, utvandring og netto innvandring til Norge. 1955–2025.

Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB).

I figur 1.2. ser vi tydelig økningen i arbeidsinnvandring fra 2004 til 2011, fallet under pandemien 2020–2021 og de høye flyktningankomstene i 2022 og utover. Vi ser også en fallende tendens i 2024, som forsterket seg i 2025. I 2025 var nettoinnvandringen (innvandring minus utvandring) 22 300 personer.

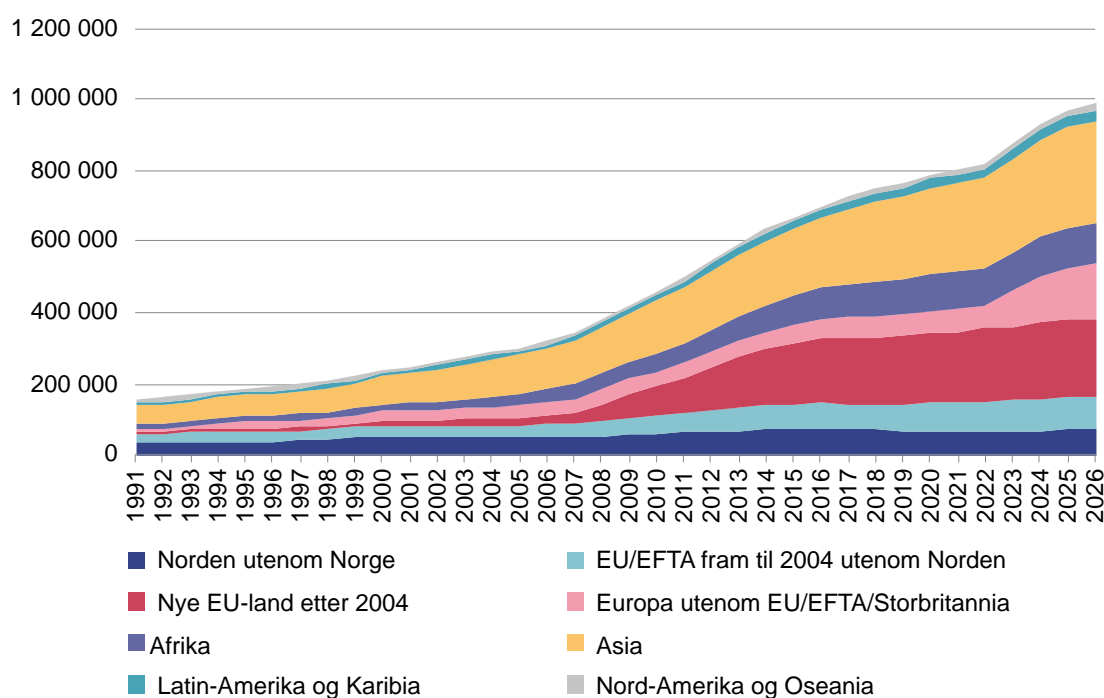
Når vi måler holdningene til innvandring og integrering, er det viktig å kjenne til hvilke grupper som faktisk kommer til Norge og etablerer seg her.

Figur 1.3. Innvandring til Norge etter innvandringsgrunn. Arbeid, familie, flukt og utdanning. 1991–2024. Kilde: SSB.

I figur 1.3 ser vi at det har vært store endringer over tid i hvor mange flyktninger, arbeidsinnvandrere og familiemedlemmer som har kommet til Norge. Figuren viser svingningene i antallet flyktninger, og vi kan gjenkjenne toppene fra 1993 (bosniske flyktninger), 1999 (Kosovo), 2015–2016 (Syria, Afghanistan) og 2022 og utover (Ukraina).

Hvor kommer innvandrerne i Norge fra? Hvis vi følger utviklingen i gruppen personer med innvandrerbakgrunn etter hvilken region de kommer fra, får vi et bilde der vi gjenkjenner økningen i arbeidsinnvandrere fra Øst-Europa etter 2004 og arbeids-, flyktning- og familieinnvandringen fra Asia (figur 1.4).

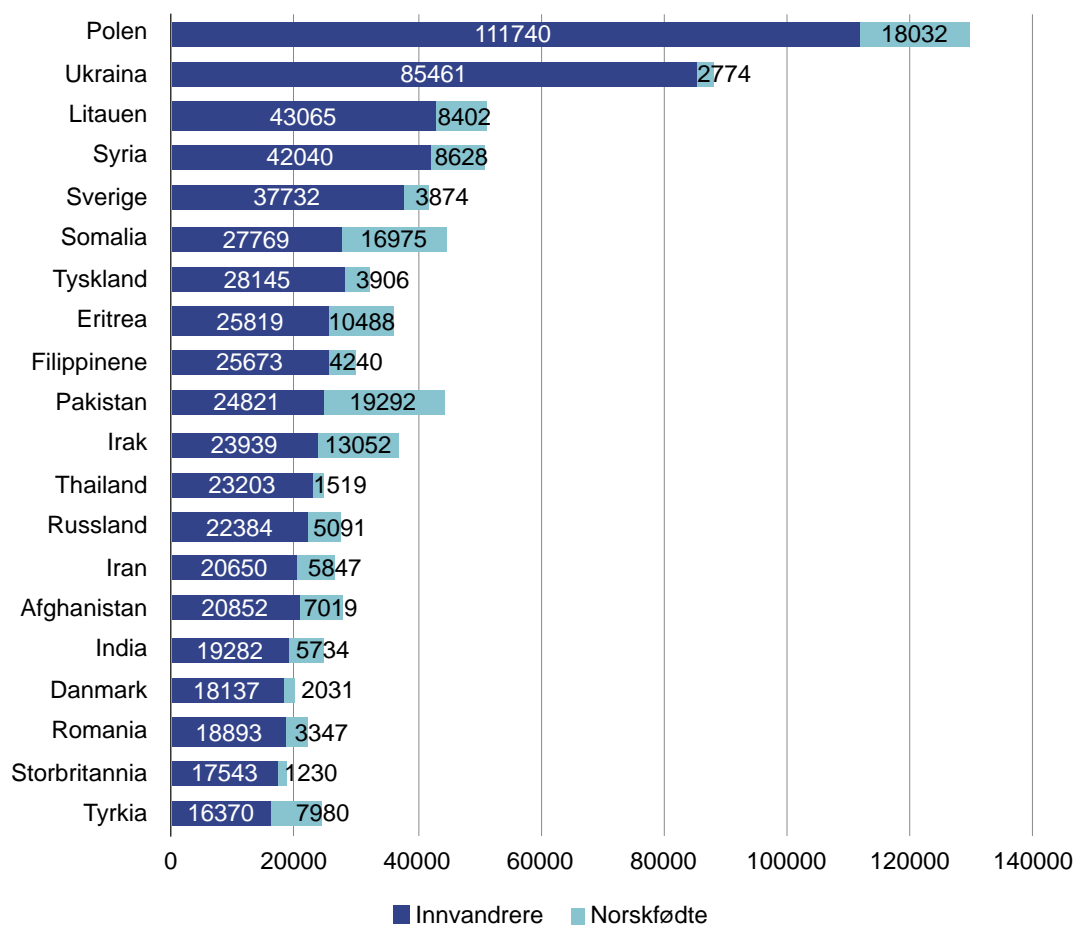
Figur 1.4. Innvandring til Norge etter innvandringsregion. Innvandrere og etterkommere. 1990–2025. Kilde: SSB.

I figur 1.4 ser vi også effekten av Ukraina-flyktningene, som utgjør hoveddelen av økningen i innvandringen fra Europa utenom EU, EFTA og Storbritannia fra 2022. Det er disse ankomstene som gjør at antallet personer med innvandrerbakgrunn gjør et byks fra 2022 til 2025. UDI regner med at rundt 85 000 ukrainske flyktninger befant seg i Norge ved utgangen av 2025. Det betyr at ankomsten av de ukrainske flyktningene alene har ført til en 1,5 prosent økning i befolkningstallet i Norge siden 2022.

I figur 1.5 ser vi at folk fra Ukraina nå har nådd andreplass på lista over de største innvandrergruppene i Norge. Øverst ligger arbeidsinnvandringslandet Polen, mens Litauen er på tredje plass.

Figur 1.5. Personer med innvandrerbakgrunn i Norge per desember 2025. De 20 største gruppene. Innvandrere (født i utlandet og med to utenlandskfødte foreldre) og deres etterkommere. Kilde: SSB.

Deretter følger fluktlandet Syria og nabolandet Sverige. Lista viser den sammensatte gruppen med innvandrerbakgrunn i Norge, med arbeid, flukt og familiegjening som hovedgrupper. Oversikten over landgruppene i figur 1.5 kan gi en indikasjon på hvem befolkningen tenker på som «innvandrere», «arbeidsinnvandrere» og «flyktninger» når de blir spurt i Integreringsbarometeret. Mange spørsmål i undersøkelsen søker å avdekke holdninger til spesielle kategorier av innvandrere.

Svarene i undersøkelsen vil også kunne være påvirket av den oppmerksomheten innvandring fikk i mediene. Hvis det for eksempel blir skrevet (og snakket) mye eller lite om krig, flukt og lidelse i tiden før og under undersøkelsen, vil det kunne ha betydning. Det samme gjelder hvis det er mye oppmerksomhet om utfordringer ved integrering. Med andre ord vil både den faktiske innvandringen/integreringen og oppmerksomheten temaet får i offentligheten, kunne påvirke holdningene. I tillegg formes holdninger av egne personlige erfaringer.

Problemstillinger

Denne rapporten gir et overblikk over holdninger til innvandring, integrering og mangfold i Norge i dag, men vi ønsker også å utdype kunnskapen på enkelte områder.

Vi jobber ut fra tre overordnede problemstillinger:

1. Hva er befolkningens holdninger til innvandring, integrering og mangfold?
2. Hvordan har disse holdningene endret seg siden tidligere undersøkelser?
3. Hva er de viktigste forklaringene på variasjon i holdningene i befolkningen på disse områdene, og er forklaringene stabile over tid eller i endring?

I analysene kombinerer vi også svar fra ulike deler av undersøkelsen. For eksempel er det viktig å se på hvordan synet på innvandring henger sammen med holdningen til hvordan det går med integreringen.

Følger utviklingen over tid

Integreringsbarometeret ble gjennomført for første gang i 2005. Deretter fulgte IMDi opp undersøkelsen omtrent annethvert år frem til 2013 (med datainnsamling i 2005, 2006, 2008, 2009, 2010, 2012 og 2013). Siden 2017 er det ISF som har gjennomført undersøkelsen for IMDi. I denne perioden har barometeret blitt gjennomført annethvert år med datainnsamling om høsten og publisering påfølgende år (2018, 2020, 2022, 2024 og 2026). Denne historikken gjør at vi kan studere utviklingen i befolkningens holdninger på feltet fra 2005 og frem til i dag.

Hva driver holdninger til innvandring?

Innvandring og integrering står helt øverst på den politiske dagsordenen i mange land, og i perioder også i Norge. Temaet skaper debatt og folkelig engasjement og brukes derfor ofte i partipolitiske kamper. Mobiliseringskraften til innvandring som tema gjør det viktig å forstå hva som styrer befolkningens eller velgenes holdninger til innvandring og integrering. Integreringsbarometeret brukes i dag som et kunnskapsgrunnlag for blant annet offentlig debatt, undervisning og politikkutvikling. I debattene er det mange meninger om hva folk i Norge mener på dette feltet. Integreringsbarometeret gir et oppdatert bilde av befolkningens holdninger. Undersøkelsen er velegnet som kunnskapsgrunnlag fordi den dekker mange sider ved innvandring, integrering og mangfold, dokumenterer endringer over tid og finner holdningsforskjeller mellom grupper i befolkningen.

Forskere på dette feltet stiller ofte to hovedgrupper av spørsmål: spørsmål om nivåer av ulike typer innvandring og spørsmål om effekter av innvandring (om innvandring utgjør et bidrag eller en trussel) (Drazanova et al., 2022). Integreringsbarometeret favner bredere enn dette og spør blant annet om befolkningens syn på integreringsprosesser, diskriminering, rasisme og et mangfoldig samfunn.

I studier av holdninger til innvandring og integrering skiller forskerne gjerne mellom individuelle kjennetegn og samfunnsmessige forhold som forklaringsfaktorer. Internasjonale metastudier har vist at av individuelle kjennetegn er det utdanningsnivå, alder, kjønn, bosted (by/land) og minoritetsbakgrunn som har størst betydning (Drazanova et al., 2022). I vår studie har vi med disse og en rekke andre individuelle kjennetegn, som politisk tilhørighet og kontakt med personer med innvandrerbakgrunn, når vi bryter ned svarfordelingen på ulike undergrupper.

Holdninger til innvandring blir ofte sett i sammenheng med økonomiske konjunkturer, situasjonen på arbeidsmarkedet og endringer i innvandring og innvandringspolitikk – og med folks opplevelse av innvandring som økonomisk eller kulturell trussel (Gorodzeisky & Semyonov, 2016). Tidligere har vi omtalt disse siste faktorene som trusselen mot «lommeboka» eller «flagget» (Brekke & Fladmoe, 2020). I årets undersøkelse søker vi å belyse flere sider ved «trusselen mot flagget» og stiller derfor spørsmål om nasjonalt samhold og nasjonal egenart. Vi legger også vekt på befolkningens syn på innvandringens bidrag til fellesskapet, arbeidsmarkedet og fremtidens velferdstjenester.

Som i tidligere undersøkelser analyserer vi også hva som ligger bak holdningene på feltet. I årets rapport ser vi blant annet koblingene mellom holdninger til innvandring og synet på meningsmotstandere på innvandringsfeltet (følelsesmessig polarisering). Vi ser også på hvordan holdninger til innvandring henger sammen med synet på andre politikkområder, samt med synet på konfliktene i Ukraina og Gaza. Vi har videre brukt et surveyeksperiment for å få frem befolkningens syn på retur av flyktninger til hjemlandet. Her skiller vi mellom assistert retur og retur ved tvang. Dette er et av de nye områdene vi kartlegger i årets undersøkelse.

Utvalg og metode

Datagrunnlaget for denne rapporten er en spørreundersøkelse gjennomført i et representativt utvalg bestående av 3055 personer som bor i Norge. Utvalget er trukket fra Kantars nettpanel, som på gjennomføringstidspunktet besto av cirka 40 000 personer som hadde sagt seg villig til å delta i denne typen undersøkelser. Nettpanelet er ikke selvrekruttert; medlemmene rekrutteres tilfeldig gjennom andre undersøkelser, noe som gjør det mulig å trekke sannsynlighetsutvalg.

Bruttoutvalget til undersøkelsen ble satt sammen i to steg. Først inviterte vi alle respondentene som deltok i 2017, 2019, 2021 og 2023, hadde sagt seg villig til å delta i nye runder med Integreringsbarometeret og fortsatt var aktive i nett-panelet. Deretter ble utvalget supplert med nye respondenter, slik at det samlede bruttoutvalget var representativt, ut fra informasjon om kjønn, alder, utdanning og geografi. Det endelige bruttoutvalget besto av 10 037 respondenter, som alle fikk invitasjon til å delta. Det ble oppnådd kontakt med 3262 (33 prosent) av disse, hvorav 3055 (94 prosent) leverte fullstendige svar. Det er viktig å understreke at respondentene i nettpanelet til Verian allerede har sagt ja til å motta spørreundersøkelser, og at de oppgitte svarprosentene ikke er sammenlignbare med en undersøkelse gjennomført blant et tilfeldig utvalg personer bosatt i Norge.

For å sikre at vi også kan analysere utviklingen i befolkningens holdninger på individnivå, inviterer vi alltid respondentene til gjenintervju. Av de 3055 som deltok i undersøkelsen i 2025, hadde 1476 også vært med gangen før (2023). 466 av dem hadde også vært med i 2021, ingen hadde vært med i 2019, og 94 hadde vært med i 2017. 1019 deltakere var med andre ord med for første gang i 2025.

Tabell 1.1. Utvalgsfordeling og svarprosent. Integreringsbarometeret 2026.

Kilde: VERIAN/SSB.

	Befolkningen 2025 (18 år og eldre)	Utvalgsfordeling	Svarprosent
Mann	50,3	54,4	33,0
Kvinne	49,7	45,6	27,9
Ålder			
Under 30 år	18,9	11,4	12,0
30–44 år	26,0	24,0	23,4
45–59 år	24,9	28,2	38,3
60+ år	30,2	36,4	63,6
Utdanning			
Grunnskole/vgs.	61,7	51,0	27,4
Universitet/høyskole	38,3	49,0	34,5
Region			
Oslo og omegn	26,2	34,8	35,7
Øvrig Østlandet	25,3	24,3	30,5
Sør- og Vestlandet	17,6	26,5	27,7
Trøndelag og Nord-Norge	17,6	14,4	26,4
n	4 508 300	3055	

Fordelingen mellom kvinner og menn i befolkningen er omtrent femti-femti, og tabellen viser at det var litt høyere svarprosent blant menn enn blant kvinner. Dette gjør at 54 prosent av respondentene er menn. Det er tydelige skjevheter i aldersfordelingen. Svarprosenten øker kraftig med alderen, fra 12 prosent blant de under 30 år til 64 prosent blant de over 60 år. Dermed er unge underrepresentert i utvalget når vi sammenligner med aldersfordelingen i befolkningen, mens eldre er overrepresentert. Det er også tydelige skjevheter når det gjelder utdanning. Svarprosenten var lavest blant dem med kortest utdanning (27 prosent) og høyest blant dem med lengere utdanning (35 prosent). Når vi sammenligner med fordelingen i befolkningen, er de med høyere akademisk utdanning (universitet/høyskole) overrepresentert i utvalget (49 prosent i utvalget mot 38 prosent i befolkningen), mens personer med grunnskole eller videregående skole er underrepresentert (51 mot 62 prosent). Til sist viser tabellen at svarprosenten var litt høyere blant respondenter bosatt i Oslo og omegn (36 prosent) enn blant respondenter i de andre landsdelene (26–31 prosent). Dermed er også personer bosatt i Oslo overrepresentert i utvalget, mens personer bosatt andre steder er underrepresentert.

I tillegg til hovedundersøkelsen, som gjentas annethvert år, har vi i perioden mellom 2021 og 2025 gjennomført fem korte spørreundersøkelser der vi har gjentatt noen overordnede spørsmål fra Integreringsbarometeret. Den første av disse fire undersøkelsene ble gjennomført rett etter Russlands fullskalainvasjon av Ukraina vinteren 2022, og formålet var å undersøke om invasjonen hadde påvirket befolkningens holdninger. Deretter ble undersøkelsen gjentatt våren 2022, høsten 2022, vinteren 2023 og våren 2025. Resultatene av undersøkelsene gjennomført i 2022 er dokumentert i Fladmoe & Brekke (2022). Der det er relevant, inkluderer vi svar fra disse undersøkelsene i figurer som viser holdningsendringer over tid.

Mellomundersøkelsene er også gjennomført av Kantar/Verian i tilfeldige befolkningsutvalg, men utvalgene er ikke koblet til utvalgene i hovedundersøkelsene.

For å korrigere for skjevhetene i utvalgsfordelingen har vi basert alle deskriptive analyser i rapporten på data som er vektet for kjønn, utdanning, alder og geografi. På denne måten «teller» svarene til dem som er underrepresentert i utvalget, mer, mens svarene til dem som er overrepresentert, teller mindre. I de multivariate analysene har vi ikke vektet datasettet, men vi har kontrollert for en rekke sosiodemografiske kjennetegn (kjønn, alder, geografi, utdanning og innvandringsbakgrunn).

I tillegg til de nevnte skjevhetene er det også skjevheter knyttet til innvandringsbakgrunn, noe det er vanskelig å korrigere for ved hjelp av vektning. Andelen personer med innvandringsbakgrunn er i utgangspunktet lavere i nettpanelet til Kantar enn i befolkningen som helhet, og en overvekt av dem med innvand-

ringsbakgrunn som er med i panelet, har bakgrunn fra Europa. Å ha innvandringsbakgrunn betyr at man selv eller ens foreldre er født i utlandet og har utenlandske foreldre. I befolkningen har 21 prosent innvandringsbakgrunn, mens andelen i nettutvalget er under 10 prosent. Vi har ikke utfyllende informasjon om denne gruppens landbakgrunn, men blant dem som har oppgitt at foreldrene er født i utlandet, svarer flertallet at foreldrene er født i Europa. Dette betyr at Integreringsbarometeret i all hovedsak måler holdninger til innvandring, integrering og mangfold *blant medlemmer av majoritetsbefolkningen*. I alle de multivariate analysene i rapporten, altså de analysene hvor vi undersøker effekten av flere variabler samtidig, inkluderer vi en variabel som indikerer om respondentene har innvandringsbakgrunn. Ved å gjøre dette tar vi hensyn til at noen av respondentene har innvandringsbakgrunn.

Utvalget og gjennomføringsmetoden er nærmere beskrevet i vedlegg 1.¹¹

Hva ligger i spørsmålet?

I spørreundersøkelser er det helt avgjørende at man bruker gode spørsmålsformuleringer og begreper. Spørsmålene må være lette å forstå for dem som skal svare, de må faktisk måle det man ønsker å måle, og de må gi svar som det er mulig å tolke.

Dette er høye krav. Ofte blir denne typen spørreundersøkelser kritisert for å bruke upresise begreper og for å gi resultater som er vanskelige å tolke. For eksempel kan spørsmålene fort bli for allmenne. I de siste rundene for Integreringsbarometeret har vi derfor valgt å nyansere en rekke spørsmål. I tillegg til å spørre hva befolkningen mener om å ta imot flere «innvandrere», spør vi om hva de mener om å ta imot flere «flyktninger», «arbeidsinnvandrere» og «familie-medlemmer av innvandrere». Dette gjør det mulig å tolke resultatene bedre. I tillegg gir det direkte kunnskap om at samme person kan ha svært ulikt syn på ulike innvandringskategorier eller arenaer der det kan forekomme diskriminering. Vi er også nøye med å bruke flere spørsmål for å belyse samme fenomen. For eksempel bruker vi ofte sett med både positivt og negativt formulerte påstander for å sikre at vi fanger en holdning og ikke bare plukker opp at folk sier seg enig i det som blir påstått.

Delte utvalg og surveyeksperiment

For å få mer nyansert kunnskap om fenomenet vi studerer, har vi også i dette Integreringsbarometeret tatt i bruk eksperimentelle metoder der vi deler utvalget tilfeldig i to eller flere grupper, som deretter får litt ulike spørsmål. Denne typen «delte utvalg» eller surveyeksperiment har blitt en stadig mer utbredt metode i samfunnsvitenskapene (Mutz, 2011). Dette er også vanlig i norske holdnings-

¹¹ <https://www.samfunnsforskning.no/prosjekter/aktive/integreringsbarometeret/integreringsbarometeret-2026---metodedokument.pdf>

studier (se for eksempel Brekke & Mohn, 2018; Steen-Johnsen et al., 2016; Tyldum, 2019).

I tillegg til å bruke delte utvalg har vi videreført et av surveyeksperimentene fra den forrige runden av Integreringsbarometeret. Her får hver respondent lese en kort tekst som beskriver en person med fluktbakgrunn. I beskrivelsen varierer vi systematisk kjennetegn ved flyktningene, som kjønn, landbakgrunn (Kongo, Ukraina, Afghanistan), utdanning (lav, høy), antall barn (2, 4, 6) og grad av religiøsitet (svært religiøs, religiøs, ikke religiøs). Etter å ha lest teksten får respondenten tre spørsmål (hvor sannsynlig det er at personen vil bli integrert, om Norge bør ta imot flere flyktninger med disse kjennetegnene, og om myndighetene bør sende personen til hjemlandet hvis situasjonen der blir bedre). Eksperimentet gir oss en mulighet til å se hvordan variasjonen i kjennetegnene ved flyktningen gir seg utslag i hvordan respondentene svarer på oppfølgingsspørsmålene.

Begreper

Et sentralt begrep i denne undersøkelsen er *innvandrere*. Med innvandrere mener vi en person som selv har innvandret til Norge, og som selv er født i utlandet av utenlandskfødte foreldre og har fire utenlandskfødte besteforeldre. Dette er i tråd med SSBs begrepsbruk.¹² Barn av innvandrere omtaler vi som etterkommere. Til sammen utgjør innvandrere og deres norskfødte barn gruppen *personer med innvandrerbakgrunn*.

Vi stiller spørsmål om personer med innvandrerbakgrunn, som altså også omfatter etterkommere, fordi vi ønsker å belyse hvordan det står til med de nye fellesskapene i Norge og holdningene til møter mellom personer med innvandrerbakgrunn og befolkningen for øvrig. Dette åpner for å stille spørsmål som gjelder den langsiktige tilpasningen mellom minoritets- og majoritetsbefolkning.

Vi unngår å bruke begrepet *nordmenn* og bruker i stedet *befolkningen* eller *befolkningen i Norge*. Årsaken er at Integreringsbarometeret skal dekke alle som bor i Norge, uavhengig av statsborgerskap. Vi har allerede beskrevet skjevheten i utvalget når det gjelder andelen innvandrere.

I et par av spørsmålene skiller vi mellom *asylsøkere* og *flyktninger*. Asylsøkere er personer som melder seg for norske myndigheter og søker om beskyttelse. De regnes som asylsøkere inntil saken er ferdigbehandlet. Med flyktning mener vi en person som enten har fått flyktningstatus etter å ha søkt om asyl, får midlertidig kollektivt opphold etter masseflukt (som de ukrainske flyktningene) eller har kommet som overføringsflyktning gjennom FN-systemet. Men det betyr

¹² <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/slik-definerer-ssb-innvandrere>

ikke at befolkningen oppfatter begrepene slik. Et av temaene i denne rapporten er nettopp hva folk legger i disse betegnelse, og hva det betyr for folks holdninger.

Vi bruker også begrepet *integrering* i ulike sammenhenger. På et overordnet plan viser det til den tilpasningen som foregår mellom innvandrere og samfunnet de kommer til. En smalere definisjon tar hensyn til at integrering er en gjensidig tilpasningsprosess. Samfunnet legger til rette for å inkludere individer eller grupper, samtidig som disse selv bidrar til å bli inkludert. I rapporten bruker vi begrepet på denne måten når vi diskuterer befolkningens syn på innvandreres tilpasning. Her blir integrering et teoretisk midtpunkt mellom assimilering på den ene siden (de som kommer, skal tilpasse seg helt og fullt) og multikulturalisme på den andre (de som kommer, må stå fritt til selv å velge om de skal tilpasse seg).

I rapporten bruker vi ordet *mangfold* i ulike sammenhenger. På et overordnet plan betyr mangfold sameksistens av personer og grupper med innvandrings- og minoritetsbakgrunn og personer og grupper med majoritetsbakgrunn i samfunnet. Vi bruker også begrepet for å markere sluttpunktet i en tenkt tidslinje som går fra ankomst (innvandring) til integrering, og som så går over til felles tilstedeværelse i et mer mangfoldig samfunn. Uttrykket brukes derfor i noen tilfeller synonymt med *nye fellesskap*. I Integreringsbarometeret dekker vi ulike holdninger til mangfold. Noen vil oppleve mangfold som et faktum eller som et mål for innvandringspolitikken. Andre kan gi uttrykk for at et mangfoldig samfunn kan være en trussel, for eksempel mot et nasjonalt fellesskap.

Denne rapporten handler om holdninger, men hva er holdninger? Vi forstår en holdning som et relativt varig sett av oppfatninger, følelser og tendenser til å handle på en bestemt måte. Holdningene kan være rettet mot grupper i samfunnet, hendelser eller symboler (Vaughan & Hogg, 2005, s. 150). Vi tror at en bredt anlagt analyse av hvilke holdninger befolkningen har, hvilke egenskaper som er knyttet til disse holdningene, og hvordan synspunkter på ulike områder henger sammen, kan danne et fruktbart utgangspunkt for en mer informert samfunnsdebatt og videre akademiske analyser.

Guide til rapporten

I de neste kapitlene beskriver vi først de viktigste utviklingstrekkene i befolkningens holdninger til innvandring, integrering og mangfold (kapittel 2). Deretter ser vi nærmere på holdninger til ulike typer innvandring: familie-, flyktning-, asyl- og arbeidsinnvandring (kapittel 3). Vi ser etter hva som kan bidra til å forklare forskjellene i holdninger i ulike deler av befolkningen. Vi trekker også

inn spørsmål som undersøker om ulike innvandringskategorier oppfattes som trusler eller bidrag til ulike deler av det norske samfunnet.

I kapittel 4 ser vi nærmere på holdninger til integrering. Her skiller vi mellom integrering på nasjonalt nivå og integrering i respondentenes eget nærområde. Vi bruker også surveyeksperimentet til å studere hvilke kjennetegn en flyktning bør ha for å lykkes med integreringen. Kapittel 5 beskriver og drøfter spørsmål knyttet til mangfold, religion og diskriminering. Her undersøker vi i hvilken grad folk mener det forekommer diskriminering på ulike arenaer. Vi har også fulgt opp spørsmål om hudfarge og etnisitet fra tidligere runder. I kapittel 6 tar vi opp spørsmål om politikk, følelsesmessig polarisering og tillit. I det siste kapittelet (kapittel 7) oppsummerer vi noen av de viktigste funnene i årets Integreringsbarometer.

2. Hovedtrender – holdninger til innvandring, integrering og mangfold

Bør Norge slippe inn flere eller færre innvandrere? Hvordan går det med integreringen? Og kommer forholdet mellom majoritets- og minoritetsbefolkningen til å bli bedre eller dårligere i fremtiden? I dette kapittelet ser vi på de store utviklingstrendene i Integreringsbarometeret over tid. På enkelte av spørsmålene har vi tidsserier som strekker seg tilbake til den første undersøkelsen i 2005. Trendene forteller oss om hvordan holdningene til innvandring utvikler seg, men gir også et grunnlag for å diskutere hvorfor de endrer seg over tid.

Ulike empiriske undersøkelser har vist litt ulike trender i hvordan holdningene til innvandrere og innvandring har utviklet seg i løpet av de siste tiårene. Mens holdningsundersøkelser fra SSB og Norsk Monitor lenge viste en tendens til mer positive holdninger (Hellevik & Hellevik, 2017), har SSB de siste årene rapportert om noe mer negative holdninger (Molstad & Arnesen, 2024).¹³

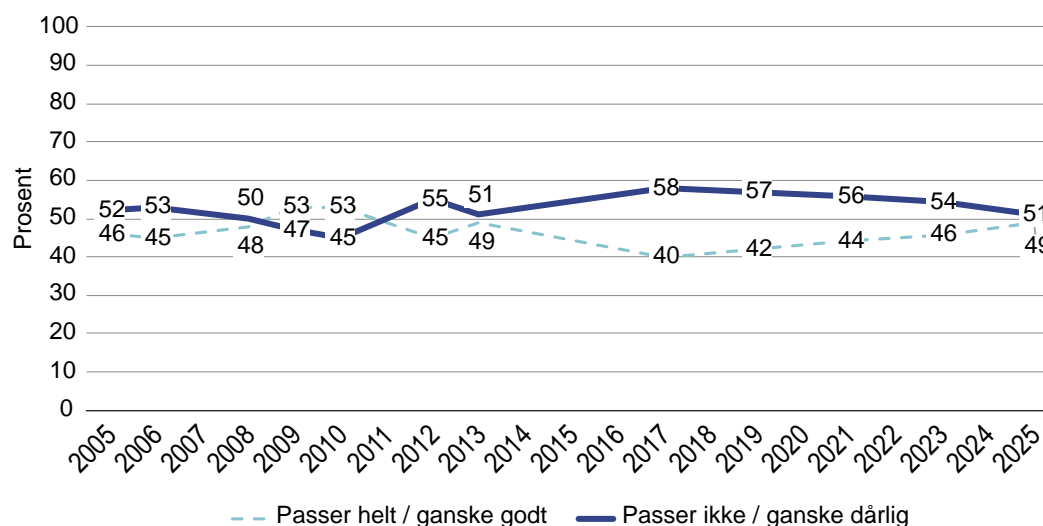
Integreringsbarometeret har i hele perioden vist et mer blandet bilde. Det følger naturlig av at det stilles langt flere spørsmål om innvandring, integrering og mangfold i denne undersøkelsen. I år ser vi likevel en endring i en mer restriktiv retning på flere spørsmål. Respondentene svarer i mindre grad enn før at Norge skal ta imot flere flyktninger, asylsøkere og familiemedlemmer, de har et mer pessimistisk syn på integrering, og de har et mindre optimistisk syn på hvordan forholdet mellom minoriteter og majoritet vil være i fremtiden. Vi har også sett at dramatiske hendelser kan påvirke innvandringsholdninger på kort sikt. Etter Russlands fullskalainvasjon av Ukraina vinteren 2022 dokumenterte vi at befolkningens holdninger til flyktninger spesielt, men også til innvandring og integrering mer generelt, umiddelbart ble langt mer positive (Fladmoe & Brekke, 2022). I Integreringsbarometeret fra 2024 fant vi at holdningene var tilbake på samme nivå som før fullskalainvasjonen. I perioden har også andre hendelser påvirket innvandringsdebatten, som den omfattende krigføringen på Gazastripen og gjengkriminalitet. Med dette som bakteppe er spørsmålet hvordan holdninger til innvandring, integrering og mangfold har utviklet seg, både siden forrige undersøkelse og over et lengre tidsspenn.

¹³ <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/holdninger-til-innvandrere-og-innvandring/artikler/mindre-positive-holdninger-til-innvandrere-i-2024>

Hvor mange innvandrere bør Norge ta imot?

I kjernen av innvandringsdebatten i Norge finner vi spørsmålet om innvandringsvolum. Hva mener befolkningen om antallet innvandrere som kommer til landet? I Integreringsbarometeret har respondentene siden 2005 tatt stilling til påstanden: «Vi bør ikke slippe inn flere innvandrere i Norge.» Svaralternativene er «passer helt», «passer ganske godt», «passer ganske dårlig» og «passer ikke i det hele tatt». Det har ikke vært mulig å svare «vet ikke». Påstanden kan tolkes på ulike måter. Noen kan tolke «flere innvandrere» som «flere innvandrere enn vi tar imot nå», mens andre kan tolke det som «flere innvandrere overhodet», slik at påstanden handler om full stopp. I figur 2.1 viser vi holdningsmønstrene over tid. For enkelhets skyld har vi slått sammen svarkategoriene «passer helt» og «passer ganske godt» og svarkategoriene «passer ganske dårlig» og «passer ikke i det hele tatt».

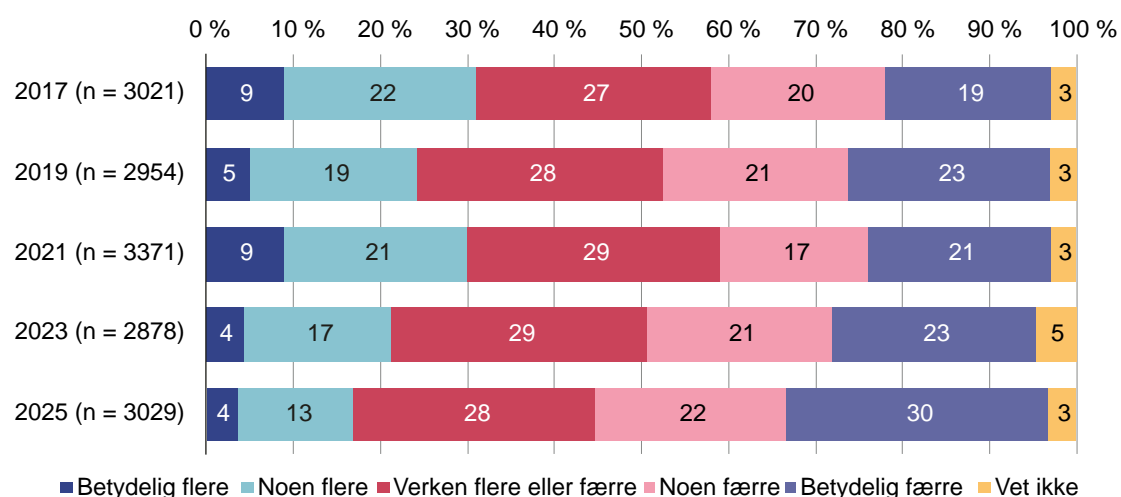
Figur 2.1. Påstand: «Vi bør ikke slippe inn flere innvandrere i Norge.» 2005–2025. Prosent.

Figur 2.1 viser at når spørsmålet stilles på denne måten, er befolkningen i Norge delt helt på midten. I 2025 svarte 49 prosent at påstanden passer, mens 51 prosent svarte at den ikke passer. Siden 2017 har det vært en gradvis trend i mer restriktiv retning, med nær ti prosentpoengs økning i andelen som svarer at påstanden passer helt eller ganske godt. Hvis vi følger tidslinjene enda lenger bakover, ser vi at nivåene har variert litt over tid, og at dagens svarfordeling var lik i 2013. De mest restriktive holdningene ble målt i 2009 og 2010.

For å sikre en mer presis forståelse av hva befolkningen mener om omfanget av innvandringen, stiller vi flere spørsmål om dette. Et av disse er spørsmålet: «Synes du Norge bør ta imot flere eller færre innvandrere enn i dag?» Respondentene fikk oppgitt svaralternativer fra «betydelig flere enn i dag» til «betydelig færre enn i dag», og det var også mulig å svare «vet ikke» (se figur 2.2).

Figur 2.2. Holdning til innvandringsvolum. 2017–2025. Prosent.

Figuren (2.2) viser at det nå er færre enn to av ti (17 prosent) som mener at Norge burde ta imot flere innvandrere («betydelig flere» og «noen flere»). Dette er en betydelig mindre andel enn i 2017 og 2021, da tre av ti (30 prosent) svarte det samme. Det er også det laveste nivået som er målt siden spørsmålet ble stilt første gang i 2017. Begge disse generelle spørsmålene om innvandringsvolum viser med andre ord en gradvis endring i retning av mer restriktive holdninger de siste årene.

Tilsvarende ser vi en gradvis økning i andelen som mener at Norge burde ta imot færre innvandrere. Det er nå flere enn fem av ti som mener at landet burde ta imot færre («betydelig færre» eller «noen færre»). Sett over tid har det vært sterkest økning i andelen som svarer at Norge bør ta imot «betydelig færre» innvandrere enn i dag, fra 19 prosent i 2017 til 30 prosent i den siste målingen fra 2025.

Samlet sett tyder svarene på disse spørsmålene på at befolkningen alt i alt heller mot at det bør komme færre innvandrere til Norge enn det det gjorde på måletidspunktet.

Hva skyldes denne økningen i restriktive holdninger til innvandringsvolum? Dette spørsmålet skal vi ha med oss utover i rapporten, når vi ser på utviklingen i andre spørsmål knyttet til innvandring, integrering og mangfold. Når det gjelder endringen på dette særskilte spørsmålet, viste vi i forrige rapport fra Integreringsbarometeret at endringen den gang kunne knyttes til de høye ankomstene av ukrainske flyktninger (Brekke et al., 2024). Da viste vi til at det hadde kommet 65 000 flyktninger fra 2022 til utgangen av 2023. Denne forklaringen er like relevant i 2025. Per desember 2025 hadde norske myndigheter registrert flere enn 100 000 søknader, og man regnet med at rundt 85 000 ukrainske flyktninger var bosatt i landet.

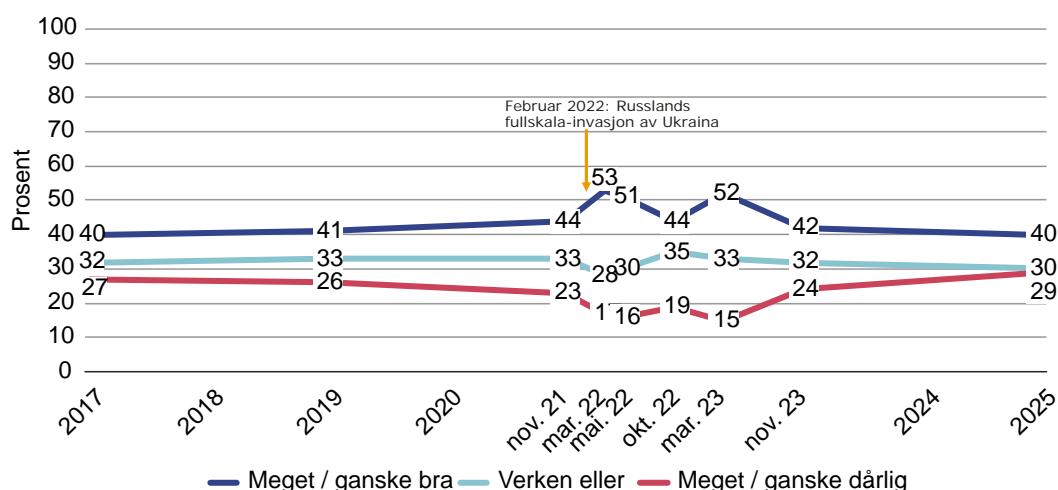
Samtidig kan aldri holdningsendringer forklares av én faktor. Det har vært omfattende krigføring i Midtøsten, det har vært mye oppmerksomhet om utenforskap og om internasjonal (gjeng)kriminalitet, og det har generelt vært en mer urolig verden, med geopolitiske endringer og større usikkerhet. Foreløpige tall fra Stortingsvalgundersøkelsen 2025 har også vist en høyredreining i deler av befolkningen, selv om innvandringsaken ikke var blant de viktigste ved valget i 2025.

I kapittel 3 viser vi hvordan holdninger til innvandring volum varierer mellom ulike kategorier innvandrere, som flyktninger, asylsøkere og familieinnvandrere.

Er innvandring bra eller dårlig for Norge?

En annen dimensjon vi måler i Integreringsbarometeret, er hvordan befolkningen synes at innvandringen påvirker Norge. Et av de overordnede spørsmålene som måler dette, er: «Synes du innvandring i hovedsak er bra eller dårlig for Norge?» Befolkningen i Norge har hatt rundt femti års erfaring med «nyere» innvandring, og personer med innvandrerbakgrunn utgjør nå, som vi har sett, 21 prosent av befolkningen. Vi har stilt dette spørsmålet siden 2017, inkludert i de mindre tilleggsundersøkelsene vi nevnte i de første kapittelet. Disse tilleggsundersøkelsene ble gjennomført etter Russlands storinvasjon av Ukraina i februar 2022 for å fange opp eventuelle kortsiktige holdningsendringer som kunne skyldes invasjonen og flyktningstrømmen som fulgte.

Figur 2.3. «Synes du innvandring i hovedsak er bra eller dårlig for Norge?» 2017–2025. Prosent.

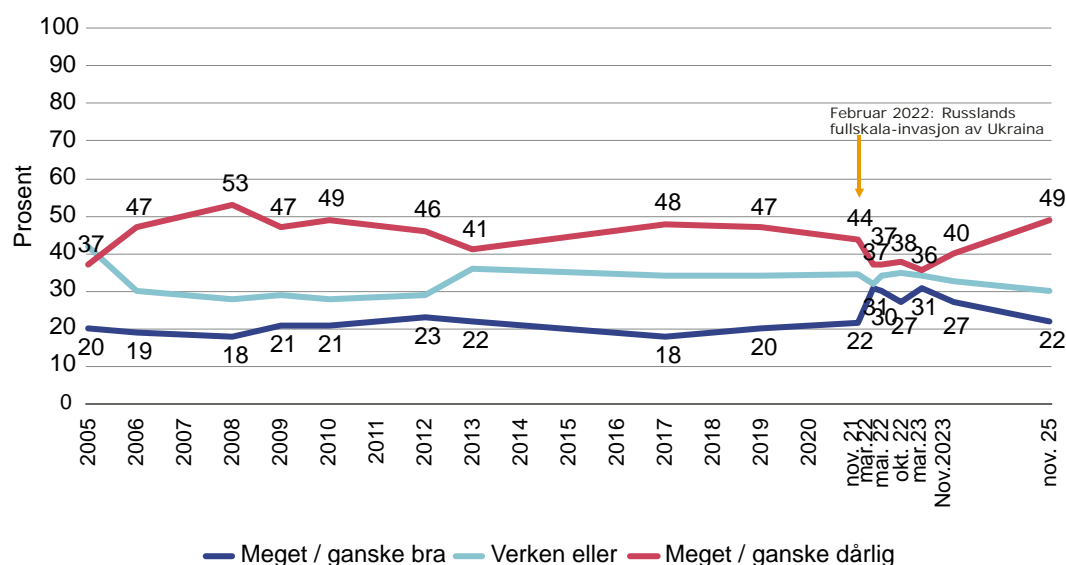
Figur 2.3 viser at det i hele perioden er flere som mener at innvandring er bra for Norge, enn som mener det er dårlig. Det er også verdt å merke seg at rundt en tredel av befolkningen velger det nøytrale alternativet «verken bra eller dårlig».

Fra 2017 til 2021 var det tendens til en svak økning i andelen som mente innvandring i hovedsak er meget eller ganske bra for Norge. Undersøkelsen i 2021 ble gjennomført i november, og den første mellomundersøkelsen ble gjennomført kort tid etter fullskalainvasjonen i februar 2022. Den umiddelbare effekten av fullskalainvasjonen var tydelig. Andelen som mente innvandring var bra for landet, økte med nesten ti prosentpoeng i løpet av fire måneder (mars 2022), og nivået var nesten like høyt to måneder etter det igjen (mai 2022). Deretter sank nivået i en måling gjennomført i oktober 2022, før det gikk opp igjen ett år etter invasjonen (mars 2023). I undersøkelsen som ble tatt opp høsten 2023, hadde andelen som mente innvandring var bra for landet, «normalisert» seg på nivået fra før fullskalainvasjonen. Fra 2023 til 2025 er det bare marginale endringer i andelen som er nøytrale eller svarer at innvandringen er bra for Norge, mens vi ser en viss økningen i andelen som mener at innvandring i hovedsak er dårlig for landet (se figur 2.3). Sammenlignet med utviklingen i restriktiv retning i spørsmålene om innvandringsvolum, er holdningene likevel mer stabile over tid folk blir spurt om innvandring generelt er bra eller dårlig for Norge.

Hvordan synes du integreringen fungerer? Tilbake til «normalen»

Siden 2005 har Integreringsbarometeret stilt et generelt og overordnet spørsmål om hvordan folk synes at integreringen av innvandrere i det norske samfunnet fungerer. Gjennom hele perioden har det vært flere som har hatt en negativ oppfatning av dette, enn som har hatt en positiv oppfatning. I figur 2.4 ser vi at fra 2005 til 2021 svarte rundt én av fem at de mener det går (ganske eller meget) bra med integreringen. Andelen som mener det går ganske eller meget dårlig, har variert mer over tid, med en topp på 53 prosent i 2008. I 2021 svarte 44 prosent at de mente at integreringen går dårlig, mens 22 prosent svarte at de syntes at den gikk bra. Umiddelbart etter Russlands fullskalainvasjon økte imidlertid andelen med et positivt syn på integreringen til 31 prosent, mens andelen med et negativt syn sank til 37 prosent.

Høsten 2023 var andelen med en positiv oppfatning av integreringen (27 prosent) fortsatt høyere enn i alle tidligere undersøkelser før invasjonen. I målingen fra 2025 ser vi at tallene er tilbake til tidligere nivåer; drøyt to av ti mener at integreringen i hovedsak fungerer bra (22 prosent), tre av ti er nøytrale (svarer «verken bra eller dårlig»), mens nær halvparten (48 prosent) mener at det går «ganske dårlig» eller «meget dårlig» med integreringen.

Figur 2.4. «I det store og det hele, hvordan synes du integreringen av innvandrere i det norske samfunnet fungerer?» 2005–2025. Prosent.

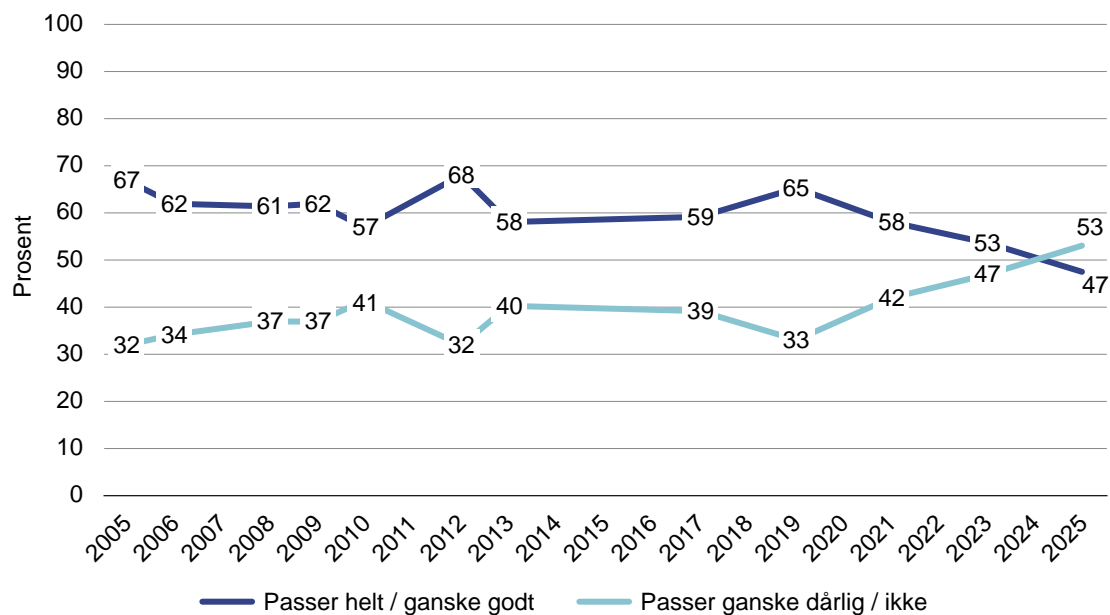
Hvordan kan vi forstå at befolkningen plutselig fikk mer positive oppfatninger om hvordan integreringen fungerer, etter Russlands fullskalainvasjon? Det er ingen åpenbar kobling mellom krigen og integreringssituasjonen i Norge. En naturlig tolkning vil være at fullskalainvasjonen og oppmerksomheten rundt de ukrainske flyktingene utløste en *generell* mobilisering og velvilje i den norske befolkningen. Rent substansielt kan den positive vendingen også skyldes at det mentale bildet av en «innvandrer» for mange endret seg fra personer med bakgrunn fra andre verdensdeler til personer fra Europa – som ligner mer på oss. Mange kan også ha hatt forventninger om at ukrainere ville ha kort vei ut i jobb og utdanning (Brekke et al., 2024).¹⁴ Ukrainske flyktinger ble i tillegg bosatt over hele landet, noe som har ført til at nye grupper av befolkningen har fått oppleve bosetting og integrering på nært hold. Etter hvert som tiden har gått og det umiddelbare sjokket etter fullskalainvasjonen har lagt seg, har oppfatninger om integrering gått tilbake til «normalen».

Mindre fremtidsoptimisme?

Vi bruker flere spørsmål i Integreringsbarometeret for å måle hvordan befolkningen ser på fremtiden når det gjelder innvandring, integrering og mangfold. Et av disse er formulert som påstanden: «Forholdet mellom innvandrere og resten av befolkningen kommer til å bli bedre» (figur 2.5).

¹⁴ <https://www.aftenbladet.no/meninger/debatt/i/8QMGBx/ukrainske-flyktinger-blir-trolig-lettere-aa-integrere-enn-flyktinger-fra-midtoesten-og-afrika>

Figur 2.5. «Forholdet mellom innvandrere og resten av befolkningen kommer til å bli bedre». 2005–2025. (n = 948–3345). Prosent.

Påstanden i figur 2.5 er formulert positivt. De som svarer at den passer, mener altså at forholdet mellom innvandrere og befolkningen kommer til å bli bedre. Det kan være vanskeligere å tolke svarene til dem som avviser påstanden. De kan enten mene at forholdet kommer til å bli dårligere, eller at forholdet kommer til å være som i dag. For eksempel vil respondenter som mener at det allerede er et godt forhold mellom innvandrere og resten av befolkningen, kunne være fornøyde, men ikke tenke at det kommer til å bli enda bedre. Slike svar kan dermed reflektere både fremtidspessimisme og en forventning om stabilitet. Denne typen feilkilder må antas å ha omtrent samme innslag fra gang til gang, men på grunn av tvetydigheten velger vi å bare beskrive utviklingen i andelen «fremtidsoptimister».

Frem til og med 2023 har det i alle år vært et flertall som mener at forholdet kommer til å bli bedre; flertallet har vært fremtidsoptimister. Dette bildet har imidlertid gradvis endret seg. Som det kommer frem i figur 2.5, har andelen optimister vært synkende siden 2019. Denne trenden med færre optimister fortsatte i 2025, og nedgangen (fra 53 prosent til 47 prosent) fra 2023 til 2025 er statistisk signifikant. Hovedbildet er dermed at vi har gått fra en situasjon der flertallet av befolkningen over lengre tid uttrykte en fremtidsoptimisme når det gjelder forholdet mellom innvandrere og resten av befolkningen, til en situasjon der befolkningen fremstår som mer delt og usikker.

Utviklingen i synet på forholdet mellom innvandrere og resten av befolkningen peker i samme retning som de mer restriktive endringene vi så i spørsmålene om innvandringsvolum og integrering tidligere i kapittelet.

Ulike gruppers holdninger til innvandring

Hvordan varierer holdninger til innvandring mellom ulike grupper i befolkningen, og hvordan har denne variasjonen endret seg over tid? For å illustrere dette har vi laget en indeks basert på to generelle spørsmål/påstander, som vi har presentert ovenfor, og som har vært med i de fem siste rundene i Integreringsbarometeret: «Synes du innvandring i hovedsak er bra eller dårlig for Norge?» og «Vi bør ikke slippe inn flere innvandrere i Norge». Svarene på disse to spørsmålene henger nært sammen,¹⁵ og til sammen gir denne indeksen et samlemål på holdninger til innvandring mer generelt og innvandringsvolum mer spesifikt. Indeksen fanger naturlig nok ikke opp alle sider ved innvandring, men som senere analyser vil vise, er holdningsforskjellene mellom ulike grupper i befolkningen omtrent de samme enten man stiller det ene eller det andre spørsmålet.

For å undersøke holdningsforskjeller mellom ulike grupper i befolkningen har vi estimert lineære regresjonsmodeller (OLS), der vi undersøker sammenhengen mellom holdninger og ulike kjennetegn ved respondentene (kjønn, alder, utdanning, bosted, egen innvandrerbakgrunn og kontakt med innvandrere) samtidig. På denne måten kan vi se den selvstendige «effekten» av for eksempel kjønn når vi tar hensyn til at menn og kvinner i utvalget kan ha ulik gjennomsnittsalder, ulikt utdanningsnivå, ulikt bostedsmønster, ulik innvandringsbakgrunn og ulik grad av kontakt med innvandrere.

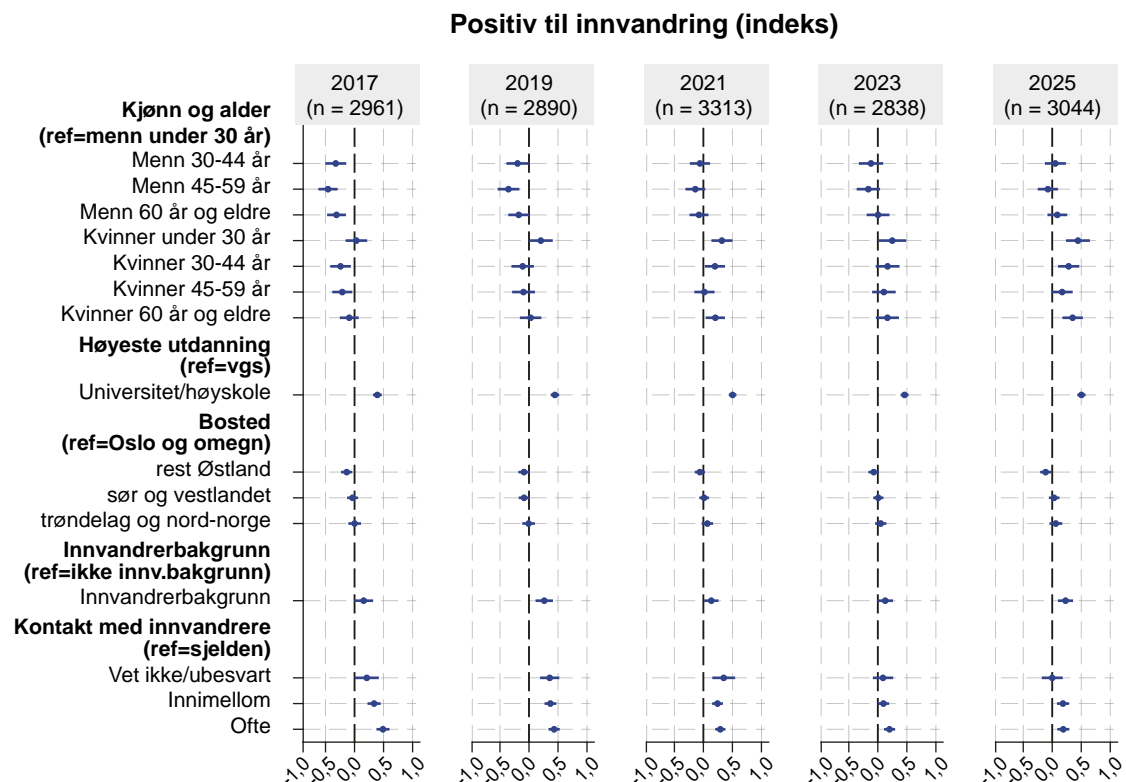
Variabelen som måler kontakt med innvandrere, er basert på spørsmål som har vært stilt ulikt over tid. I 2017 fikk respondentene spørsmål om hvor ofte de var i «kontakt» med folk med innvandrerbakgrunn, mens de i de senere undersøkelsene ble spurt om hvor ofte de «snakker» med folk med innvandrerbakgrunn. I 2021 ble respondentene stilt to mer spesifikke spørsmål: hvor ofte de snakker med folk med innvandrerbakgrunn «i området der du bor» og «i forbindelse med arbeid, frivillighet eller fritidsaktiviteter». Svaralternativene har imidlertid alltid vært like.¹⁶ For å lage en kontaktvariabel som kan sammenlignes over tid, har vi slått sammen svaralternativer slik at svarfordelingen på de ulike spørsmålene som har vært stilt, blir noenlunde lik. Kontaktvariabelen har tre verdier: «sjelden», «innimellom» og «ofte». De som har svart «vet ikke», utgjør en egen gruppe.

15 Indeksen ble laget ved å kjøre en faktoranalyse, lagre faktorskårene og standardisere skalaen til å gå fra 0 (negativ) til 1 (positiv). Svarene på påstandene korrelerer sterkt over tid ($r = 0,66-0,68$), og den sammenslåtte indeksen er forholdsvis normalfordelt (gjennomsnitt: 0,53–0,56; standardavvik: 0,25–0,26). Faktoranalyse er en statistisk metode for å finne frem til underliggende dimensjoner i et datamateriale gjennom å se hvordan svarene på enkeltspørsmål henger sammen.

16 2017: «Hvor ofte er du i kontakt med folk med innvandrerbakgrunn (for eksempel på offentlige transportmidler, i gata, i butikker eller i nabolaget)?»; 2019: «Hvor ofte snakker du med folk med innvandrerbakgrunn (for eksempel familie, på offentlige transportmidler, på gata, i butikker eller i nabolaget)?»; 2021: «Hvor ofte snakker du med folk med innvandrerbakgrunn i området der du bor?»; «Hvor ofte snakker du med folk med innvandrerbakgrunn i forbindelse med arbeid, frivillighet eller fritidsaktiviteter?»; 2023 og 2025: «Hvor ofte snakker du med folk med innvandrerbakgrunn?». Svaralternativer: aldri, sjeldnere enn én gang i måneden, én gang i måneden, flere ganger i måneden, én gang per uke, flere ganger per uke, hver dag.

Figur 2.6 viser resultatene fra fem slike lineære regresjonsmodeller, én for hvert år. Plottene viser regresjonskoeffisienter for hvert kjennetegn (variabel). Plott på høyre side av den vertikale linjen indikerer en positiv sammenheng (i dette tilfellet et mer positivt syn på innvandring), mens plott til venstre for linjen indikerer negativ sammenheng. De korte horisontale linjene på hver side av plottene viser 95 prosent konfidensintervall. Dersom det er luft mellom et konfidensintervall og den vertikale linjen eller mellom to konfidensintervaller, er forskjellen statistisk signifikant på 95-prosentnivået ($p < 0,05$). For eksempel ser vi at personer med høyere utdanning er signifikant mer positive til innvandring enn de med lavere utdanning, og at det gjelder på alle fem måletidspunkter.

Figur 2.6. Holdninger til innvandring (indeks) i ulike grupper i befolkningen. Plott fra Integreringsbarometeret 2017–2025.

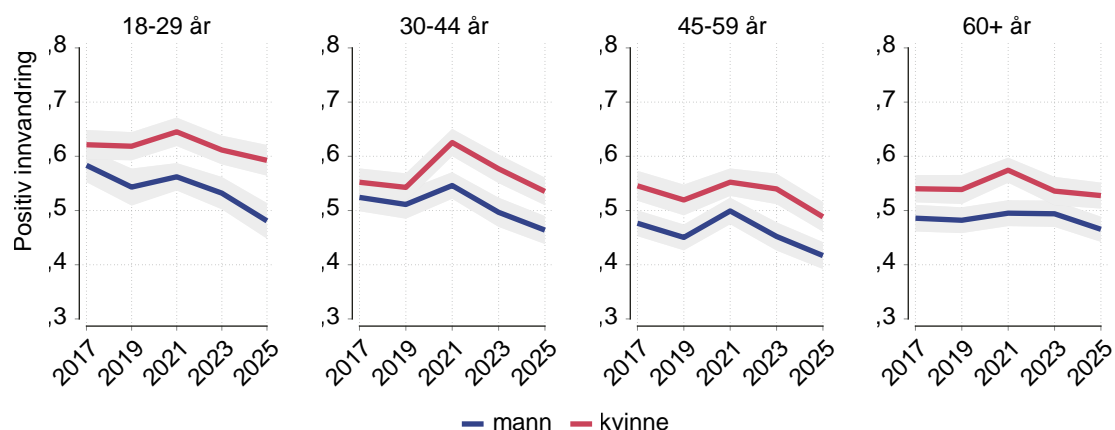
I plottene i figur 2.6 kan vi også se hvordan gruppeforskjeller i holdninger til innvandring har utviklet seg gjennom de fem siste målingene. Helt i toppen av plottene har vi valgt å vise kombinasjoner av kjønn og alder for å få frem hvordan kjønn og alder samvarierer på en interessant måte. Vi ser at unge menn (under 30 år) er brukt som referansegruppe. I plottet for 2017 ser vi at alle gruppene med menn som var 30 år eller eldre, hadde mer restriktive holdninger enn de yngste mennene (plottene ligger til venstre for linjen). I den målingen var det ingen forskjeller mellom kvinner og menn under 30. Over tid kan vi se at forskjellene mellom unge og eldre menn blir mindre (plottene for eldre menn nærmer seg streken), samtidig som forskjellene mellom unge menn og unge

kvinner øker (plottet for unge kvinner går gradvis mot høyre). I 2025 har også eldre kvinner beveget seg til høyre i figuren, og kvinner i alle aldre ligger nå til høyre for midtstreken. Endringene skyldes først og fremst at unge menn gradvis har blitt mer negative til innvandring (se nærmere analyse i figur 2.7 under). Implikasjonen er at mens unge menn var blant de mest positive til innvandring i 2017 og skilte seg tydelig fra menn i eldre aldersgrupper, var det i 2025 ikke lenger noen signifikante forskjeller mellom unge og eldre menn. Dette mønsteret gjelder altså når vi tar hensyn til faktorer som utdanning, bosted, innvandrerbakgrunn og personlig kontakt med folk med innvandrerbakgrunn.

De andre gruppeforskjellene er mer stabile over tid. De med høyere utdanning er konsekvent mer positive til innvandring enn de med lavere utdanning. Det er små variasjoner ut fra bosted (landsdel), med unntak av en marginal forskjell mellom dem som er bosatt i Oslo og omegn (mer positive), og dem som er bosatt andre steder på Østlandet (mer negative). Personer med innvandrerbakgrunn er gjennomgående noe mer positive enn personer uten innvandrerbakgrunn. Til slutt ser vi at det i hele perioden er en positiv sammenheng mellom kontakt og holdninger: Personer som innimellom eller ofte har kontakt med innvandrere, er mer positive til innvandring enn dem som sjelden har slik kontakt. Det er viktig å understreke at analysen ikke kan si noe om årsakssammenhengen – vi vet ikke om folk blir mer positive til innvandring ved å ha kontakt med innvandrere, eller om det er slik at de som allerede er mest positive til innvandring, også er mer tilbøyelige til å ha mer kontakt med innvandrere. Begge sammenhenger kan være (delvis) sanne.

Figur 2.6 viser *relative* gruppeforskjeller og er derfor egnet til å si noe om for eksempel hvordan holdninger til innvandring blant unge menn skiller seg fra holdningene blant menn i andre aldre og blant kvinner i ulike aldre. Figuren sier lite om nivåer – det vil si hvor positiv eller negativ en bestemt gruppe er til innvandring. De største endringene over tid fant vi i forholdet mellom unge menn på den ene siden og kvinner og menn i andre aldre på den andre. For å få et bedre bilde av hvordan holdningene har utviklet seg blant menn og kvinner i ulike aldre, undersøker vi disse sammenhengene nærmere. Figur 2.7 viser den estimerte gjennomsnittsverdien på holdningsindeksen (som går fra 0 till) for kvinner og menn i fire aldersgrupper. Jo høyere verdien på y-aksen er, desto mer positive er holdningene til innvandring. I disse plottene viser vi rene korrelasjoner mellom kjønn, alder og holdninger til innvandring, og vi har ikke tatt hensyn til faktorer som utdanning, bosted, innvandringsbakgrunn eller annet.

Figur 2.7. Holdning til innvandring (indeks) etter alder og kjønn. Uten kontrollvariabler. Vektete tall. 2017–2025.

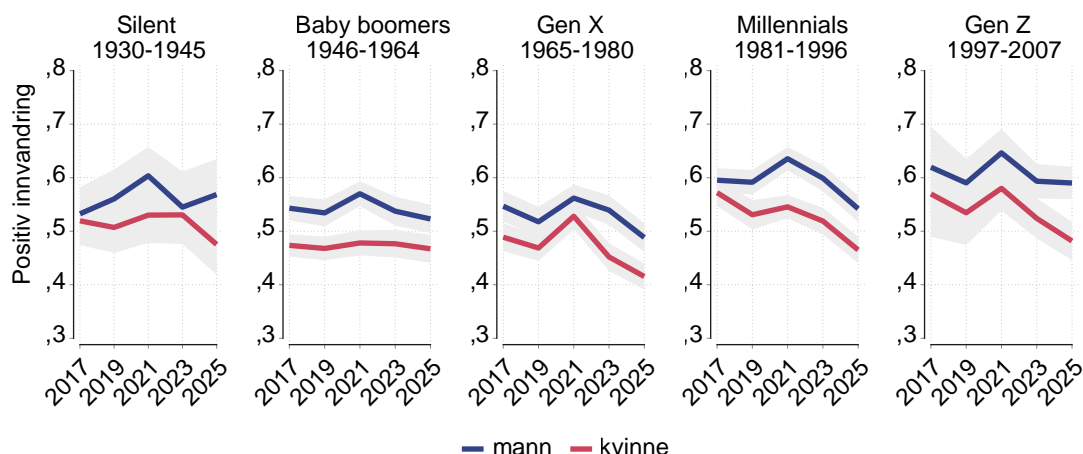

Figuren viser det vi nevnte kort ovenfor, nemlig at den største endringen har skjedd blant menn mellom 18 og 29 år. I 2017 hadde unge menn nær 0,6 på skalaen som går fra 0 til 1, og uttrykte altså i snitt mer positive enn negative holdninger til innvandring. I 2025 hadde denne skåren falt til i underkant av 0,5, altså under midtverdien på skalaen. Det er særlig interessant å se den økende forskjellen i synet på innvandring mellom menn og kvinner i den yngste gruppen. Mens de yngste kvinnene også har blitt noe mer restriktive hvis vi kun ser på perioden fra 2021 til 2025, har altså de yngste mennene blitt vesentlig mer negative til innvandring.

For eldre aldersgrupper er det også en tendens til mer negative holdninger over tid, spesielt siden 2021, men endringene er størst for unge menn. Blant de eldste respondentene er holdninger til innvandring svært stabile for både kvinner og menn. I sum ser vi at unge menn over tid ligner mer og mer på eldre menn, mens kvinner jevnt over uttrykker mer positive holdninger til innvandring enn menn.

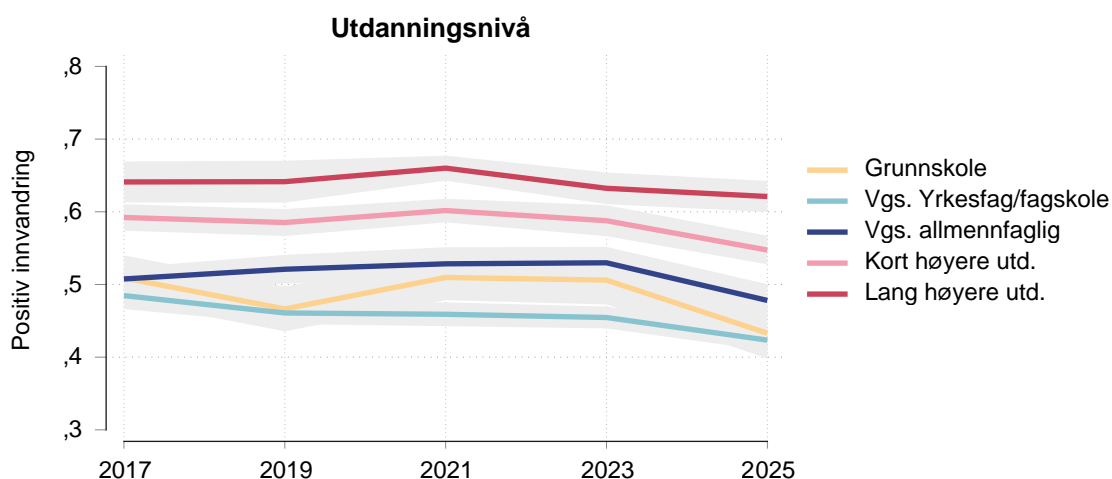
En annen måte å fremstille endringene etter alder og kjønn på er å dele befolkningen inn i generasjoner. Sammensetningen av aldersgruppene vi viste ovenfor, endrer seg over tid, og vi vet for eksempel ikke om endringene blant unge menn skyldes at det har funnet sted holdningsendringer blant enkeltindivider (såkalt livsfaseeffekt), eller om de skyldes at menn som har blitt voksne i perioden, er mer innvandringskritiske enn dem som er eldre enn dem (såkalt generasjonseffekt). Ved å studere generasjoner holder vi sammensetningen av aldersgruppene mer stabil, og vi kan dermed undersøke hvor stabile holdningene til enkeltgrupper er. Det er vanlig å dele befolkningen inn i disse generasjonene: Silent generation (født 1928–1945), Baby boomers (1946–1964), Generasjon X (1965–1980), Millennials (1981–1996), og Gen Z (1997–2012).¹⁷ Figur 2.8 viser utviklingen i holdning til innvandring for disse fem generasjonene.

¹⁷ https://snl.no/generasjon_Z

Figur 2.8. Holdning til innvandring (indeks) etter generasjon (alder) og kjønn. 2017–2025. Uten kontrollvariabler.

Figuren viser at holdningene er mest stabile blant Baby boomers, både blant kvinner og menn. I Gen X og blant Millennials er trendene parallelle for kvinner og menn fra og med 2019 og nedadgående blant begge grupper etter 2021. Blant Gen Z ser vi en tendens til en økende kjønnsforskjell på den siste målingen. Her må det bemerkes at anslagene tidlig i perioden er usikre. Det var få respondenter som hørte til Gen Z i 2017 (26 menn og 31 kvinner), og på dette tidspunktet var ingen av disse respondentene eldre enn 20 år. Dermed har også gjennomsnittsalderen i denne kategorien økt, i motsetning til i de andre generasjonene, og endringene kan derfor både skyldes livsfase og generasjon.

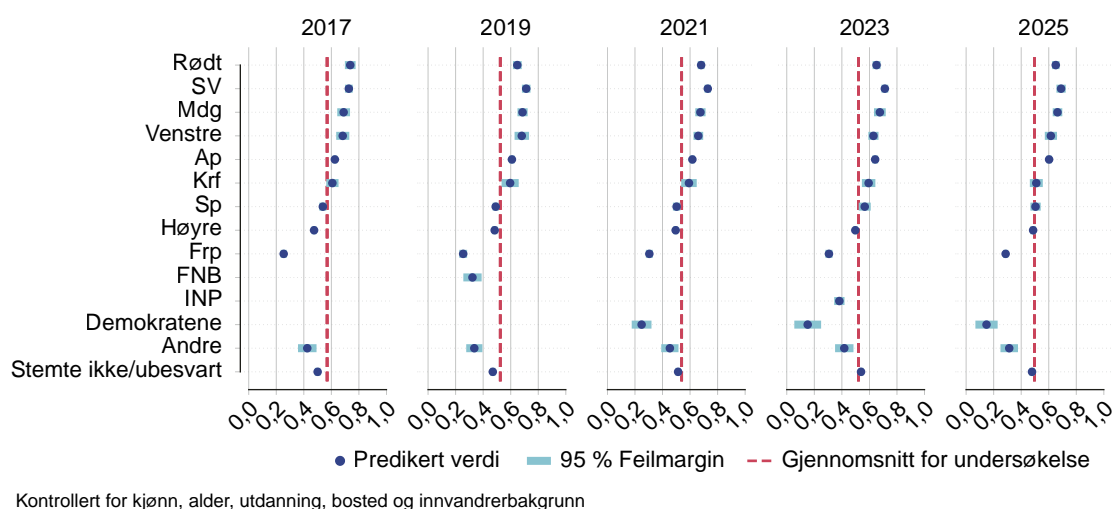
I figur 2.6 så vi at det var stabile holdningsforskjeller over tid mellom personer med og uten høyere utdanning. En slik grov todeling kan imidlertid skjule nyanser, og i figur 2.9 viser vi gjennomsnittsskår på holdningsindeksen i fem utdanningsgrupper.

Figur 2.9 Holdning til innvandring (indeks) etter utdanningsnivå. 2017–2025. Uten kontrollvariabler.

I figuren (2.9) ser vi at samtlige utdanningsgrupper unntatt de med lang høyere utdanning (mastergrad eller mer) viser en svakt synkende skår i perioden 2017–2025. Fra 2023 til 2025 er det en økende avstand mellom dem med kort høyere utdanning (inntil bachelor, cand.mag.) og dem med lang høyere utdanning (master, hovedfag eller mer). Gjennom hele perioden er det de med yrkesfaglig utdanning som er mest negative til innvandring.

Innvandring har vært en viktig partipolitisk sak i mange år, og stortingsvalgundersøkelsene har dokumentert at dette har vært en viktig sak for mange ved valg. Innvandringsaken var særlig viktig ved stortingsvalget i 2017 (Bergh et al., 2023). Figur 2.10 viser sammenhengen mellom holdninger til innvandring og partipreferanse over tid målt med spørsmålet «Hvilket parti ville du stemt på hvis det var stortingsvalg på kommende mandag?» Vi benytter det samme målet på holdninger til innvandring som i analysen ovenfor, og plottene i figuren er basert på regresjonsanalyser der vi kontrollerer for kjønn, alder, utdanning, bosted og innvandringsbakgrunn. Her tar vi med andre ord hensyn til disse kjennetegnene samtidig, og undersøker den relative betydningen av partipreferanse.

Figur 2.10. Partitilhørighet og holdninger til innvandring (indeks) («Hvilket parti ville du stemme på hvis det var stortingsvalg kommende mandag?»). Regresjon. Plott fra Integreringsbarometeret 2017–2025.

Den røde linjen vertikalt i figuren viser gjennomsnittet på måletidspunktet. Figuren viser et gjenkjennelig mønster, der velgerne til Rødt, SV, MDG, Venstre og Ap ligger til høyre for linjen, det vil si at de er mer positive til innvandring enn gjennomsnittet ved alle målepunkter. Velgerne til KrF, Sp og Høyre ligger rundt gjennomsnittet. I begynnelsen av perioden er KrF mer positive enn Høyre, med Sp i en mellomposisjon, mens det ikke er noen forskjell på slutten av perioden. Blant de etablerte partiene skiller Frps velgere seg ut med langt mer negative holdninger til innvandring i alle undersøkelsene vi ser på her. Avstanden

mellom Frp og gjennomsnittslinjen minker imidlertid over tid, hovedsakelig fordi de andre partiene beveger seg noe i Frps retning.

I denne perioden har også ulike småpartier utenfor Stortinget opplevd å få en viss oppslutning ved valg, og disse fanges opp i datamaterialet. Ved lokalvalget i 2019 gjorde Folkeaksjonen nei til mer bompenger (FNB) et godt valg i flere kommuner, og det samme gjorde Industri- og næringspartiet (INP) i 2023. Norgesdemokratene (tidligere Demokratene) hadde en viss oppslutning ved valgene i 2021, 2023 og 2025. For alle disse tre partiene er det overordnede bildet at velgerne deres lignet på velgerne til FrP i synet på innvandring. Det samme gjelder velgerne til andre partier som ikke var store nok til at de kan behandles statistisk alene («Andre»). De som svarte at de ikke ville stemme, eller som ikke besvarte spørsmålet, har innvandringsholdninger som ligger nærmest velgerne til Høyre og Senterpartiet.

Holdningsforskjellene mellom ulike velgergrupper er betydelige. X-aksen viser at det i 2025 er omtrent 0,4 skalapoeng mellom velgerne til FrP på den ene siden og velgerne til SV, Rødt og MDG på den andre. Dette tilsvarer over 60 prosentpoengs forskjell i andelen som synes innvandring er bra for Norge, og over 50 prosentpoengs forskjell i andelen som synes Norge bør ta imot flere innvandrere. I kapittel 6 undersøker vi nærmere hvilke holdninger ulike partiers velgere har på enkeltspørsmål, og hvordan disse holdningene har endret seg over tid.

Det er viktig å bemerke at figur 2.10 viser *relative* forskjeller mellom partienes velgere, og at den ikke forteller oss noe om den faktiske svarfordelingen til velgere av enkeltpartier. Som vi skal se i kapittel 6, som går dypere inn i de politiske sidene ved innvandringsholdninger, har det fra 2023 til 2025 vært en dreining mot mer restriktive holdninger i alle velgergruppene.

I dette kapitlet har vi presentert overordnede trender i holdninger til innvandring og undersøkt forskjeller mellom grupper. Når vi i de neste kapitlene undersøker holdninger til mer detaljerte sider ved innvandring, integrering og mangfold, skal vi se at de overordnede holdningsmønstrene vi har sett i dette kapitlet, går igjen i en rekke andre spørsmål. Dette tyder på at majoriteten av oss er ganske konsekvente når det gjelder hvordan vi svarer på ulike spørsmål om disse temaene. I tilsvarende analyser utover i rapporten vil vi derfor gå i dybden på kjennetegn ved respondentene primært når funnene avviker fra de overordnede mønstrene.

Nøkkelfunn

- I kjølvannet av Russlands fullskalainvasjon i Ukraina i 2022 var det en generell tendens til at befolkningen uttrykte mer positive holdninger til innvandring, integrering og mangfold. Fra 2023 til 2025 har denne trenden snudd, og befolkningen var i 2025 mer kritisk til innvandring enn de hadde vært på mange år.
- Endringen i mer kritisk retning gjelder for de fleste grupper i befolkningen, men særlig unge menn. Mens både unge menn og unge kvinner tidligere uttrykte mer positive holdninger til innvandring enn eldre aldersgrupper, har det over tid blitt større forskjeller mellom kjønnene i den yngste aldersgruppen. I 2025 er det små forskjeller mellom unge og eldre menn.
- Befolkningen er mindre optimistiske når det gjelder hvordan forholdet mellom innvandrere og resten av befolkningen kommer til å utvikle seg. Siden 2019 har det vært en synkende andel optimister, og mens et flertall tidligere uttrykte fremtidsoptimisme, er befolkningen i dag mer delt og usikker.
- Høyt utdannede og de som ofte har kontakt med innvandrere, er mer positive til innvandring enn lavt utdannede og dem som sjelden har kontakt med innvandrere.
- Det er tydelige holdningsforskjeller mellom ulike velgergrupper. Velgerne til SV, Rødt, MDG, Venstre og Ap er mest positive til innvandring, mens velgerne til FrP og mindre partier utenfor Stortinget er mest negative. Nær gjennomsnittet finner vi velgerne til Høyre, Sp og Krf. Over tid har disse tre partienes velgere nærmet seg hverandre i sitt syn på innvandring.

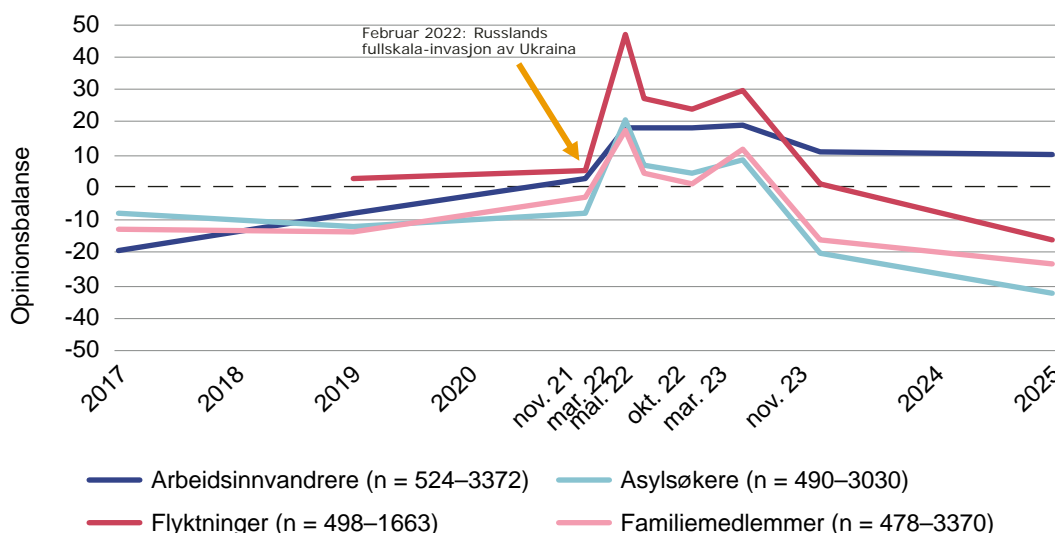
3. Holdninger til ulike typer innvandring

Forrige kapittel viste trender i generelle holdninger til innvandring: i synet på «innvandrere», «innvandring», «integrering» og i synet på om forholdet mellom minoritets- og majoritetsbefolkningen kommer til å bli bedre eller verre. For å forstå disse generelle holdningene må vi studere folks holdninger til ulike grupper innvandrere og ulike typer innvandring. I dette kapittelet undersøker vi holdninger til ulike typer innvandring, blant annet ut fra innvandringsårsak og landbakgrunn. I neste kapittel går vi dypere inn i spørsmål om integrering.

I forrige kapittel viste vi svarfordelingen for et spørsmål om hvorvidt Norge burde ta imot flere eller færre innvandrere. For å nyansere bildet spurte vi også respondentene om de ønsket at Norge skulle ta imot flere eller færre arbeidsinnvandrere, flyktninger, asylsøkere og familiemedlemmer av innvandrere. Siden respondentene ikke nødvendigvis skiller skarpt mellom asylsøkere og flyktninger, ble utvalget delt tilfeldig i to, og hver respondent fikk bare spørsmål om én av disse gruppene.

Figur 3.1 viser opinionsbalansen på disse spørsmålene over tid, det vil si andelen som mener at Norge bør ta imot flere innvandrere, minus andelen mener at Norge bør ta imot færre. Dersom verdien er høyere enn 0, er andelen som ønsker å ta imot flere innvandrere, høyere enn andelen som ønsker å ta imot færre. Disse spørsmålene ble også stilt i tilleggsundersøkelsen vi gjennomførte i perioden etter Russlands fullskalainvasjon av Ukraina i februar 2022.

Figur 3.1. «Synes du Norge bør ta imot flere eller færre ...?» (flyktninger, asylsøkere, arbeidsinnvandrere og familiemedlemmer). Integreringsbarometeret og tilleggsundersøkelser 2017–2025. Opinionsbalanse (andel «betydelig flere» / «noen flere» minus «betydelig færre» / «noen færre»).

Figuren viser flere endringer i perioden som det er verdt å merke seg. For det første gikk andelen som mente at Norge burde ta imot de ulike gruppene av innvandrere, markant opp i undersøkelsen som ble gjennomført rett etter Russlands fullskalainvasjon i 2022. De overordnede mønstrene vi så i forrige kapittel, gjør seg altså også gjeldende når vi spør om spesifikke grupper. Det var særlig en oppgang i andelen som mente Norge burde ta imot flere flyktninger; på dette spørsmålet nærmet opinionsbalansen seg +50 i denne første målingen etter invasjonen. Det var altså 50 prosentpoeng flere som mente at Norge burde ta imot flere flyktninger, enn som mente at Norge burde ta imot færre. Endringene skyldtes både at andelen som mente at Norge burde ta imot flere av de ulike innvandrerguppene, økte, og at andelen som mente at Norge burde ta imot færre, sank. For eksempel økte andelen som mente at Norge burde ta imot betydelig flere eller noen flere flyktninger, fra 40 prosent høsten 2021 til 62 prosent i mars 2022, mens andelen som mente vi burde ta imot betydelig eller noen færre, sank fra 35 til 15 prosent (se appendikset).

For det andre viser figuren at de umiddelbare endringene i holdninger til å ta imot flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente var borte ved undersøkelsen i 2023, og i undersøkelsen i 2025 var befolkningen mindre positive til å ta imot disse gruppene enn før fullskalainvasjonen. Dette er også i tråd med de overordnede trendene vi så i forrige kapittel.

Til sist viser figuren at holdningene til arbeidsinnvandrere har blitt gradvis mer positive gjennom perioden; opinionsbalansen har gått fra å være negativ til å være positiv. I 2017 var det denne gruppen respondentene ønsket færrest av, mens det i 2025 var denne gruppen de ønsket klart flest av. Holdninger til arbeidsinnvandring skiller seg altså i økende grad fra holdninger til andre innvandrergupper. Vi skal se nærmere på flere spørsmål relatert til arbeidsinnvandring senere i kapittelet.

I tidligere rapporter har vi knyttet økningen i støtte til alle innvandringsgruppene etter Russlands fullskalainvasjon til at krigen kan ha endret respondentenes «mentale bilde» av hvem innvandrere generelt er. Når holdningene til flere kategorier innvandrere endrer seg i samme retning samtidig, kan det skyldes at ikke alle respondenter skiller klart mellom kategoriene.

Ankomstene av flyktninger fra Ukraina fikk lenge stor oppmerksomhet i norske medier. De første årene fikk befolkningen i Norge et tydelig bilde av hvordan invasjonen og de senere krigshandlingene førte til at folk måtte flykte. At Ukraina ble invadert av vårt felles naboland Russland, bidro til at befolkningen i Norge lett kunne identifisere seg med flyktingene (Brekke, 2022, 2023).¹⁸

18 Brekke, J.-P. (2022). Vi står overfor en masseflukt – hvordan bør Norge håndtere den? *Aftenposten*. <https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/OGIK8A/vi-staar-overfor-en-masseflukt-hvordan-boer-norge-haandtere-den>
Brekke, J.-P. (2023). Den store flyktingtesten. *Aftenposten*. <https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/xgvn1V/den-store-flyktingtesten>

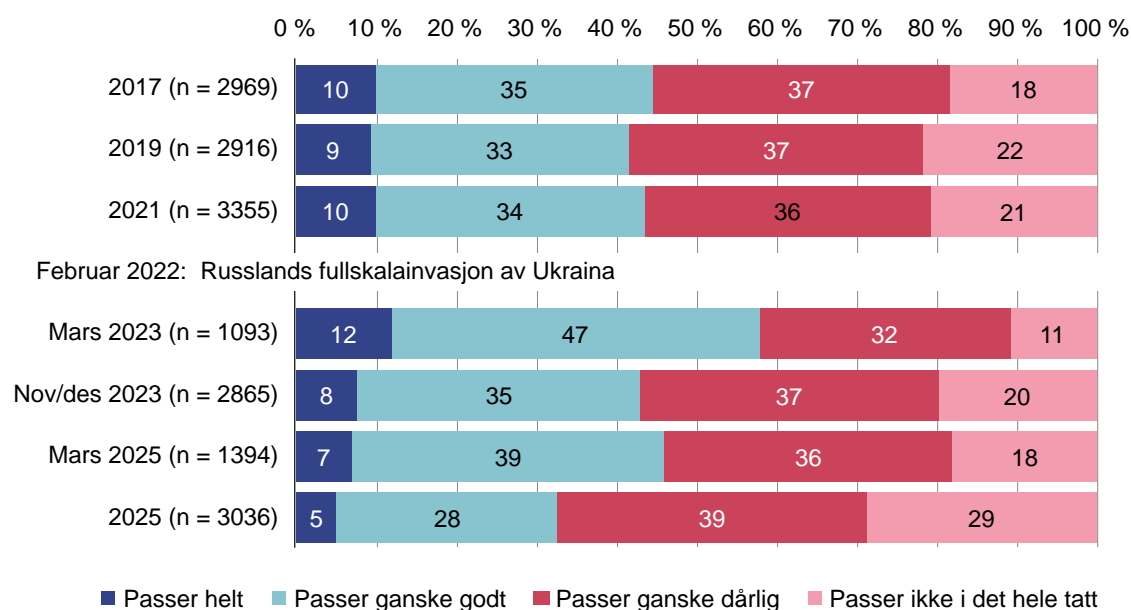
Denne oppmerksomheten kan også ha bidratt til å tydeliggjøre forskjeller mellom innvandrergrupper. I 2025 differensierer respondentene mer mellom arbeidsinnvandrere på den ene siden og flyktninger, asylsøkere og familiegjenforente på den andre.

Når folk når blir mer negative til å ta imot flere asylsøkere, flyktninger og familiemedlemmer, kan dette skyldes at det har gått lang tid siden invasjonen i Ukraina, og at medieoppmerksomheten om flyktninger derfra har blitt mer variert. Det ble blant annet beskrevet et press på bosettings- og tjenestekapasiteten i norske kommuner og uforholdsmessig høye ankomsttall til Norge både høsten 2024 og 2025. De siste årene har også andre hendelser i verden kunnet påvirke befolkningens holdninger til innvandrere og flyktninger, inkludert integreringsutfordringer i Norge og andre fluktsituasjoner i verden, inkludert i Midtøsten.

Flyktninger og bosetting

Det høye antallet flyktninger etter Russlands fullskalainvasjon har som nevnt satt bosettingsapparatet sentralt og i kommunene under press. Men hvordan har befolkningen oppfattet presset på den lokale kapasiteten? Vi har fulgt dette ved hjelp av denne påstanden: «Min kommune bør bosette flere flyktninger» (se figur 3.2). Påstanden ble også stilt i de mindre tilleggsundersøkelsene i mars 2023 og mars 2025.

Figur 3.2. «Min kommune bør bosette flere flyktninger». Integreringsbarometeret 2017–2025 og tilleggsundersøkelse mars 2023. Prosent.

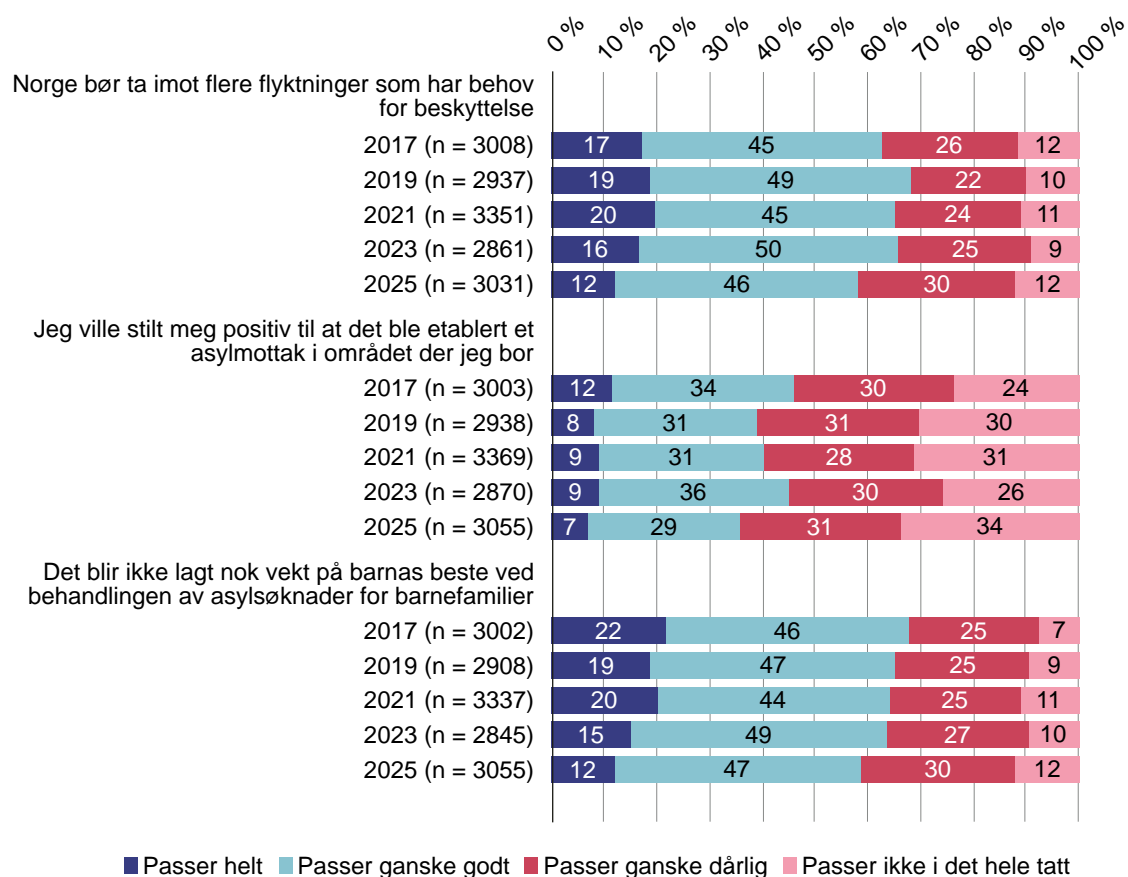

I figur 3.2. ser vi stabile tall i målingene som ble gjort før invasjonen av Ukraina i 2022. I perioden 2017–2021 mente litt færre enn halvparten av befolkningen at

deres kommune burde bosette flere flyktninger (42–45 prosent). Det var med andre ord en liten overvekt av personer som var negative til å øke denne bosetningen. Dette endret seg etter invasjonen, og i mars 2023 var det et flertall på seks av ti som mente at deres kommune burde bosette flere flyktninger. Viljen til å bosette flere flyktninger i kommunen normaliserte seg imidlertid raskt, og høsten 2023 var det igjen et mindretall som støttet opp om dette. Deretter har støtten sunket ytterligere, og høsten 2025 mente kun én av tre at (33 prosent) at deres kommune burde bosette flere flyktninger. To av tre var følgelig negative til slik bosetting. Det er naturlig å se dette som utslag blant annet av det høye antallet bosettinger av ukrainske flyktninger i perioden. Norske myndigheter hadde tatt imot flere enn 103 000 søknader om opphold fra denne gruppen ved utgangen av 2025, og man regnet med at rundt 85 000 av disse bodde i landet.

Integreringsbarometeret har også hatt andre, mer detaljerte spørsmål om holdninger til flyktninger og asylsøkere, men disse ble ikke inkludert i tilleggsundersøkelsene som ble gjennomført etter fullskalainvasjonen. Figur 3.3 viser svarfordelingen for tre spørsmål som har vært stilt siden 2017. Spørsmålene handler om hvorvidt man mener Norge bør ta imot flere flyktninger som har behov for beskyttelse, hvorvidt man ville stille seg positiv til at det ble etablert et asylmottak i området der man bor, og hvorvidt det blir lagt nok vekt på barnas beste i behandlingen av asylsøknader for barnefamilier.

Figur 3.3. Tre påstander om mottak og behandling av flyktninger. 2017–2025. Prosent.

På alle spørsmålene ser vi en tendens mot mer skeptiske holdninger fra 2023 til 2025. På det mest positivt formulerte spørsmålet («Norge bør ta imot flere flyktninger som har behov for beskyttelse») ser vi at det er færre som er enige i påstanden i 2025 (58 prosent) enn ved alle tidligere målinger.

Vi ser også at det er færre som er positive til etablering av et asylmottak i området der de bor. Andelen sank fra 45 prosent i 2023 til 36 prosent i 2025. Den tredje påstanden gjelder synet på om det blir lagt nok vekt på barnas beste ved behandlingen av asylsøknader for barnefamilier. Også her er det en tendens mot mer skepsis: I 2025 mente 59 prosent at det ikke blir lagt nok vekt på dette hensynet, mot 68 prosent i 2017.

Ser vi disse spørsmålene i sammenheng, er det altså en tendens til at det er noe færre enn tidligere som ønsker en mer «liberal» flyktningpolitikk i Norge, og til at en noe høyere andel enn ved forrige måling er skeptiske til at det etableres en institusjon for mottak i deres nærmiljø.

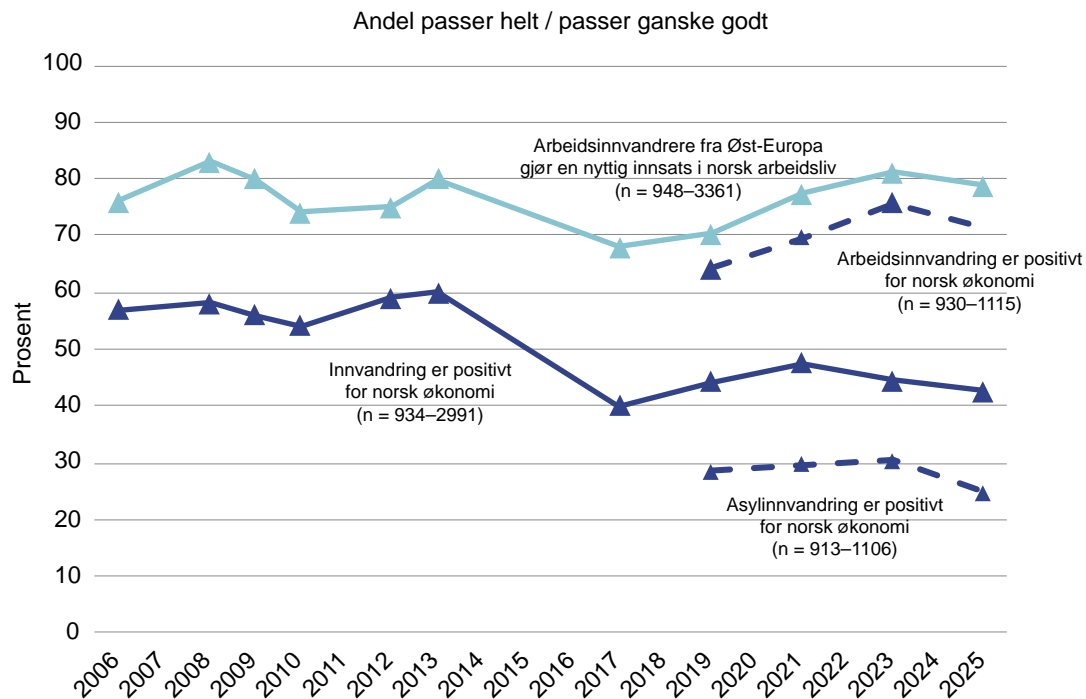
Innvandring: bidrag og belastning

Integreringsbarometeret inneholder både spørsmål om hvordan ulike innvandringsgrupper etter respondentens mening bidrar til det norske arbeidslivet, til økonomien og til velferdsstaten, og spørsmål om hvilke negative sider innvandring kan bringe med seg.

La oss først se på svarene på to positivt formulerte påstander om i hvilken grad ulike innvandringsgrupper bidrar i norsk økonomi og arbeidsliv. De to påstandene, som har vært gitt siden 2006, lyder: «Arbeidsinnvandrere fra Øst-Europa gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv» og «Innvandring er positivt for norsk økonomi».

Siden «innvandring» er et generelt begrep, har vi på den siste påstanden siden 2019 delt utvalget tilfeldig i tre: Én gruppe har fått spørsmål om «innvandring» (som tidligere), én gruppe har fått spørsmål om «arbeidsinnvandring», og den siste gruppen har fått spørsmål om «asylinnvandring». Figur 3.4 viser andelen som har svart «passer helt» eller «passer ganske godt» på de ulike påstandene over tid. De to heltrukne linjene viser påstandene som har vært stilt likt siden 2006, mens de to stiplede linjene viser svarene på påstandene om arbeidsinnvandring og asylinnvandring.

Figur 3.4. Fire påstander om innvandringens bidrag. Andel «passer helt» og «passer ganske godt». 2006–2025. Prosent.

Figuren (3.4) viser at befolkningens oppfatninger av innvandreres bidrag har variert ganske mye over tid. I hele perioden har et klart flertall ment at arbeidsinnvandrere fra Øst-Europa gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv, men andelen har variert mellom 68 prosent i 2017 og 83 prosent i 2008. Siden bunnpunktet i 2017 har andelen som støtter påstanden ligget på et høyere nivå (81 prosent i 2023 og 79 prosent i 2025). Dette passer overens med det vi så tidligere i kapittelet (Figur 3.1): at andelen som mener at Norge bør ta imot flere arbeidsinnvandrere, har blitt større over tid.

Andelen som mener at innvandring er positivt for norsk økonomi, har variert enda mer, mellom 40 prosent i 2017 og 60 prosent i 2013. Fra bunnpunktet i 2013 økte også andelen som støttet denne påstanden, frem mot 2021 (til 47 prosent), før den deretter falt litt (til 43 prosent i 2025).

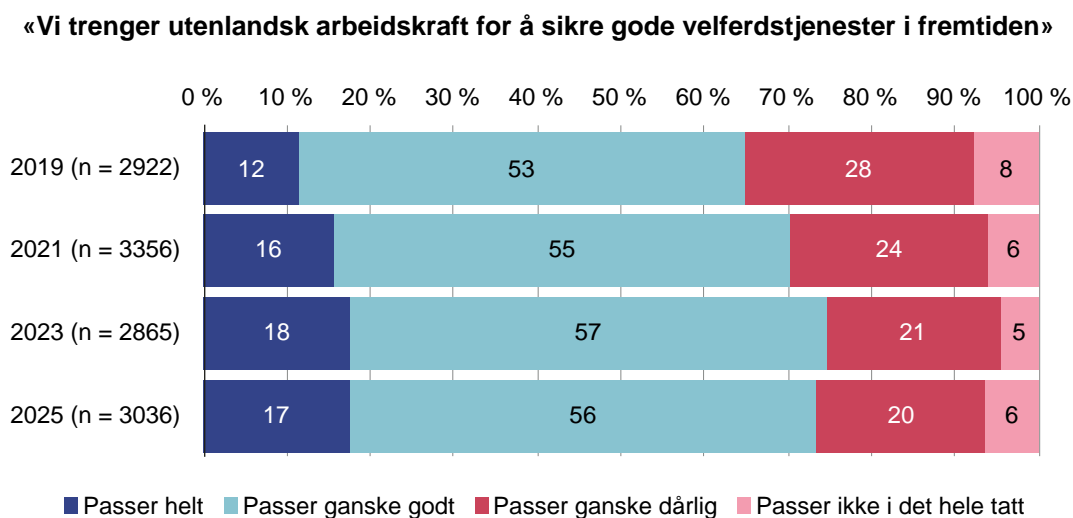
Den tilfeldige tredelingen av utvalget (innvandring, arbeidsinnvandring og asylinnvandring) gir mye ekstra informasjon. Figur 3.4 viser at svarene varierer betydelig etter hva man spør om. I 2025 svarte 71 prosent at arbeidsinnvandring er positivt for norsk økonomi, mens 25 prosent svarte at asylinnvandring er nyttig for økonomien. Det er med andre ord langt flere i befolkningen som mener at arbeidsinnvandring bidrar positivt til norsk økonomi, enn som mener at innvandring generelt, eller spesielt asylinnvandring, gjør det.¹⁹

¹⁹ Vi bruker normalt ikke asylinnvandring som begrep. Asylsøkere søker asyl, dvs. beskyttelse, og utgjør særkategorien migranter. Det er brukt her for å passe inn i spørsmålslogikken.

Figuren (3.4) viser videre at det har blitt større avstand mellom synet på arbeidsinnvandring og synet på innvandring/asylinnvandring over tid. I 2017 var forskjellen i andelen som støttet påstandene, på 36 prosentpoeng, i 2025 var den på 47 prosentpoeng. At avstanden har blitt større, skyldes særlig at det har vært en økning i andelen som mener at arbeidsinnvandring er positivt for norsk økonomi, mens synet på innvandring og asylinnvandring er forholdsvis stabilt. Det samme fenomenet observerte vi i figur 3.1 tidligere i kapittelet, der det kom frem at folk i mindre grad mener at Norge bør ta imot flere flyktninger, asylsøkere og familiemedlemmer, mens de i større grad mener at Norge bør ta imot arbeidsinnvandrere.

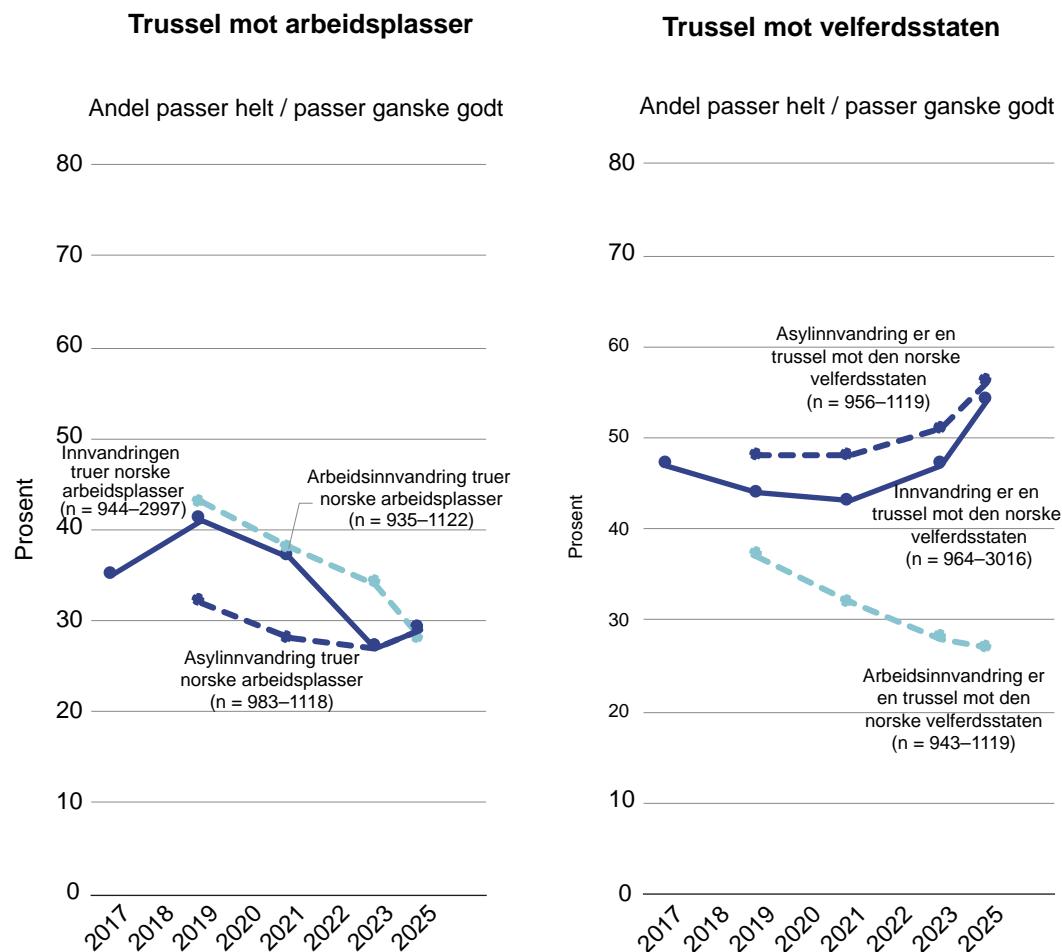
Oppfatningen om at arbeidsinnvandring er viktig for norsk økonomi, synliggjøres også av en annen påstand i undersøkelsen, nemlig «Vi trenger utenlandsk arbeidskraft for å sikre gode velferdstjenester i fremtiden» (figur 3.5). Her var det en gradvis økning i andelen som sa seg enig, fra 2019 til 2023 (fra 65 prosent til 75 prosent), mens den siste målingen, i 2025, viste et stabilt bilde.

Figur 3.5. «Vi trenger utenlandsk arbeidskraft for å sikre gode velferdstjenester i fremtiden». 2019–2025. Prosent.

Det at befolkningen i økende grad ser ut til å skille mellom arbeidsinnvandring og andre former for innvandring, kommer også tydelig frem når vi stiller mer negativt formulerte spørsmål om i hvilken grad ulike typer innvandring opplevs som en trussel mot arbeidsplasser og velferdsstaten. På disse spørsmålene har vi også siden 2019 delt utvalget tilfeldig i tre, slik at vi kan sammenligne svar om «innvandring», «arbeidsinnvandring» og «asylinnvandring».

Figur 3.6. Utvikling, påstander om innvandring som trussel mot arbeidsplasser og velferdsstaten. Andel «passer helt» og «passer ganske godt». Delt utvalg. 2017–2025. Prosent. N = 935–3016.

Mønsteret i figur 3.6 underbygger mønsteret vi så ovenfor. I løpet av de siste årene har det vært en tydelig nedgang i andelen som mener at innvandring generelt og arbeidsinnvandring spesielt truer norske arbeidsplasser, og i 2025 oppleves ikke arbeidsinnvandrere som en større trussel mot arbeidsplasser enn asylinnvandrere.

Det har også vært en tydelig nedgang i andelen som mener at arbeidsinnvandring er en trussel mot den norske velferdsstaten. Parallelt har det imidlertid vært en økning i andelen som mener at innvandring generelt og asylinnvandring spesielt er en trussel mot den norske velferdsstaten. Over halvparten av respondentene mente dette i 2025. Samlet sett støtter de ulike funnene vi har vist så langt i dette kapittelet, at befolkningen har blitt gradvis mer positivt innstilt til arbeidsinnvandring, mens den har blitt mer kritisk til andre former for innvandring.

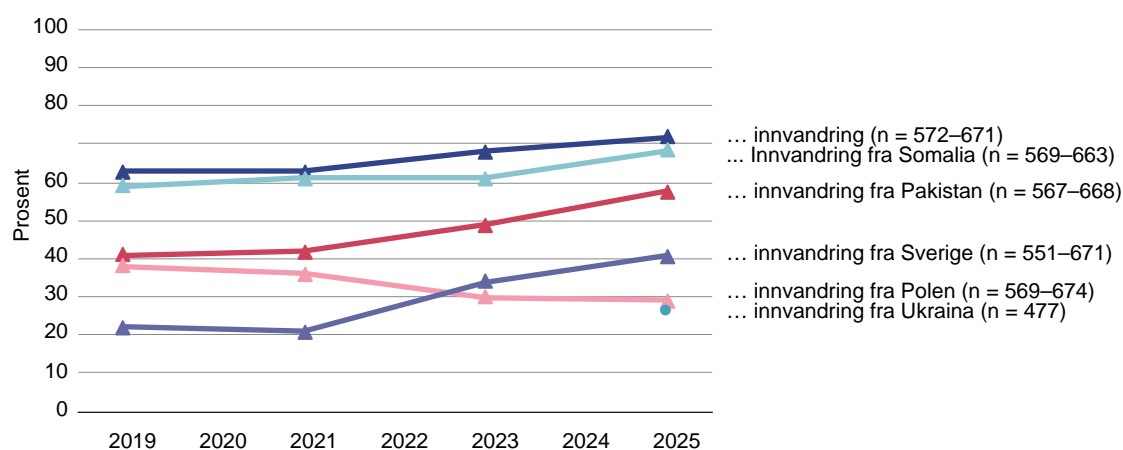
Som vi så i figur 1.3, har det kommet færre arbeidsinnvandrere til Norge de siste ti årene enn det gjorde i perioden før. I enkelte år har det kommet vesentlig

færre arbeidsinnvandrere (2020, 2022, 2024). En tolkning av disse funnene kan derfor være at mens mange tidligere hadde en opplevelse av at det var for mange arbeidsinnvandrere i Norge, er det nå en opplevelse av at det er behov for flere for å holde hjulene i gang. Det motsatte gjelder for andre former for innvandring. De siste årene har det for eksempel kommet mange flyktninger fra Ukraina, og det er kanskje mange som synes det er uklart hvordan dette påvirker økonomien i Norge.

Innvandring og kriminalitet

De siste årene har det vært betydelig oppmerksomhet i norske medier om internasjonal gjengkriminalitet og hvordan slik kriminalitet kan påvirke Norge. Mediedekningen toppet seg da det eksploderte en granat i Pilestredet i Oslo, og det viste seg at gjerningspersonene var ungdommer på oppdrag fra gjenger med bånd til minoritetsmiljøer i Sverige og andre land.²⁰ I de fire siste rundene av Integreringsbarometeret har respondentene tatt stilling til en påstand om at økt innvandring fra ulike land vil føre til mer kriminalitet i Norge. Igjen er respondentene blitt delt tilfeldig i flere delutvalg. Det ene delutvalget har fått spørsmål om innvandring generelt, mens andre delutvalg har fått spørsmål om innvandring fra bestemte opprinnelsesland: Sverige, Polen, Pakistan, Somalia og (i 2025) Ukraina. Figur 3.7 viser andelen som over tid har svart at økt innvandring fører til mer kriminalitet.

Figur 3.7. «Økt innvandring fra [land] vil føre til mer kriminalitet i Norge». Andel «passer helt» og «passer ganske godt». Delt utvalg. 2017–2025. Prosent.

Den øverste kurven i figur 3.7 viser svarene fra dem som fikk det generelle spørsmålet om «innvandring» vil føre til mer kriminalitet i Norge. Her ser vi en økning ved de to siste målingene, fra 63 prosent i 2019 og 2021 til 68 prosent

²⁰ <https://www.nrk.no/stor-oslo/henlegger-saken-mot-13-aring-sikta-etter-granatangrepet-i-pilestredet-i-oslo-1.17783513>

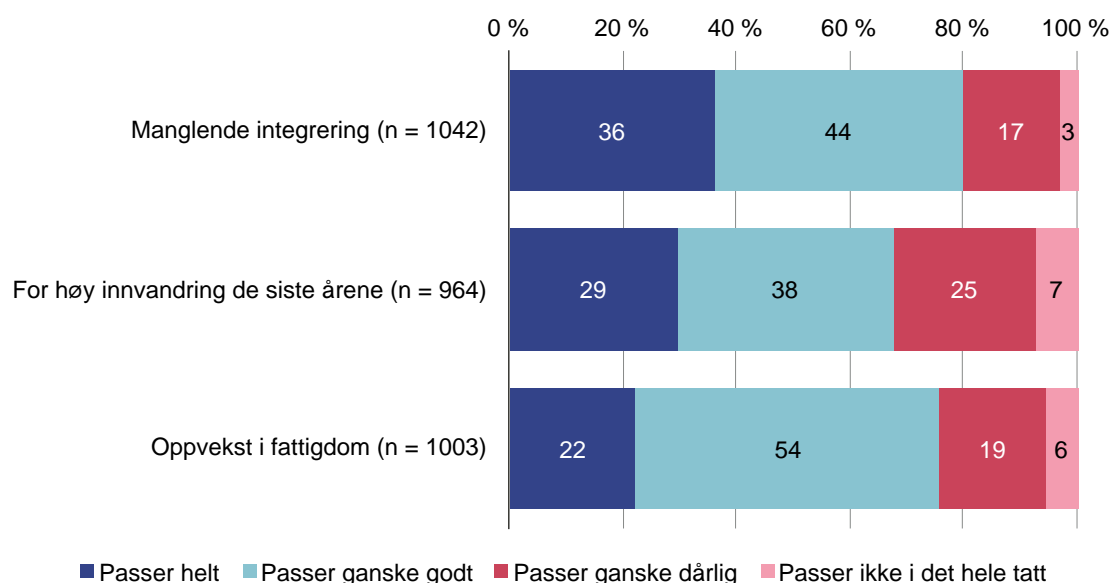
i 2023 og 72 prosent i 2025. Det samme mønsteret avtegner seg når vi har spurt om innvandring fra de ulike landene, med ett unntak – innvandring fra Polen. Vi ser at det er færre nå enn ved tidligere målinger som mener at økt innvandring fra Polen vil føre til mer kriminalitet i Norge. Delutvalget som fikk spørsmål om økt innvandring fra Ukraina, svarte omtrent det samme som delutvalget som fikk spørsmål om økt innvandring fra Polen.

For de andre landene er andelen som mener at økt innvandring vil føre til mer kriminalitet, høyest blant dem som fikk spørsmål om innvandring fra Somalia. Kurven for Somalia følger kurven for uspesifisert innvandring tett. Samtidig er *økningen over tid* i andelen som mener at økt innvandring vil føre til mer kriminalitet, større blant dem som har fått spørsmål om innvandring fra Pakistan og Sverige. Fra 2021 til 2025 var det en økning på henholdsvis 20 og 16 prosentpoeng i andelen som mener at økt innvandring fra Sverige og Pakistan vil føre til økt kriminalitet.

Økningen i andelen som mener at økt innvandring fra Sverige vil føre til mer kriminalitet, er kanskje det mest oppsiktsvekkende i figuren (3.7). Mens innvandring fra Sverige var det som i klart minst grad ble assosiert med mer kriminalitet i 2019 og 2021, var det i 2025 flere som svarte at økt innvandring fra Sverige ville føre til økt kriminalitet, enn det var som svarte det samme om økt innvandring fra Polen.

Hvordan kan man forklare at Sverige og Polen har byttet plass som det avsenderlandet som færrest assosierer med økt kriminalitet? Det er nærliggende å peke på den oppmerksomheten som de siste årene har vært viet internasjonal gjengkriminalitet og det som i offentligheten har blitt omtalt som «svenske tilstander», og den bekymringen som har blitt uttrykt for at dette skal påvirke kriminalitetsbildet i Norge. Det kan også hende at synet på personer med somalisk og pakistansk bakgrunn kan forstås i lys av dette.

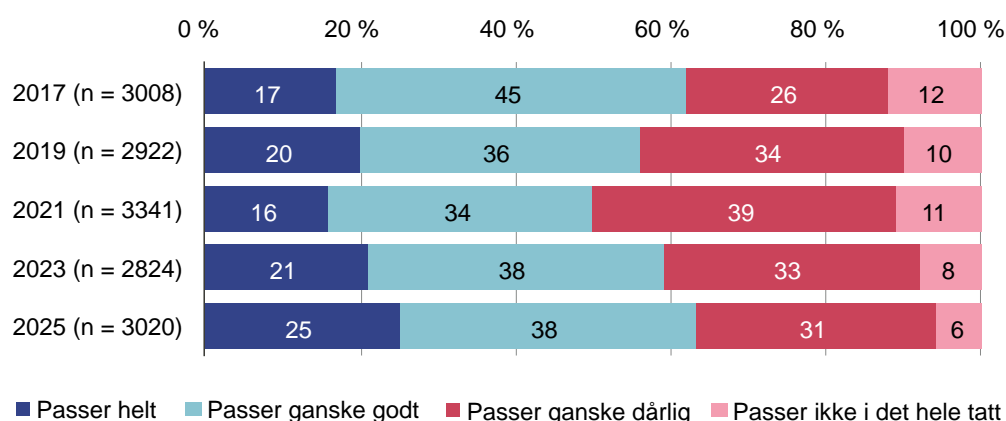
For å bore dypere i befolkningens syn på koblingen mellom innvandring, integrering og ungdomskriminalitet stilte vi i 2025 et nytt spørsmål om hva respondentene trodde var hovedårsaken til mer kriminalitet blant unge. For å unngå at respondentene svarte strategisk, at de vurderte ulike forklaringer opp mot hverandre, delte vi utvalget tilfeldig i tre og presenterte hvert delutvalg for én av tre forklaringer: «manglende integrering», «for høy innvandring de siste årene» eller «oppvekst i fattigdom». I figur 3.8. er svarene rangert etter andelen som svarte at påstanden «passet helt».

Figur 3.8. «... er hovedårsaken til mer brutal kriminalitet blant unge». 2025. Prosent.

Figur 3.8 viser at det var flest (36 prosent) som svarte at påstanden om at manglende integrering er hovedårsaken til mer brutal ungdomskriminalitet, «passer helt». Tar vi også med dem som svarte «passer ganske godt», var det til sammen 80 prosent som mente at manglende integrering er hovedårsaken. Av dem som ble bedt om å ta stilling til «for høy innvandring de siste årene» som hovedårsak, var det 29 prosent som mente at påstanden passet helt, mens 38 prosent mente at den passet ganske godt. Av dem som ble spurt om den siste årsaken, «oppvekst i fattigdom», var det 22 prosent som mente at påstanden passet helt, mens hele 54 prosent mente at den passet ganske godt. Siden respondentene kun fikk se én av disse årsakene, kan vi slutte at befolkningen mener at økt ungdomskriminalitet har flere forklaringer. Svært få avviste påstandene helt («passer ikke i det hele tatt»).

Siden 2017 har respondentene også blitt bedt om å ta stilling til en påstand om at «innvandring øker faren for terroraksjoner i Norge» (figur 3.9).

Figur 3.9. «Innvandring øker faren for terroraksjoner i Norge». 2017–2025. Prosent.

I figuren ser vi at det var en nedgang i andelen som støttet denne påstanden de første målingene (2017–2021), fra 63 til 50 prosent. Det er naturlig å tolke de høye tallene tidlig i tidsserien som en konsekvens av de mange terrorangrepene i Europa på midten av 2010-tallet (Nesser, 2024). Andelen gikk opp igjen, til 59 prosent, i 2023, og fortsatte å stige i 2025. Da svarte 63 prosent at påstanden passet helt eller ganske godt. I forrige rapport (Brekke et al., 2024) knyttet vi økningen vi så den gang, til masseskytingen utenfor London Pub sommeren 2022. Den fortsatte økningen kan muligens knyttes til ytterligere oppmerksomhet om internasjonal gjengkriminalitet, konflikten i Midtøsten og generelt en opplevelse av en mer utrygg verden. I tidligere studier har vi også sett at svarene på spørsmålet om terrorfare henger sammen med svarene på spørsmålet om hvorvidt man tror økt innvandring vil føre til mer kriminalitet (Brekke et al., 2024).

Et eksperiment: Befolkningens kobling av kjennetegn ved flyktninger, integreringsmuligheter og mottaksvilje

Hvilke kjennetegn ved flyktninger mener befolkningen henholdsvis hindrer og forenkler integreringen i Norge? Som i sist runde av Integreringsbarometer har vi brukt et surveyeksperiment for å undersøke hvordan befolkningen ser på betydningen av ulike kjennetegn. I dette eksperimentet, som er en utvidelse av eksperimentet vi hadde med i Integreringsbarometeret 2023, får respondentene først lese en beskrivelse av en hypotetisk flyktning. I årets utgave får de tre oppfølgingsspørsmål. De to første spørsmålene er de samme som i forrige runde med barometeret: «Hvor godt tror du denne flyktningen vil bli integrert i det norske samfunnet?» og «Synes du Norge bør ta imot flere eller færre slike flyktninger?». I årets barometer spør vi i tillegg om norske myndigheter bør sende flyktningen hjem hvis det blir bedre forhold i hjemlandet. Dette siste spørsmålet kommer vi tilbake til i slutten av kapitlet.

Vi varierer fem av tekstelementene (stimuliene) i scenarioet tilfeldig, slik at flyktningen blir presentert på en rekke ulike måter. Det er likevel viktig å merke seg at hver respondent bare blir presentert for ett scenario. Under gjennomføringen ble flyktningen beskrevet som følger [i parentes ser vi stimuliene som varierte tilfeldig]:

En [mann/kvinne] har flyktet til Norge fra [Ukraina/Afghanistan/Kongo].
[Han/Hun] har [fullført grunnskole/høyere utdanning fra universitet]
i hjemlandet. [Han/Hun] har [Ingen/2/6] barn og er [svært religiøs / religiøs / ikke religiøs].

Kjennetegnene var altså flyktningens kjønn, landbakgrunn, utdanning, antall barn og religiøsitet. Disse karakteristikaene ble presentert i ulike kombinasjoner. Respondentene ble så bedt om å svare på spørsmålene om forutsetninger for integrering og mottak av flere eller færre. Spørsmålene lød: «Hvor godt tror du denne flyktningen vil bli integrert i det norske samfunnet?» og «Synes du Norge bør ta imot flere eller færre slike flyktninger?» I begge tilfeller ble respondentene bedt om å gi en vurdering på en skala fra 0 til 10. Ytterpunktene på skalaene ble beskrevet med tekst; på spørsmålet om integrerbarhet var ytterpunktene «ikke godt integrert i det hele tatt» (0) og «svært godt integrert» (10), på spørsmålet om hvor mange slike flyktninger Norge bør ta imot, var ytterpunktene «betydelig færre» (0) og «betydelig flere» (10).

De tre landgruppene ble valgt fordi de representerer tre ulike kategorier flyktninger. Mens de ukrainske flyktningene har fått midlertidig kollektiv beskyttelse, har kongoleserne hovedsakelig kommet til Norge som overføringsflyktninger gjennom FNs gjenbosettingsprogram. De fleste afghanske flyktningene har kommet til Norge som asylsøkere, selv om Norge også har tatt ut afghanere på kvoter gjennom FNs program.

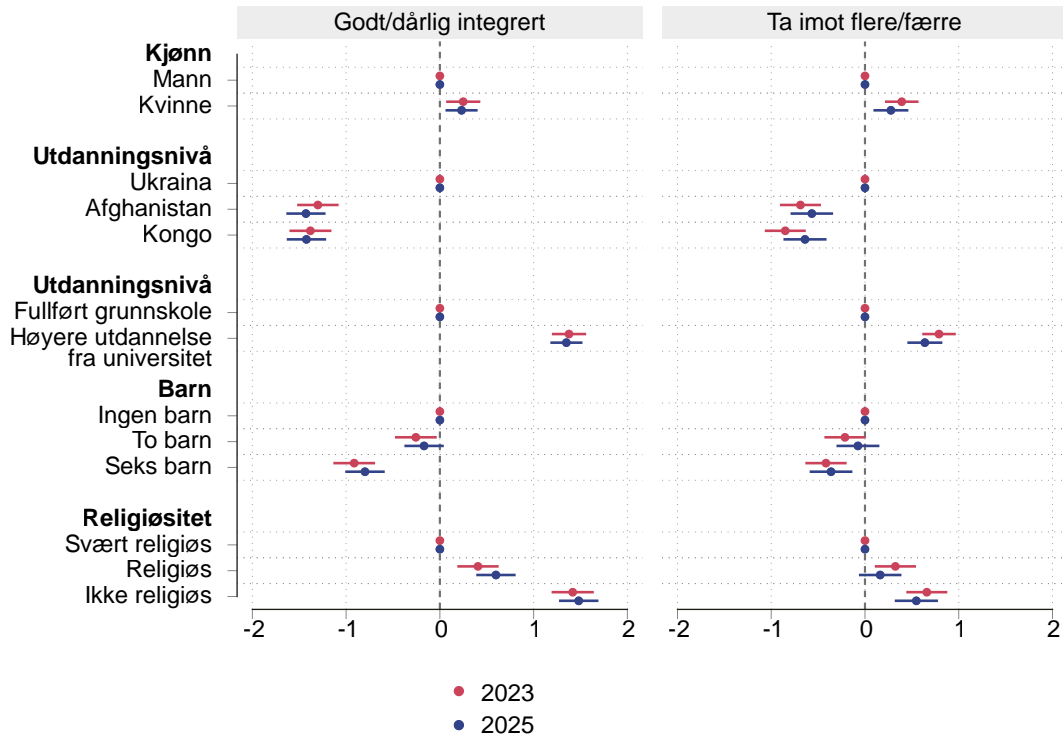
Resultatene viser at respondentene har vurdert flyktningene som er beskrevet i eksperimentet, lavere på begge skalaer (muligheter for integrering og hvorvidt Norge bør ta imot flere) i 2025 enn i 2023. Det vil si at flyktninger som ble presentert helt likt, ble vurdert lavere denne gangen enn sist, uansett kombinasjon av kjennetegn.

Hvis vi for eksempel ser på gjennomsnittsverdien for alle variantene, ser vi at mens 48 prosent av befolkningen i 2023 ga skåren 6 eller høyere på spørsmålet om hvor godt flyktningen ville bli integrert, var det tilsvarende tallet i 2025 43 prosent. På spørsmålet om hvor mange slike flyktninger Norge bør ta imot, falt andelen som ga skår 6 eller høyere, fra 28 prosent til 21 prosent i samme periode. Begge endringer er signifikante på 5 prosents nivå.

Men hvilken betydning hadde de ulike kjennetegnene for folks vurdering av integrerbarhet og om Norge bør ta imot flere? Figur 3.10 viser den relative

effekten av hver enkelt variasjon i eksperimentet, kontrollert for alle andre variasjoner og sammenlignet med en referansekategori.

Figur 3.10. Surveyeksperiment. Beskrivelse av flyktning med varierende egenskaper, fulgt av to spørsmål. Plott fra regresjonsanalyse. 2023 og 2025.

I figur 3.10 ser vi hvilken betydning det har for respondentenes vurdering av integrering og antall når vi varierer ulike kjennetegn. De vertikale linjene indikerer nivået for referansekategorien innenfor hvert kjennetegn. For eksempel er Ukraina referansekategori for flyktingens landbakgrunn og ligger derfor på den stiplede linjen. Så kan man se hvordan vurderingene varierer når man endrer beskrivelsen fra flyktning fra Ukraina til flyktning fra Afghanistan eller Kongo.

Prikkene for de hypotetiske flyktingene fra Afghanistan og Kongo viser med andre ord hvor mye det har å si for vurderingen av integrerbarhet og viljen til å ta imot flere flyktninger når man bytter ut ukrainsk med afghansk eller kongolesisk i teksten respondentene får lese. De horisontale linjene rundt datapunktene viser 95 prosent feilmarginer (konfidensintervaller). Når de horisontale linjene ikke krysser den vertikale i midten, betyr det at det har hatt signifikant effekt å bytte ut referansekategorien med den aktuelle kategorien.

Effektene av de ulike variasjonene i eksperimentet (figur 3.10) viser at de samme kjennetegnene påvirket vurderingen av integrerbarhet og viljen til mottak i 2025 og 2023, og at effektene var omtrent like store. Dette viser at den noe reduserte optimismen og viljen til å ta imot flyktninger vi kommenterte

ovenfor, gjaldt uansett hvor flyktingen kom fra, og hvilke kjennetegn den hadde.

Det er fortsatt store forskjeller mellom vurderingene av ukrainske flyktinger på den ene siden og vurderingene av flyktinger fra Kongo eller Afghanistan på den andre. Om flyktingen er ukrainsk, har det omtrent samme effekt på forventninger til integrering som om vedkommende har høyere utdanning (referansekategorien er grunnskoleutdanning) og er ikke-religiøs (referansekategorien er svært religiøs). Forventningene til integreringen av flyktinger med mange barn er lavere enn til integreringen av flyktinger med to eller ingen barn, og forventningene er også litt høyere til kvinnelige flyktinger enn til mannlige.

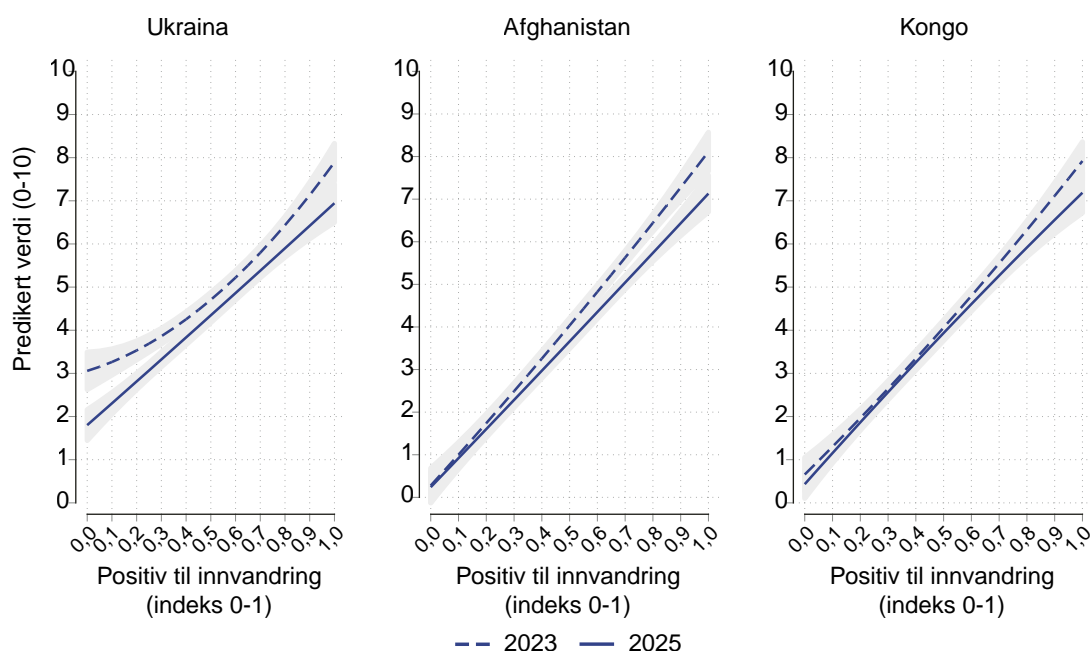
Mønsteret i eksperimentet er i stor grad likt på det andre spørsmålet, som handler om vilje til å ta imot flere flyktinger. Utslagene er likevel gjennomgående mindre på dette spørsmålet enn på spørsmålet om integrerbarhet. Særlig ser sterk religiøsitet ut til å være en faktor som demper forventningene til integrerbarhet, men som i mindre grad styrer synet på om flyktinger bør få komme inn i landet. En mulig tolkning her er at det å være svært religiøs kan vanskeliggjøre full deltakelse, for eksempel i majoritetskulturelle sammenhenger. Samtidig ansees ikke dette som en grunn til at Norge ikke skal gi personer med dette trekket beskyttelse i Norge.

Når det gjelder kjønn, er mønsteret til dels motsatt. De som fikk beskrevet kvinnelige flyktinger, hadde noe større tilbøyelighet til å si at Norge bør ta imot flere slike flyktinger. Samtidig var det kun moderate forskjeller i forventninger til integrering av kvinnelige og mannlige flyktinger.

Det kan hende at de holdningene man ellers har til innvandring, påvirker hvordan man svarer på spørsmålene i eksperimentet. Eksperimentet kan gi oss en pekepinn på om dette først og fremst skyldes at den innvandringskritiske delen av befolkningen er mer velvillige overfor ukrainske flyktinger enn overfor flyktinger fra andre land.

Figur 3.11 viser samvariasjonen mellom respondentenes holdning til innvandring og svar på spørsmålene i eksperimentet etter hvilket land flyktingene kommer fra. Holdning til innvandring er målt med indeksen som ble presentert i kapittel 2.

Figur 3.11. Surveyeksperiment. Scenarier med flyktning fra Afghanistan, Kongo og Ukraina, etter holdning til innvandring. Plott fra multivariat regresjonsanalyse. 2023 og 2025. Innvandringsindeks (0–1, fra innvandringskritisk til positiv til innvandring).

Figuren (3.11) viser at de som er negative til innvandring, vurderer flyktninger fra Ukraina mye mer positivt enn flyktninger fra Afghanistan og Kongo. De er mer positive til å ta imot flere ukrainske flyktninger enn flyktninger fra Kongo eller Afghanistan. Selv om holdningene til ukrainske flyktninger er mer positive i denne gruppen enn til de to andre landgruppene i delfigurene i midten og til høyre i figur (3.11), viser det lave nivået på y-aksen likevel at de med innvandringskritiske holdninger ønsker at Norge skal ta imot færre ukrainske flyktninger enn i dag.

De som har svært positive holdninger til innvandring, vurderer flyktningene fra de tre landene likere. Disse respondentene er omtrent like villige til å ta imot flyktninger fra alle de tre gruppene.

Figur 3.11 viser også at betydningen respondenter med ulike holdninger til innvandring tillegger landbakgrunn i spørsmålet om hvor mange flyktninger som bør tas imot, har endret seg noe fra 2023 til 2025. Endringen er størst i synet på ukrainske flyktninger. Figuren viser en utvikling der flere av de mest innvandringskritiske nå synes at Norge bør ta imot færre ukrainske flyktninger.

Oppsummert viser eksperimentet store forskjeller i forventningene til hvor godt flyktninger med ulike kjennetegn vil bli integrert, og noe mindre, men likevel klare forskjeller i viljen til å ta imot flyktninger med ulike kjennetegn. Det er større tro på at ukrainske flyktninger vil bli godt integrert, enn på at flyktninger fra Kongo eller Afghanistan vil bli det. Ulikheten i vurderingene av flyktninger

fra Ukraina og flyktninger fra de andre landene er størst blant dem som i utgangspunktet er negativt innstilt til innvandring, selv om disse forskjellene har blitt mindre siden forrige måling. Det er videre betydelig større tro på at flyktninger som er høyt utdannet og ikke er religiøse, vil bli godt integrert, enn på at lavt utdannede og svært religiøse vil bli det, og en noe større vilje til å ta imot høyt utdannede og ikke-religiøse enn lavt utdannede og svært religiøse flyktninger. Respondentene er også jevnt over mer positivt innstilt til kvinnelige enn til mannlige flyktninger.

Surveyeksperiment: Holdninger til retur av flyktninger

De siste ti årene har det blitt stadig mer oppmerksomhet rundt retur av asylsøkere med avslag og andre utlendinger uten lovlig opphold. Norske myndigheter lanserte nylig en returstrategi der retur blir sett som et sentralt virkemiddel for å nå målsettingen om «kontrollert og bærekraftig innvandring» til Norge.²¹ Selv om dette har vært et tema i lang tid, har det i liten grad vært undersøkt hvordan den norske befolkningen stiller seg til retur av personer som har fått utreisevedtak fra norske myndigheter.

Vi har derfor tatt inn et spørsmål om retur i surveyeksperimentet som vi beskrev ovenfor. Her ble respondentene altså først presentert med en beskrivelse av en flyktning, før vi stilte til sammen tre oppfølgingsspørsmål.²² Kjennetegnene ved flyktningene ble variert i eksperimentet, inkludert kjønn, landbakgrunn, utdanningsnivå, antall barn og grad av religiøsitet.

For alle de tre landbakgrunnene kan retur være aktuelt også i virkeligheten. De tre landene representerer de tre hovedkategoriene av flyktninger som kommer til Norge: flyktninger med midlertidig kollektiv beskyttelse (Ukraina), asylsøkere (Afghanistan); og overføringsflyktninger (Kongo).

For å måle synet på retur av flyktninger med de ulike kjennetegnene spurte vi: «Hvis situasjonen i [Ukraina/Afghanistan/Kongo] blir bedre, bør norske myndigheter sende denne personen tilbake til hjemlandet sitt?» (se figur 3.12).²³ Vi ba deretter respondentene forholde seg til tre svaralternativer: «Nei, ikke under noen omstendigheter», «Ja, men kun hvis vedkommende går med på det selv» og «Ja, selv om vedkommende nekter». De to «ja-alternativene» svarer til inndelingen UDI bruker av returner av utlendinger med utreiseplikt: assistert (fri-

21 <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/returstrategi-20252030/id3087523/>

22 «En [mann/kvinne] har flyktet til Norge fra [Ukraina/Afghanistan/Kongo]. [Han/Hun] har [fullført grunnskole/høyere utdannelse fra universitet] i hjemlandet. [Han/Hun] har [ingen/2/6] barn og er [svært religiøs/religiøs/ikke religiøs].»

23 Med denne spørsmålsstillingen måler vi strengt tatt kun syn på ett returscenario: scenarioet der flyktingens tillatelse opphører på grunn av endrede forhold i hjemlandet (utlendingsloven § 37). Vi måler for eksempel ikke syn på retur i tilfeller der asylsøkeren har fått endelig avslag på asylsøknad. Spørsmålet gir likevel grunnlag for en diskusjon om holdninger til retur i befolkningen.

villig) retur og retur med tvang.²⁴ I tillegg vil det være aktuelt for noen å vende tilbake til hjemlandet fordi de selv ønsker det, og til tross for at de har lovlig opphold i Norge. Dette omtales ofte som tilbakevending og behandles ikke som et alternativ i dette eksperimentet (Brekke, 2015).²⁵

For alle tre landgruppene kan retur være en aktuell problemstilling. De fleste ukrainske flyktingene som har kommet til Norge, har fått midlertidig opphold på kollektivt grunnlag. Hvis det blir fred i Ukraina, kan det være aktuelt at store grupper flyktinger får beskjed om å returnere til hjemlandet. Samtidig har det kommet ukrainere som har blitt henvist til å søke om asyl på individuelt grunnlag. Disse har i hovedsak fått avslag på søknadene, noe som aktualiserer retur også for dem, selv med fortsatte krigshandlinger i hjemlandet. Afghanere har i hovedsak fått opphold etter å ha søkt om asyl, tillatelser som i prinsippet kan trekkes tilbake i en periode.

Overføringsflyktingene fra Kongo har kommet gjennom FNs kvoteordning og har fått asyl. Med jevne mellomrom har det vært politiske diskusjoner om tilbaketrekking av tillatelser, og retur kunne være aktuelt for overføringsflyktinger også. Enn så lenge har det ikke vært praksis å trekke tilbake tillatelser for denne gruppen. Vi forventer ikke at respondentene skal kjenne til statusen til de tre landgruppene eller hvor sannsynlig det er med retur.

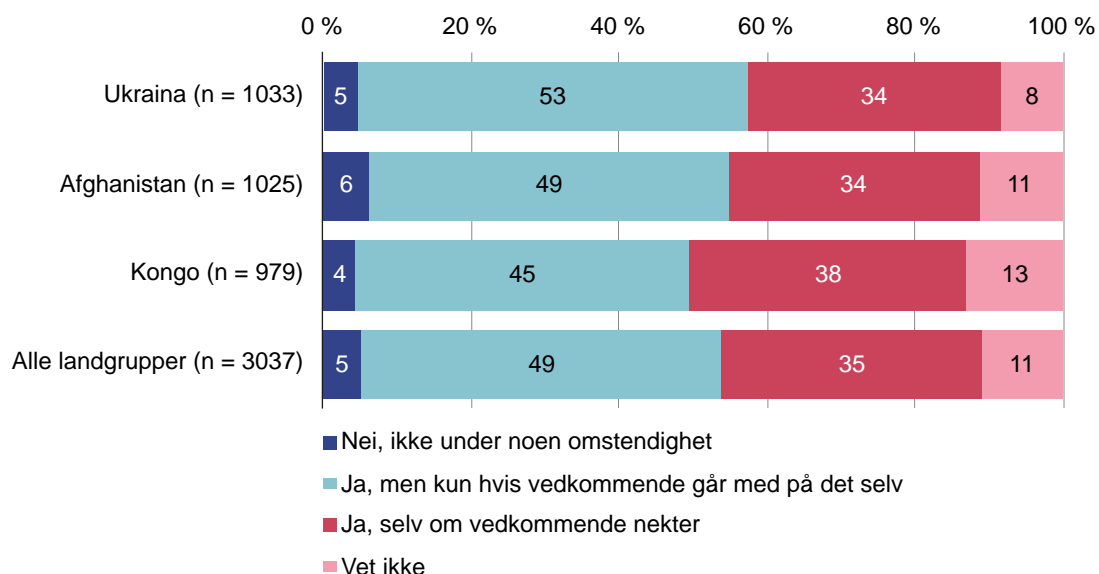
I figur 3.12 ser vi en oversikt over gjennomsnittlige andeler i respondentenes svar gitt variasjonene i kjennetegnene i eksperimentet. Utfallsspørsmålet gjaldt syn på om myndighetene i Norge bør sende flyktinger med særskilte kjennetegn tilbake til hjemlandet hvis situasjonen der blir bedre.

Resultatene fra surveyeksperimentet må tolkes med varsomhet. Respondentene har svart på sammensetninger av egenskaper ved flyktingen. Når vi så isolerer gjennomsnitteffekten av en enkelt egenskap, slik som landbakgrunn, har vi altså hele veien spurt om denne i kombinasjon med andre egenskaper (kjønn, utdanning, antall barn og religiøsitet).

24 I faglitteraturen er det en løpende diskusjon om ulike typer retur og om hvilke begreper som brukes for å beskrive disse. For eksempel har forskere argumentert for at når utlendinger med utreiseplikt forlater landet uten politiskorte, bør det betegnes som assistert og ikke frivillig retur (Brekke, 2015).

25 Brekke, J.-P. (2015). *Why go back? Assisted return from Norway* (Rapport 2015:08). Institutt for samfunnsforskning.

Figur 3.12 Surveyeksperiment. Spørsmålsformulering: «Hvis situasjonen i [Ukraina/ Afghanistan/Kongo] blir bedre, bør norske myndigheter sende denne personen tilbake til hjemlandet sitt?». Gjennomsnittsandeler for de ulike scenarioene. 2025. Prosent.

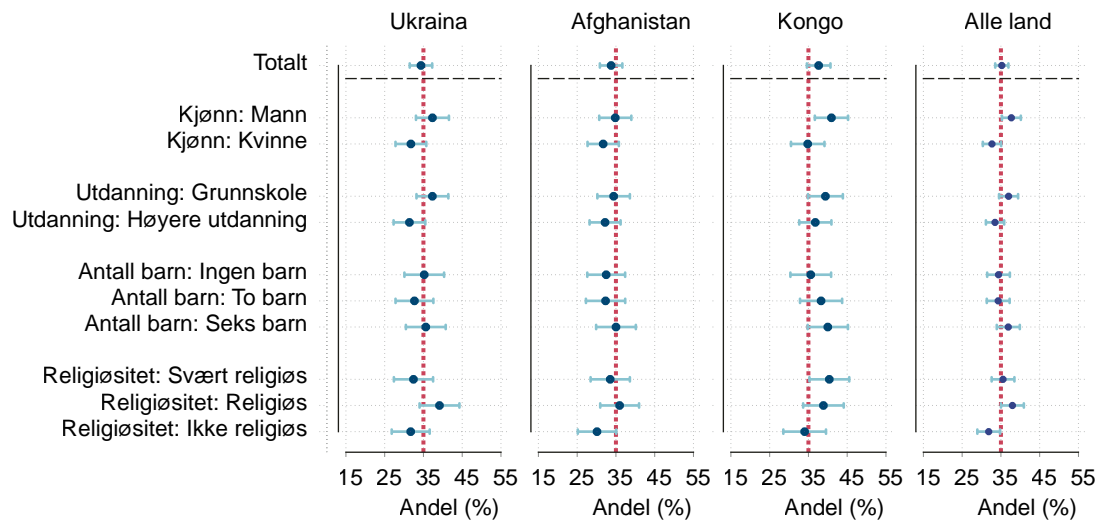

I Figur 3.12 ser vi at det kun er en liten andel av befolkningen som mener at flyktningen de har fått beskrevet, ikke bør sendes hjem «under noen omstendighet». Ser vi på alle landgruppene samlet, uttrykker halvparten (49 prosent) av respondentene at norske myndigheter bør sende personen som blir beskrevet, tilbake, «men kun hvis vedkommende går med på det selv», med andre ord når det er snakk om (frivillig) assistert retur. Figuren viser videre at rundt en tredel av respondentene støtter tvangsretur i dette eksperimentets scenarioet, det vil si at myndighetene skal kunne sende personen tilbake «selv om vedkommende nekter».

Figuren viser også at svarene i liten grad endrer seg når vi endrer landbakgrunn for flyktningene som respondentene blir presentert for i eksperimentet.

Hva betyr de andre kjennetegnene ved flyktningene i eksperimentet for befolkningens syn på om de bør sendes hjem hvis forholdene i hjemlandet blir bedre? I figur 3.13 ser vi betydningen av kjønn, utdanning, antall barn og religiøsitet for de ulike landgruppene.

Figur 3.13 Surveyeksperiment. Spørsmålsformulering: «Hvis situasjonen i [Ukraina/ Afghanistan/Kongo] blir bedre, bør norske myndigheter sende denne personen tilbake til hjemlandet sitt?». Kun de som har svart at personen kan sendes hjem «selv om vedkommende nekter». Gjennomsnittsandeler etter land og andre kjennetegn for de ulike scenarioene. 2025. Prosent.

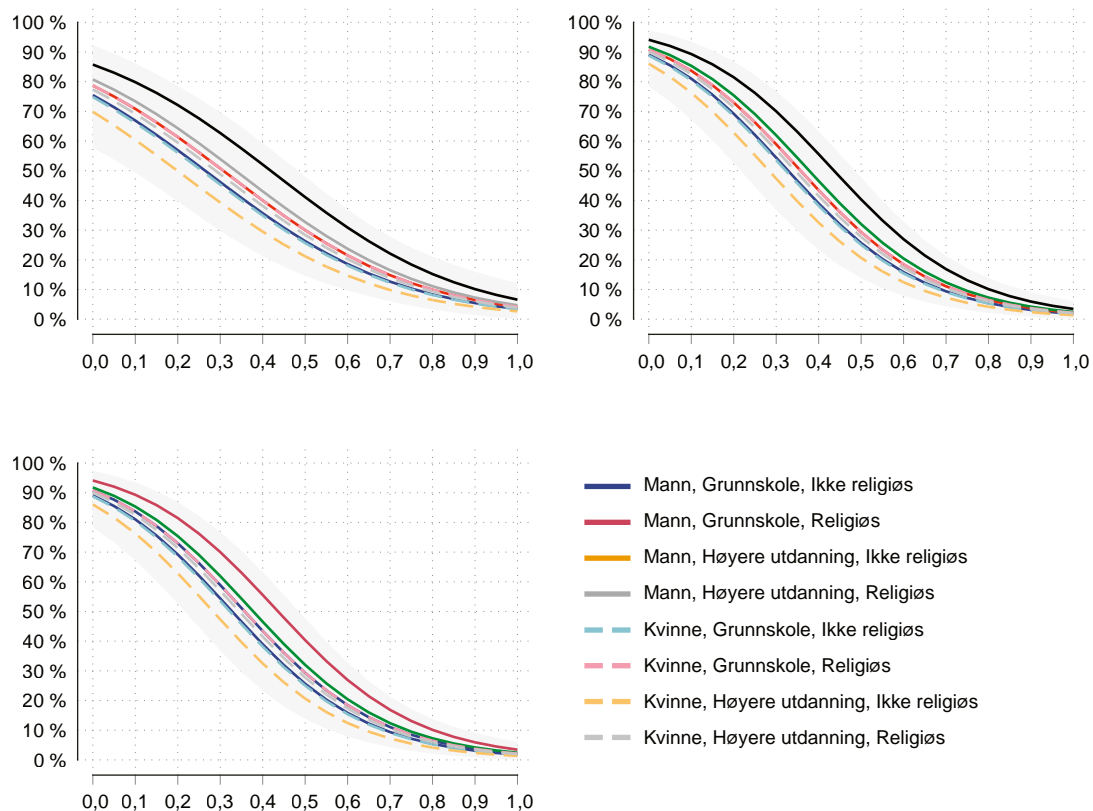

NOTE: Stolpene viser 95 % konfidensintervall. Rød linje viser gjennomsnittlig støtte til retur på tvers av alle variasjoner i eksperimentet.

I figur 3.13 markerer den stiplede linjen den gjennomsnittlige andelen i befolkningen (35 prosent) som mente at personen de fikk presentert, kunne returneres med tvang. Figuren viser så hvordan de ulike kjennetegnene i eksperimentet gjorde at en lavere eller høyere andel av respondentene mente at vedkommende kunne sendes ut mot egen vilje. Vi ser at det gir små utslag om man varierer kjennetegnene ved flyktninger fra de tre landene. Vi ser at det eneste signifikante utslaget gjelder flyktninger fra Kongo. Her er det signifikant forskjell i synet på tvangsretur av menn og kvinner (figur 3.13).

Hva er koblingen mellom syn på innvandring og syn på retur? Er det slik at de som er mest kritiske til innvandring, er de som er mest positive til bruk av tvangsretur? I figur 3.14 ser vi sammenhengen mellom det å være kritisk eller positiv til innvandring og synet på om norske myndigheter bør sende flyktningen hjem «selv om vedkommende nekter».

Figur 3.14 Surveyeksperiment. Støtte til retur med tvang av ulike nasjonaliteter. «Hvis situasjonen i [Ukraina/Afghanistan/Kongo] blir bedre, bør norske myndigheter sende denne personen tilbake til hjemlandet sitt?». Svaralternativ: «Ja, selv om vedkommende nekter». Sammenheng med indeks over positivitet til innvandring.²⁶ Kombinasjoner av egenskaper ved flyktingen. 2025.

I figur 3.14 ser vi på sammenhengen mellom syn på innvandring og syn på tvangsretur for tre personer fra tre landgrupper med ulike kombinasjoner av egenskapene kjønn, utdanning og religiøsitet.

Figuren viser klar sammenheng mellom synet på innvandring og synet på tvangsretur. Kurvene for de tre landgruppene viser i hovedsak det samme mønsteret. Til venstre i figur 3.14 finner vi dem som er mest kritiske til innvandring (som skårer lavt på innvandringsindeksen). Mellom 70 prosent og 95 prosent av de mest innvandringskritiske respondentene mener at flyktingen de har fått beskrevet i eksperimentet, kan sendes hjem med tvang. Til høyre i de tre settene med kurver finner vi dem som er mest positive til innvandring. Av disse er det under 10 prosent som mener at norske myndigheter bør sende flyktingen til hjemlandet «selv om vedkommende nekter». Resultatene fra surveyeksperimentet viser en sterk sammenheng mellom synet på innvandring og synet på

²⁶ Indeks [0–1] er basert på to spørsmål (se full beskrivelse i kapittel 2): «Synes du innvandring i hovedsak er bra eller dårlig for Norge?» og «Vi bør ikke slippe inn flere innvandrere i Norge».

tvangsretur; de som er negative til innvandring, er positive til tvangsreturer, og omvendt.

Selv om hovedmønsteret er likt for de tre landgruppene i figur 3.14, ser vi noen forskjeller for linjene som viser ulike kombinasjoner av egenskaper. Hvis vi først ser på kurven for Ukraina, ser vi at denne starter lenger nede på y-aksen enn kurvene for de to andre landgruppene. Det betyr at det er en lavere andel av dem som er mest negative til innvandring, som åpner for tvangsretur av denne gruppen enn av de to andre landgruppene i eksperimentet. Vi ser også at det er større spredning til venstre i figuren som viser sammenhengen mellom syn på innvandring og syn på tvangsretur av ukrainske flyktninger. Blant de mest innvandringskritiske er det en noe mindre andel som støtter tvangsretur for kombinasjonen ukrainsk kvinne, høyere utdanning, ikke religiøs enn det er som støtter tvangsretur av ikke-religiøse kvinner med høy utdanning fra Afghanistan og Kongo.

I figur 3.14 ser vi også at det er et gjennomgående trekk at færrest mener at flyktninger beskrevet med kombinasjonen kvinne, høy utdanning, ikke-religiøs bør sendes hjem mot sin vilje, mens flest mener at flyktninger med kombinasjonen mann, grunnskole, religiøs bør sendes hjem. Dette markeres med kurvene som ligger nederst og øverst i figur 3.14. Samtidig viser figuren at de som er mest positive til innvandring, i liten grad skiller mellom de ulike kombinasjonen av egenskaper, inkludert mellom de ulike landgruppene. De som er mest positive til innvandring, støtter i liten grad tvangsretur ved bedring av forholdene i hjemlandet.

Nøkkelfunn

- Det er langt færre enn i tidligere målinger som er enige i påstanden «Min kommune bør bosette flere flyktninger». I 2025 oppgir syv av ti at denne påstanden ikke passer.
- Funnene i dette kapitlet viser at befolkningens holdninger til innvandring i økende grad varierer etter innvandringsårsak. Folk har over tid gradvis blitt mer positivt innstilt til arbeidsinnvandrere; de mener at denne gruppen bidrar positivt til norsk økonomi og velferd, og vil gjerne ta imot flere.
- På den andre siden har befolkningen blitt mer kritiske til andre former for innvandring, som flyktninger, asylsøkere og dem som kommer på familiegjenforening.
- De overordnede trendene vi så i det første kapitlet, med mer negative holdninger til innvandring, ser dermed først og fremst ut til å være knyttet til disse tre kategoriene av innvandrere. En viktig grunn til at befolkningen har blitt mer negative, ser ut til å være delvis knyttet til bekymring for økt kriminalitet og for at velferdsstaten vil svekkes.

- Syv av ti mener at «økt innvandring vil føre til mer kriminalitet i Norge». Det har vært en betydelig økning i andelen som mener dette i de siste to målingene, og spesielt i andelen som mener at innvandring fra Sverige vil føre til mer kriminalitet.
- Respondentene ble bedt om å ta stilling til tre forslag til hovedårsaker til «mer brutal kriminalitet blant unge». Flere enn syv av ti svarte at de foreslåtte årsakene, «manglende integrering», «for høy innvandring de siste årene» og «oppvekst i fattigdom», passer helt eller ganske godt.
- I et surveyeksperiment kartla vi hva ulike kjennetegn ved flyktninger har å si for syn på integreringsmuligheter og villighet til å ta imot flere slike flyktninger. I eksperimentet varierte vi flyktingens landbakgrunn, kjønn, utdanning, antall barn og grad av religiøsitet. Vi fant følgende:
 - Som tidligere mener befolkningen at flyktninger fra Ukraina vil integreres lettere enn flyktninger fra Kongo eller Afghanistan.
 - Ukrainsk bakgrunn, høyt utdannet, ikke-religiøs og kvinne gir den mest positive profilen med tanke på integreringsmulighet og ønske om å motta flere.
 - Forskjellene i synet på landgruppene er størst blant de innvandringskritiske, men også der blir ukrainske flyktninger vurdert mest positivt – selv om støtten svekkes over tid.
 - Eksperimentet inneholdt også et spørsmål om retur. Her fant vi at et flertall mener at retur kan skje hvis forholdene bedres i hjemlandet, særlig i form av frivillig/assistert retur.
 - Rundt en tredel støtter tvangsretur, og støtte til tvangsretur henger sterkt sammen med generelt innvandringskritiske holdninger.

4. Holdninger til integrering og mangfold

I dette kapittelet skal vi vi nærmere på holdningene til integrering og mangfold i Norge. Mens forrige kapittel handlet om hvor mange innvandrere i ulike kategorier Norge bør ta imot, og hvilke konsekvenser folk mener innvandringen har for økonomien og tryggheten i samfunnet, handler dette kapittelet altså om den innvandringen som allerede har funnet sted.

I kapittel 2 så vi at det er flere nordmenn enn i forrige undersøkelse som mener det går dårlig med integreringen: Nesten halvparten av alle nordmenn mener det går dårlig, en signifikant større andel enn i forrige undersøkelse. Fra tidligere undersøkelser vet vi likevel at det er store variasjoner i nordmenns syn på integrering, og at det skjuler seg forskjeller under de gjennomsnittlige tallene. På den ene siden varierer syn på integrering etter hva slags sosial bakgrunn man har, og hvilket parti man stemmer på. Hva slags kommune man er bosatt i, har også noe å si. På den andre siden varierer nordmenns syn på integrering også etter hva slags type innvandring og integrering det er snakk om, om man snakker om integrering nasjonalt eller lokalt, om det er snakk om nyankomne kvoteflyktninger eller andregenerasjonsinnvandrere, osv.

I dette kapittelet skal vi studere nettopp disse forskjellene. Vi starter med å ta en titt på det overordnede bildet: Hva mener folk om integrering generelt sett, og hvordan tror de det vil gå med integrering i tiden fremover? Deretter ser vi på folks holdninger til tilpasning og mangfold. Hvordan mener nordmenn innvandrere bør tilpasse seg det norske samfunnet? Støtter de assimilering, eller mener de at myndighetene snarere bør tilrettelegge for at innvandrerne kan bevare sin kultur? Videre har vi også stilt spørsmål om hvem som er skyld i at integreringen går dårlig eller bra. Er det myndighetene eller innvandrere selv som ikke gjør tilstrekkelig arbeid med integrering?

Til slutt gjør vi et dypdykk i *hva* folk synes går bra og dårlig med integreringen. I 2025-undersøkelsen har vi for første gang gitt respondentene mulighet til å svare med egne ord hva de synes fungerer og ikke fungerer med integreringen nasjonalt og lokalt. Basert på disse svarene har vi gjort en kvantitativ innholdsanalyse av teksten, som vi presenterer svarene fra i kapittelets siste del.

Gjennomgående i kapittelet vil vi ha et blikk for hvordan syn på integrering og mangfold varierer etter sosial bakgrunn og partiprofil. Er den negative endringen i syn på integrering drevet av endringer i noen sosiale grupper eller velgergrupper? Vi bryter tallene ned på utdanning, inntekt, kjønn og bosted, og vi stu-

derer forskjeller etter politiske profiler basert på stemmegivning i en serie med regresjonsanalyser. Vi ser også på forskjeller mellom kommuner. Vi lever i en urolig tid der utenrikspolitiske og økonomiske betingelser er i rask endring for folk flest. I regresjonene kontrollerer vi derfor også for hvordan folks holdninger til integrering henger sammen med deres syn på fremtiden. Er det slik at folk som frykter mer for fremtiden, også ser mørkere på integrering?

Hvordan går det med integreringen?

Som vi så i kapittel 2 var det i årets undersøkelse drøyt to av ti som mener at integreringen av innvandrere fungerer bra i det norske samfunnet. Litt under halvparten mener det går «ganske dårlig» eller «meget dårlig» med integreringen. Resten var nøytrale (se figur 2.4). Det var færre som mente integreringen går bra enn i forrige undersøkelse i 2023. Da var svarene preget av krigen i Ukraina og oppmerksomheten om denne flyktninggruppen.

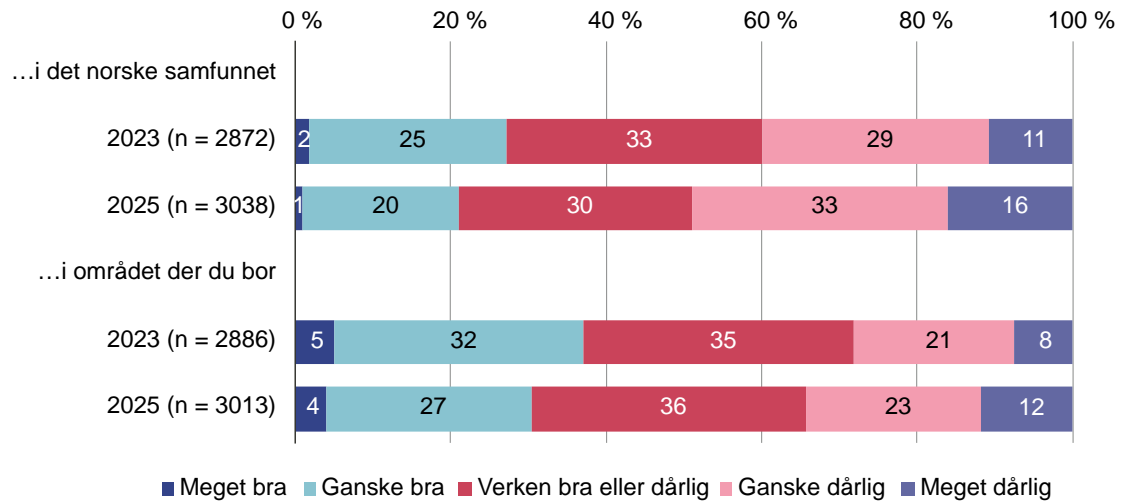
I samme kapittel så vi at det hadde vært en nedgang i andelen som mente påstanden «Forholdet mellom innvandrere og resten av befolkningen kommer til å bli bedre», passet «helt» eller «ganske godt». Det var med andre ord færre optimister når det gjaldt fremtidig integrering enn i tidligere undersøkelser. 47 prosent mente at forholdet kommer til å bli bedre, mens 53 som mente at påstanden ikke passet.

Utviklingen i synet på forholdet mellom innvandrere og resten av befolkningen peker i samme retning som de mer restriktive endringene vi så i spørsmålene om innvandringsvolum. Men gjelder den økende pessimismen også hvis vi spør folk om integrering i deres eget nærmiljø? Til nå har vi snakket om syn på integrering og mangfold med hele Norge som utgangspunkt. De færreste har imidlertid god oversikt over tilstanden i Norge som helhet, og svarene man får på slike spørsmål, vil trolig være preget av generelle oppfatninger og inntrykk. For å komme nærmere respondentenes hverdagslige erfaringer har vi siden 2023 spurt hvordan de synes integreringen av innvandrere fungerer i området der de bor. På denne måten skiller vi mellom befolkningens oppfatninger av integreringen på nasjonalt og lokalt nivå. Det første svaret vil reflektere en forestilling om hvordan totalbildet ser ut, mens svaret på spørsmålet om hvordan det går i «området der du bor», i større grad vil kunne underbygges av egne erfaringer.

Figur 4.1 viser at befolkningen er betydelig mer tilfreds med integreringen lokalt enn med integreringen nasjonalt. I 2025 mener 32 prosent at det går meget eller ganske bra med integreringen i området der de bor, mens 34 prosent mener det går meget eller ganske dårlig. På spørsmål om integreringen nasjonalt mener hele 49 prosent at integreringen går ganske eller veldig dårlig, mens 22 prosent mener den går bra. Vi ser at det er en særlig endring i negativ retning på

nasjonalt nivå, der andelen som mener det går litt eller svært dårlig, øker med 9 prosentpoeng. Den tilsvarende økningen på lokalt nivå er 4 prosentpoeng.

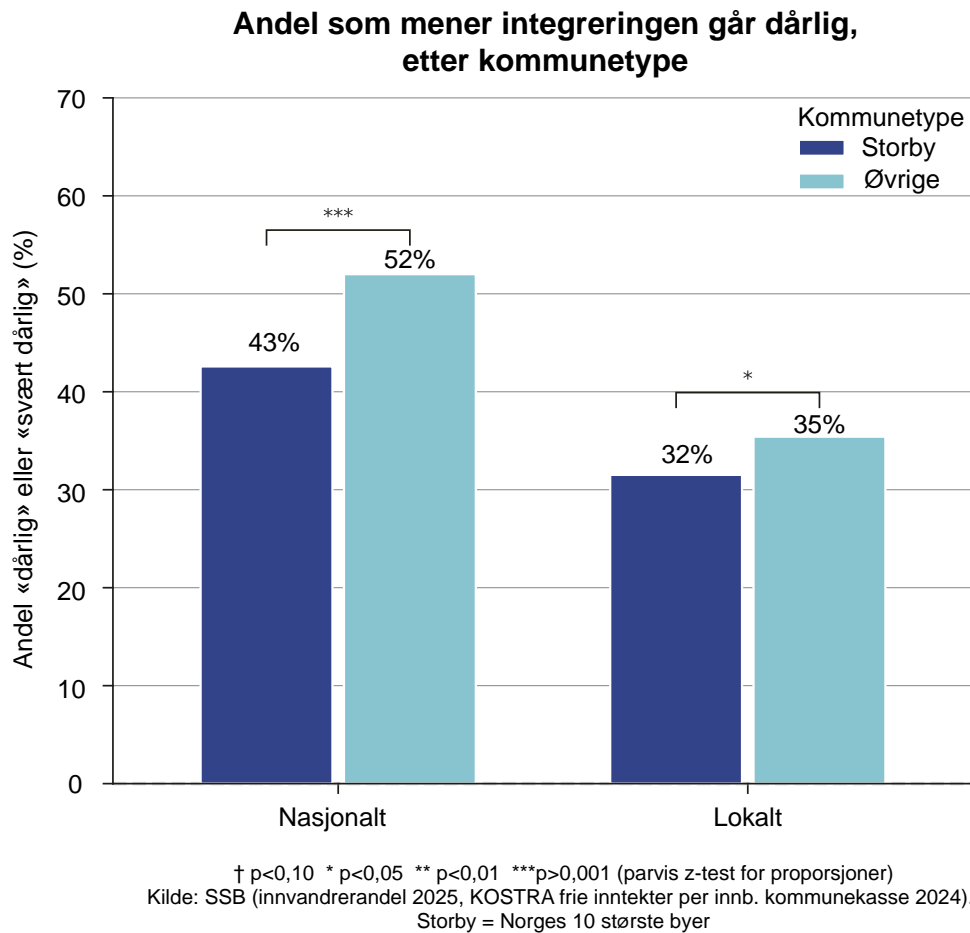
Figur 4.1. «I det store og hele, hvordan synes du integreringen av innvandrere fungerer ...». 2025. Prosent.

Hva kjennetegner dem som synes det går dårligere? I de neste avsnittene viser vi forskjeller mellom respondentene etter kjennetegn ved kommunen de bor i, ulike bakgrunnsvariabler og grad av bekymring for fremtiden.

Vi begynner med å se på forskjeller mellom respondenter etter kommune. Det er grunn til å tro at respondentenes oppfatninger av integrering er preget av hva slags kommune de bor i: om det er en kommune med høy innvanderandel, om det er en stor eller liten kommune der man har tettere kontakt med innvandrere i hverdagen, og om kommunen er presset eller har en romslig økonomi. Særlig kan man tenke seg at oppfatningen om hvor bra det går med integreringen *lokalt*, påvirkes av disse kontekstuelle faktorene.

Figur 4.2. Forskjeller mellom storbyer og øvrige kommuner i syn på integrering nasjonalt og lokalt. SSBs kommunestatistikk.

I figur 4.2 og figur 4.3 har vi koblet informasjon om respondentenes hjemkommune med kommunestatistikk fra SSB. På denne måten kan vi undersøke om det er systematiske forskjeller i syn på integrering etter trekk ved kommunen man bor i. Figur 4.2 viser hvordan syn på integrering varierer etter kommune størrelse, og figur 4.3 viser hvordan syn på integrering varierer etter andel innvandrere i kommunen (til venstre i figuren) og kommuneøkonomi (til høyre i figuren).

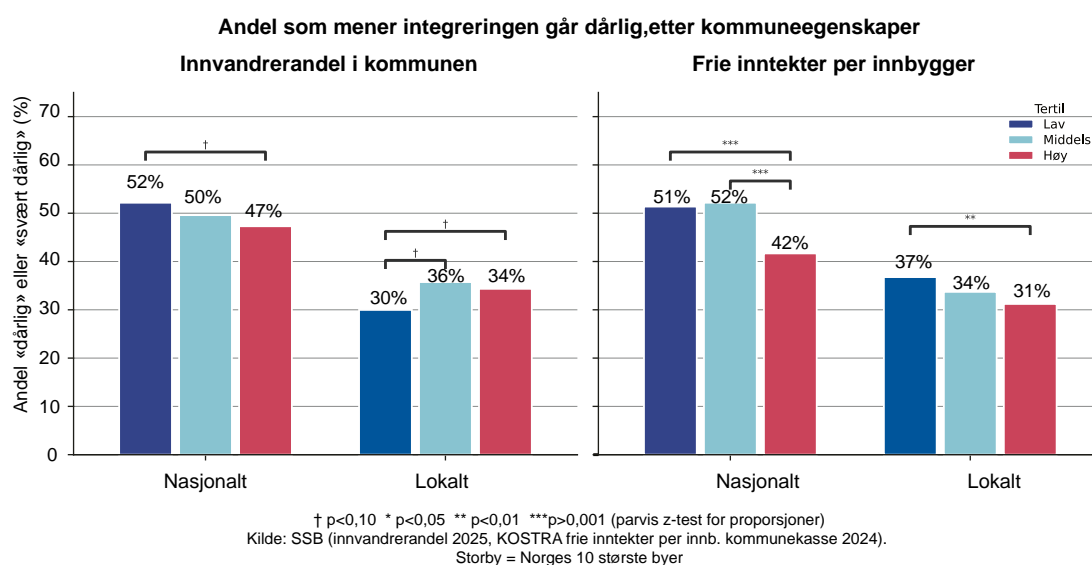
Når det gjelder kommune størrelse, har vi delt kommunene inn i to kategorier: de ti største byene og øvrige kommuner. Økonomisk situasjon i kommunen er definert som frie inntekter (dvs. skatteinntekter) per innbygger, som er delt i tertiler (tre like store grupper): lav, middels og høy. Andel innvandrere i kommunen er delt inn i tre kategorier: lav, middels og høy andel. Forskjellene som omtales, er signifikantstestet.

Figur 4.2. viser at det er folk fra storbykommuner synes det går bedre med integreringen, både nasjonalt og lokalt. Motsatt er øvrige kommuner mer kritiske til hvordan det går med innvandringen, det vil si som svarer «dårlig» eller «svært

dårlig», både når vi spør om integrering nasjonalt, og når vi spør om integrering lokalt.

I venstre del av figur 4.3 ser vi at det folks syn på integrering også varierer etter hvor stor innvandrерandel kommunen har. Folk som bor i kommuner med lav innvandrерandel, er den gruppen som synes det går dårligst med integreringen nasjonalt (52 prosent). Disse synes samtidig at det går best med integrering i nærområdet deres (bare 30 prosent mener det går dårlig). Tilsvarende er respondenter som bor i kommuner med høy innvandrерandel, de som synes det går best med integreringen i det norske samfunnet. Disse forskjellene sammenfaller med forskjeller mellom storbyer og andre kommuner; kommuner med høyere innvandrерandel er også gjerne storbyer, der folk er mer kosmopolitisk orientert enn folk som bor i mer spredtbygde strøk.

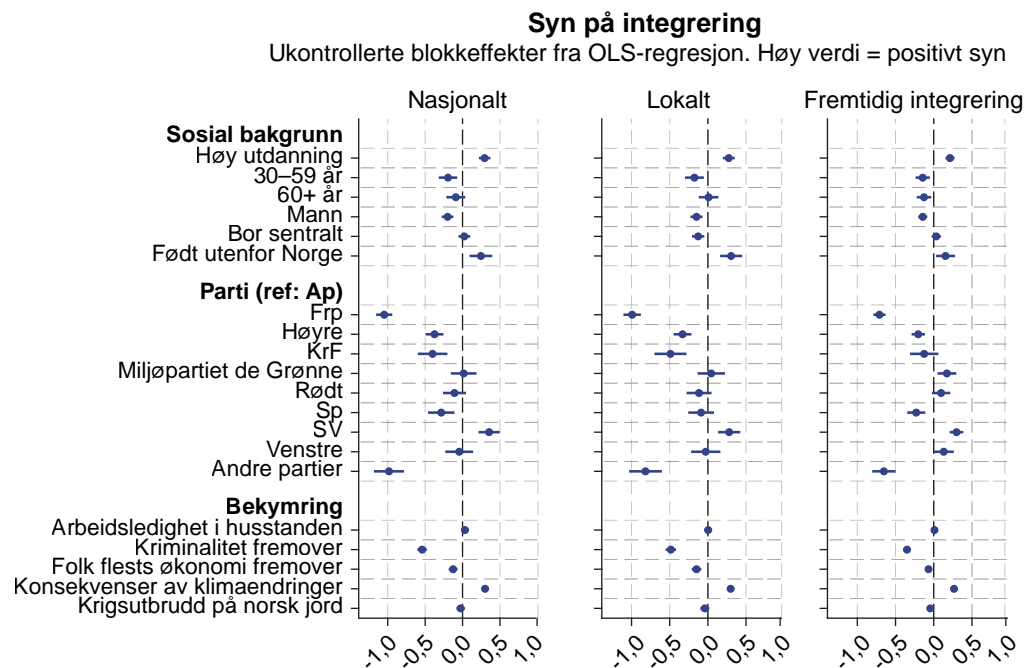
Figur 4.3. Forskjeller mellom kommuner i syn på integrering nasjonalt og lokalt etter innvandrерandel og  konomi. SSBs kommunestatistikk.

Ser vi til betydningen av kommuneøkonomi, slik denne er fremstilt i høyre del av figur 4.3, trer også et interessant mønster frem. Mens 42 prosent av innbygere i kommuner med den beste kommuneøkonomien (målt som frie inntekter per innbygger) sier at det går dårlig med integrering nasjonalt, er den samme andelen 51 prosent blant folk som bor i kommuner med de laveste inntektene; forskjellen er på hele 9 prosentpoeng og er statistisk signifikant. Jo dårligere økonomi kommunen har, desto mer negativt ser også befolkningen på integrering i nærområdet. Den samme tendensen ser vi når det gjelder integrering lokalt: personer bosatt i kommuner i den høyeste inntektstertilen ser mindre negativt på integrering i nærområdet (31 prosent) enn personer bosatt i den laveste inntektstertilen (37 prosent).

Oppsummert kan vi derfor si at i synet på nasjonal integrering er folk som bor i kommuner med høy innvandrersandel og i storbyer signifikant mer positive enn folk som bor i kommuner med lav innvandrersandel og i spredtbygde strøk. Spør vi om synet på integrering i nærområdet, er det kommuneøkonomien som betyr mest: Personer bosatt i ike kommuner har et markant mer positivt syn på både nasjonal og lokal integrering.

Figur 4.4. Regresjon: Syn på integrering etter sosiale bakgrunnsvariabler og usikkerhet om fremtiden. 2025.

Noter: Referansekategori: kvinne, under 30, lav utdanning, medium/lav sentralitet, født i Norge og Ap. Vet ikke = missing. Parti-blokk: kun respondenter med partitilhørighet. Bekymring: 1= lav, 4 = høy. Vektet etter utdanning

Hvordan varierer så synet på integrering mellom ulike sosiale grupper? I figur 4.4. har vi gjennomført regresjoner der de ulike spørsmålene om integrering er avhengige variabler og sosial bakgrunn, partiprofil og bekymring for fremtiden uavhengige variabler. I den første blokken har vi lagt inn sosiale bakgrunnsvariabler: utdanning (universitet/høyskole versus resten), alder (under 30 år er referansekategori), kjønn (kvinne er referansekategori), sentrale versus rurale strøk (basert på SSBs sentralitetsindeks, som skiller mellom storby og ikke-storby) og hvorvidt man er født i Norge eller ikke. I blokk to har vi variabler for stemmegivning etter parti. I blokk tre har vi inkludert ulike variabler for bekymringer for fremtiden: frykt for arbeidsledighet personlig for seg eller noen i sin husstand i tiden fremover, frykt for mer kriminalitet, bekymring for økonomien til folk flest fremover, bekymring for konsekvenser av klimaendringer og frykt for krigsutbrudd på norsk jord.

Merk at figurene er ukontrollert på tvers av blokker, det vil si at effektene for eksempel av stemmegivning ikke er kontrollert for sosiale bakgrunnsvariabler, og omvendt. I appendikset viser vi modellene kontrollert på tvers.

Modellen viser tydelige og velkjente forskjeller mellom sosiale grupper. Menn og folk med lav utdanning er mer negative enn kvinner og folk med høy utdanning. I tillegg ser vi at unge under 30 år er mer positive enn eldre. Særlig er respondenter mellom 30 og 59 negative til integrering. Dette gjelder for samtlige tre mål vi undersøker. Vi ser også at folk som selv har innvandret, dvs. som ikke er født i Norge, er mer positive til integrering lokalt, nasjonalt og i fremtiden enn andre.

Regresjonen viser også forskjeller etter bosted. Vi ser at folk som er bosatt i sentrale strøk, er mer negative til utviklingen i nærområdet enn dem som bor i mindre sentrale strøk. Her bruker vi SSBs sentralitetsindeks og sammenligner kommuner i sentralitetsklasse 1 (Oslo om omkringliggende kommuner) og sentralitetsklasse 2 (flere kommuner og byer nær Oslo, andre større byer og større kommuner i landet) med øvrige kommuner i landet. Figuren (4.4) viser at det ikke er signifikante forskjeller i synet på fremtiden eller integrering nasjonalt etter bosted, men at folk som bor i de mest sentrale kommunene, er signifikant mer pessimistiske i synet på integrering i nærområdet.

I blokk to ser vi på forskjeller etter stemmegivning. Her er Arbeiderpartiet referansekategori, det vil si at tolkningen av koeffisientene synliggjør om andre velgere er mer positive eller negative enn Ap-velgerne. Her trer også velkjente mønstre frem. Fremskrittspartiet og velgere som har stemt på andre partier, har det klart mest negative synet på integrering, både nasjonalt, lokalt og i fremtiden. Dette fant vi også i forrige undersøkelse, der det var nytt at «Andre velgere» var like kritiske som Fremskrittsparti-velgerne (Brekke et al, 2024). Etter disse mest kritiske velgerne følger Høyres, Kristelig folkepartis og Senterpartiets velgere. På motsatt ende av skalaen finner vi SV-velgerne, som gjennomgående er de mest positive til integrering på alle tre målene i figur 4.4. Til sammenligning ser vi at Miljøpartiet, Rødt og Venstres velgere ikke skiller seg fra Ap-velgerne, bortsett fra at MDG-velgerne er noe mer fremtidsoptimister. Tar vi hensyn til at disse velgerne er forskjellige med hensyn til sosial bakgrunn (se resultater fra modeller med kontrollerte effekter i appendikset), endrer disse hovedmønstrene seg ikke nevneverdig.

Til slutt undersøker vi om synet på integrering påvirkes av folks bekymring for fremtiden. 2025 var et år med stor uro, både økonomisk, med stigende matvarepriser, inflasjon og høye rentenivåer, og sikkerhetspolitisk, som følge av Ukraina-krigen, Israels invasjon av Gaza og Donald Trumps utenrikspolitiske kuvending. Samtidig er mange fortsatt bekymret for klimakrisen. Påvirker folks eventuelle bekymring for økonomi, krig og klimaendringer hvordan de ser på integreringen?

Regresjonsresultatene i den nederste delen av figur 4.4 kan tyde på det. Her har vi spurt folk om ulike scenarioer og om de frykter for arbeidsledighet i familien

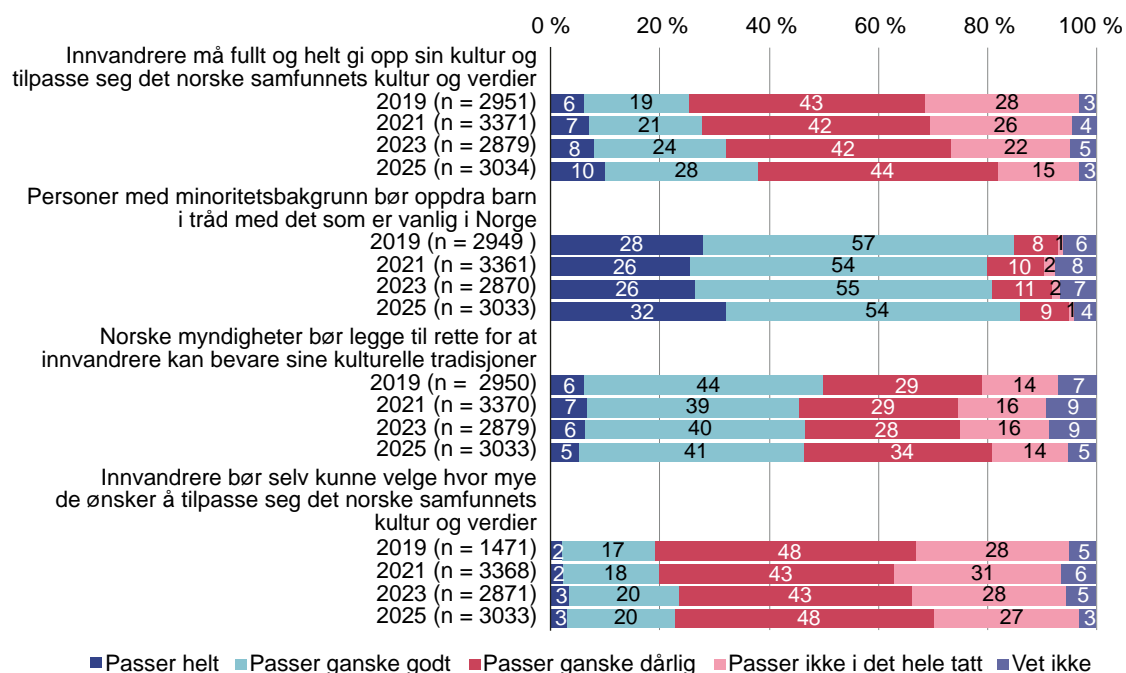
sin (egotropisk økonomisk usikkerhet), kriminalitet, økonomien til folk flest i Norge (sosiotropisk økonomisk usikkerhet), konsekvensene av klimaendringer og krigsutbrudd på norsk jord. Figuren viser at folk som frykter økende kriminalitet og at folk flest får dårligere økonomi fremover, også er mer negative til integrering både nasjonalt, lokalt og i fremtiden. Motsatt mener folk som er bekymret for konsekvensene av klimaendringer, i større grad enn andre at integreringen går bra. Disse effektene holder seg også om vi kontrollerer for bakgrunnsvariabler og stemmegivning (se appendikset). Frykt for arbeidsledighet og krigsutbrudd har derimot ingen signifikant effekt på integreringssyn.

Holdninger til integrering og tilpasning

Folk som svarer på undersøkelsen, kan ha ulike forståelser av integreringsbegrepet. En vanlig forståelse er at integrering betyr at personer med innvandrerbakgrunn innlemmes i majoritetssamfunnet. Dette er en prosess som går to veier: Innvandrerne tilpasser seg, og vertssamfunnet legger til rette for og støtter opp om tilpasningen (Sobolewska et al., 2017). Uenigheten oppstår når man diskuterer hvilken part som skal tilpasse seg mest. Det er vanlig å snakke om to hovedtilnærminger. Tilnærmingen der det hovedsakelig er innvandrerne som skal tilpasse seg, kalles *assimilering*. Om det hovedsakelig er vertssamfunnet som skal tilpasse seg, fordi innvandrere selv velger om de vil bli del av majoritetskulturen, snakker man gjerne om *flerkultur* (eller multikulturalisme). Tidligere studier har vist at befolkningen i de fleste europeiske land foretrekker en tilnærming som ligger nærmere assimilering enn flerkultur (Borooah & Mangan, 2009).

Siden 2019 har vi bedt respondentene ta stilling til fire påstander for å måle hvor den norske befolkningen plasserer seg på dette spekteret. To av påstandene vektlegger assimilering («Innvandrere må fullt og helt gi opp sin kultur og tilpasse seg det norske samfunnets kultur og verdier», og «Personer med minoritetsbakgrunn bør oppdra barn i tråd med det som er vanlig i Norge»), mens to av påstandene vektlegger flerkultur («Norske myndigheter bør legge til rette for at innvandrere kan bevare sine kulturelle tradisjoner», og «Innvandrere bør selv kunne velge hvor mye de ønsker å tilpasse seg det norske samfunnets kultur og verdier»). Figur 4.5 viser svarfordelingen for disse påstandene fra 2019 til 2025.

Figur 4.5. Fire påstander om tilpasning mellom majoritetsbefolkningen og personer med minoritetsbakgrunn. 2019–2025. Prosent.

Figuren viser at det er en signifikant økning – fra 32 prosent i 2023 til 38 prosent i 2025 – i andelen som mener innvandrere bør oppgi sin kultur. Dette innebærer at nesten 4 av 10 nordmenn er enig i at innvandrere fullt og helt bør assimilere seg. Selv om flertallet av befolkningen (59 prosent) avviser påstanden, fortsetter likevel en trend vi har sett siden 2019, der støtten til assimilering har økt jevnt og trutt fra 25 til 38 prosent. Videre er det også flere enn før som mener at innvandrere bør oppdra sine barn i tråd med det som er vanlig i Norge (fem prosentpoengs økning fra sist undersøkelse). I 2025 mener 86 prosent av nordmenn at innvandrere bør tilpasse oppdragelsen sin.

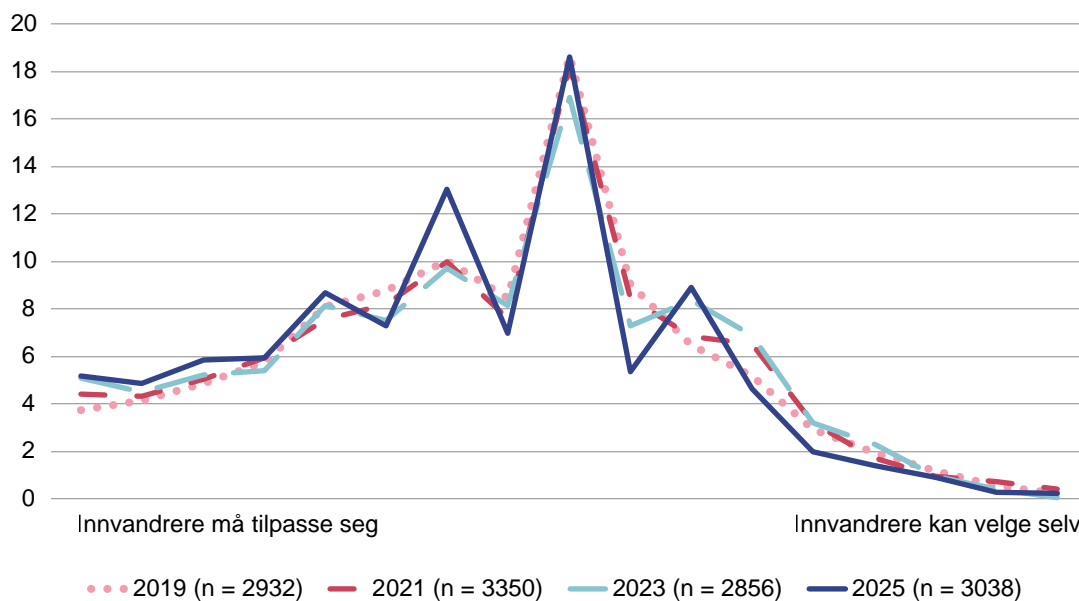
Når det gjelder syn på flerkultur, er befolkningen mest delt når det gjelder hvor mye norske myndigheter skal legge til rette for at innvandrere skal kunne bevare sin kultur. Dette er også den mest stabile holdningen av de fire spørsmålene. Her svarer 46 prosent at påstanden passer helt eller ganske godt, mens 44 prosent svarer at den ikke passer – og det er også ingen endring fra sist undersøkelse. Når det gjelder påstanden om at innvandrere selv bør kunne velge hvor mye de vil tilpasse seg, er 75 prosent av nordmenn uenige. Her er det en liten og signifikant økning på 5 prosentpoeng i negativ retning fra 2023 til 2025, noe som er i tråd med endringen i retning av assimilering vi så i spørsmålene ovenfor.

Siden 2019 har vi kombinert disse fire påstandene i en «tilpasningsindeks», der ytterpunktene er at innvandrere må tilpasse seg helt (assimilering), og at innvan-

drener selv bør kunne velge hvor mye de vil tilpasse seg (flerkultur).²⁷ Figur 4.6 viser fordelingen på denne indeksen. I alle undersøkelsene er gjennomsnittsverdiene nær midtpunktet på indeksen. Det kan med andre ord se ut til å være forholdsvis bred tilslutning til et syn på integrering der både innvandrere og stor-samfunnet må tilpasse seg. I 2025 var imidlertid gjennomsnittsverdien marginalt, men signifikant lavere enn ved alle tidligere målinger (2,58 i 2025, ned fra 2,67 i 2023).

Det er viktig å understreke at denne indeksen ikke kan brukes som et objektivt mål på oppslutning om assimilering, integrering eller multikulturalisme. Indeksen er summen av de to påstandene om at innvandrere må tilpasse seg (barneoppdragelse og å oppgi kultur), og de to påstandene om at innvandrerne selv bør kunne velge (myndighetene bør legge til rette, og innvandrere bør selv kunne velge). Hadde vi endret på spørsmålsformuleringer eller tatt med andre spørsmål, ville fordelingen sett annerledes ut.

Figur 4.6. Fire påstander om tilpasning mellom majoritetsbefolkningen og personer med minoritetsbakgrunn. Prosent.

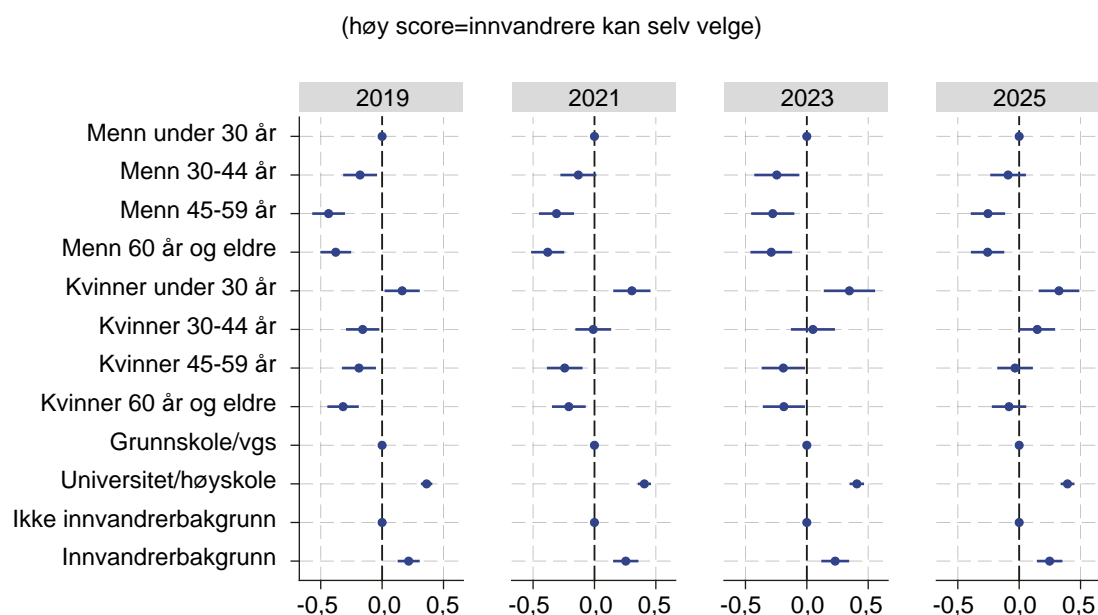

Oppfatninger om denne prosessen varierer fra gruppe til gruppe i befolkningen. Figur 4.7 viser resultater fra multivariate regresjonsanalyser (OLS) basert på undersøkelsene fra 2019, 2021, 2023 og 2025, der tilpasningsindeksen er en avhengig variabel, og der ulike kjennetegn ved respondentene er inkludert samtidig i modellene. Oppsettet er det samme som i regresjonsanalysene i kapittel 2, men på grunn av de variasjonene etter kjønn og alder som ble påvist der (figur

²⁷ Indeksen er konstruert ved å beregne gjennomsnittsverdien på de fire påstandene. Før vi slo sammen variablene, snudde vi påstandene «Innvandrere bør selv kunne velge hvor mye de ønsker å tilpasse seg det norske samfunnet» og «Norske myndigheter bør legge til rette for at innvandrere kan bevare sine kulturelle tradisjoner» slik at høy verdi betyr at innvandrere selv kan velge. De som har svart «vet ikke» på et spørsmål, har fått middelveien på det spørsmålet (nøytral). Svar på enkeltpåstandene korrelerer signifikant med hverandre i hver runde.

2.6), har vi laget en variabel som skiller systematisk mellom menn og kvinner i ulike aldersgrupper.

Figur 4.7. Regresjon: Tilpasningsindeks som avhengig variabel.

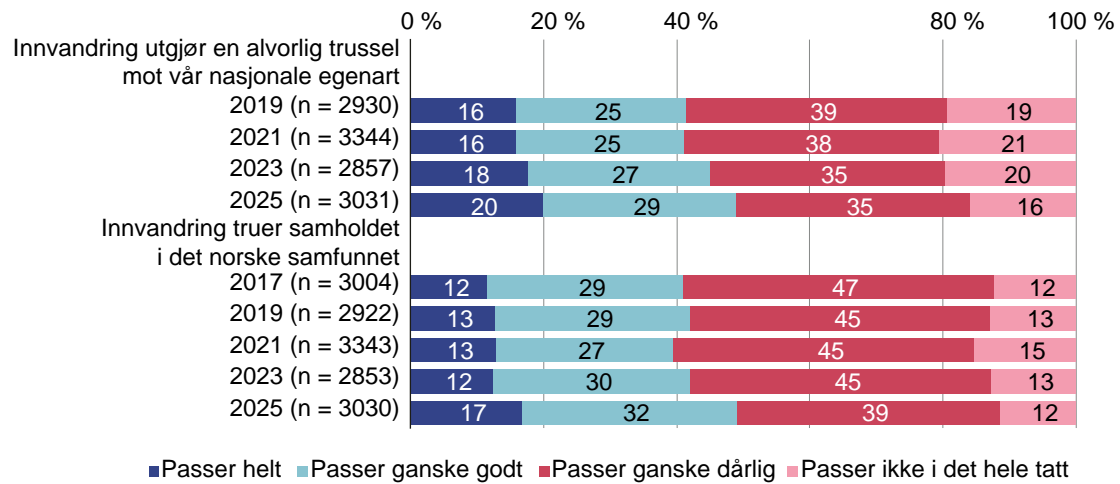

Figuren (4.7) viser at det er små endringer over tid. Som i tidligere undersøkelser har høyt utdannede en preferanse i retning av flerkultur, mens lavt utdannede i større grad foretrekker assimilering. Når vi ser på alders- og kjønnsgruppene, finner vi en viss endring over tid i den yngre delen av befolkningen. Merk at sammenligningsgrunnlaget (referansekategorien) for alderskoeffisientene er unge menn under 30 år. I 2019 var det ikke signifikante forskjeller mellom unge menn og unge kvinner. Både menn og kvinner under 30 år var mer positive til flerkultur enn menn og kvinner over 30 år. I 2021, 2023 og 2025 er unge kvinner fortsatt mer positive til flerkultur enn eldre kvinner og menn, men de unge mennene skiller seg ikke lenger like mye fra de eldre. Det er altså større forskjeller over tid mellom unge kvinner og unge menn i synet på tilpasning. Selv om endringene er signifikante, må det presiseres at svarprosenten er lavere blant de under 30 år enn i eldre aldersgrupper (se tabell 1.1). Det er derfor mer usikkert om svarene fra de under 30 år er representative for unge i Norge.

Til slutt i denne delen skal vi se på to påstander som måler om respondentene mener innvandringen truer norsk kultur (figur 4.8). Her er befolkningen delt. 49 prosent svarer at påstanden om at innvandringen utgjør en «alvorlig trussel mot vår nasjonale egenart», passer helt eller ganske godt, men like mange mener at den passer dårlig eller ikke i det hele tatt (51 prosent). Tilsvarende mener 49 prosent at innvandring truer samholdet i det norske samfunnet, mens 51 prosent synes at den ikke gjør det. Likevel ser vi igjen at det er signifikante endringer i negativ retning fra 2023 til 2025: Andelen som mener at innvandring

truer nasjonal egenart, øker fra 45 til 49 prosent, og andelen som mener at innvandring truer det norske samholdet, øker fra 42 til 49 prosent.

Figur 4.8. Påstander om kulturelle trusler knyttet til innvandring. 2019–2025. Prosent.

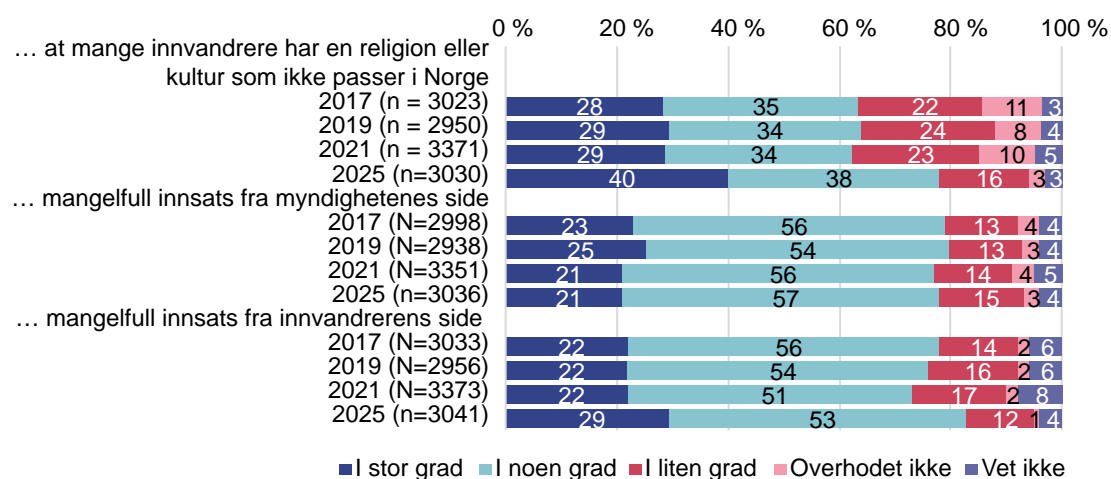
Oppsummert er befolkningen delt i synet på hvem som bør tilpasse seg hvem, og dermed på hvordan integreringen bør være. Det er stor enighet om at innvandrere bør tilpasse seg i noen grad, men større uenighet om i hvilken grad myndighetene skal kreve dette, og om hvor mye tilpasning det er rimelig å kreve. Holdningene vi har sett på i denne delen, har vært nokså stabile over tid, men i årets undersøkelse er det flere signifikante endringer i mer kritisk retning fra 2023. I den siste undersøkelsen er det en økning både i andelen som mener at innvandrere må assimilere seg, og i andelen som mener at innvandring utgjør en kulturell trussel for den nasjonale egenarten og det norske samholdet.

Hvem har ansvaret for utfordringene med integrering?

Det er altså en klar tendens til at folk mener pilene peker i feil retning når det gjelder integrering. Men hvem mener respondentene har skylden for utviklingen? Er det norske myndigheter som ikke gjør nok for å bedre situasjonen, eller mener folk det er innvandrerne selv som ikke gjør nok for å integrere seg?

Frem til 2021 stilte Integreringsbarometeret spørsmål om hvorvidt problemer med integreringen skyldes manglende innsats fra myndighetene eller innvandrere selv (Brekke & Fladmoe, 2022). Det er altså fem år siden vi har målt dette spørsmålet, men i 2025 har vi stilt det på nytt. I årets undersøkelse har vi spurt om folk mener manglende integrering skyldes at myndighetene ikke gjør nok, at innvandrere selv ikke gjør nok, eller at innvandrere har en kultur eller religion som ikke lar seg forene med norske verdier. Resultatene viser vi i figur 4.9.

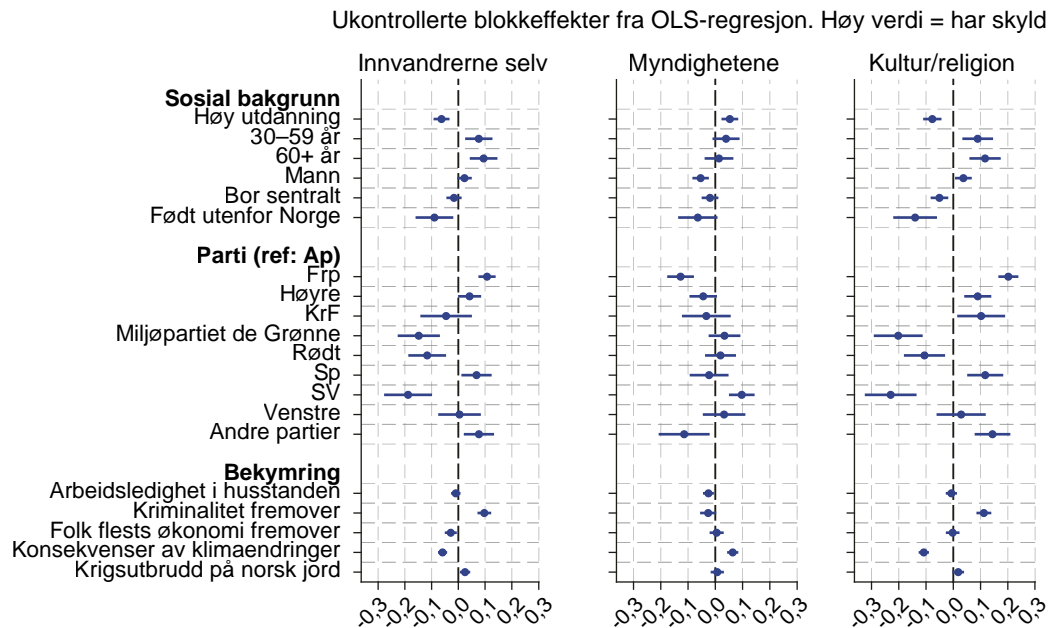
Figur 4.9. «Problemer med integrering av innvandrere skyldes ...». 2017–2025. Prosent.

Figuren viser at det store flertallet mener at problemer med integreringen i stor eller noen grad skyldes både manglende innsats fra myndighetene (78 prosent), manglende innsats fra innvandererne selv (82 prosent) og uforenelighet med kultur og religion (78 prosent). Sammenlignet med tidligere undersøkelser er det en signifikant og stor økning i andelen som mener manglende integrering skyldes innvandererne selv. I 2021 svarte 73 prosent dette, i 2025 er andelen 84 prosent, 11 prosentpoeng mer. Vi ser også at andelen som mener at det skyldes religion og kultur, har økt med hele 15 prosentpoeng – fra 63 prosent i 2021 til 78 prosent i 2025. Her har det altså skjedd ganske store endringer i gjennomsnitt over tid i synet på hvem som er årsaken til manglende integrering.

Likevel vet vi at synet på «skyld» varierer mye mellom ulike grupper i befolkningen. Det henger sammen med både sosial bakgrunn og partitilhørighet og politiske holdninger. I figur 4.10 har vi gjennomført en regresjonsanalyse der vi studerer disse forskjellene etter bakgrunn, stemmegivning og bekymring for fremtiden. I figur 4.10 er det ikke kontrollert for variabler på tvers av de tre blokkene med variabler. Det vil for eksempel si at effektene av sosial bakgrunn ikke er kontrollert for stemmegivning. I figur A.2 i appendikset viser vi kontrollerte modeller.

Figur 4.10. Regresjon: Syn på årsak til manglende integrering etter sosial bakgrunn, partiprofil og bekymring.

Noter: Referansekategori: kvinne, under 30, lav utdanning, medium/lav sentralitet, født i Norge, Ap. Vet ikke = missing. Parti-blokk: kun respondenter med partitilhørighet. Bekymring: 1 = lav, 4 = høy. Vektet etter utdanning

Ser vi først på forskjeller etter sosial bakgrunn, mener menn, personer med lavere utdanning og eldre over 60 år i størst grad at manglende integrering skyldes mangelfull innsats fra innvandrerne selv eller at innvandreres kultur og religion er til hinder for integrering. Motsatt er det i større grad kvinner og personer med høy utdanning som mener at myndighetene ikke gjør nok. Unge under 30 år og personer med innvandrerbakgrunn er minst tilbøyelige til å mene at det er innvandrerne eller innvandrernes kultur som er skyld i manglende integrering. Disse funnene er i tråd med hva vi har funnet i tidligere undersøkelser (Brekke et. al, 2022).

Fra tidligere undersøkelser vet vi at det er store forskjeller mellom velgergrupper i synet på integrering. Særlig mener velgere på høyresiden at problemer med integrering skyldes forhold ved innvandrerne selv. I blokk nummer to i regresjonsplottet i Figur 4.10 blir dette mønsteret tydelig bekreftet. I modellen er Arbeiderpartiets velgere igjen referansekategori. Fremskrittspartiets velgere og «Andre partier» mener i klart størst grad at problemer med integreringen skyldes manglende innsats fra innvandrernes side eller innvandreres kultur og religion. På denne siden av skalaen finner vi også Senterpartiets velgere, og dernest Høyres velgere, selv om sammenhengen er svakere og bare signifikant i spørsmålet om innvandrernes kultur og religion. På motsatt side finner vi velgere til Rødt, SV og MDG, som i størst grad *ikke* mener at innvandrere er skyld i manglende integrering. Når det gjelder syn på om myndighetene gjør nok, er

det mindre forskjell på partienes velgere. Sammenhengene er bare signifikante for SV, Andre partier og Frps velgere i forventet retning.

Til slutt ser vi på hva bekymring for fremtiden betyr for synet på årsaker til mangelfull integrering. Den tydeligste effekten finner vi for dem som bekymrer seg for at det vil bli mer kriminalitet i Norge i fremtiden. Disse mener i størst grad at manglende integrering skyldes manglende innsats fra innvandrerne selv eller religion/kultur. Denne sammenhengen står seg også når vi kontrollerer for sosial bakgrunn og stemmegivning i figur A.2 i appendikset. Bekymring for krigsutbrudd eller økonomi (både arbeidsledighet og økonomien til folk flest) har ingen betydning for syn på skyld for manglende integrering. Respondenter som bekymrer seg for konsekvensene av klimaendringer, tillegger derimot innvandrerne selv og religion/kultur mindre skyld enn andre (denne sammenhengen består når vi kontrollerer for stemmegivning, jf. appendikset).

Hva gjør at integreringen fungerer bra eller dårlig? Kvantitativ tekstanalyse av åpne svar

Til nå har vi sett at nordmenn har blitt mer negative til å ta imot flere innvandrere og mindre optimistiske i synet på utviklingen i forholdet mellom innvandrere og øvrig befolkning. Samtidig har vi sett at befolkningen er nokså splittet. Men hva mener de egentlig er årsaken til at det går dårlig – eller bra?

For å forstå respondentenes syn på utviklingen bedre har vi i årets undersøkelse gitt dem mulighet til å bruke åpne svarfelt til å uttrykke meninger om integrering med egne ord. På denne måten kan vi komme i dybden på hva folk synes om integreringen, og hvorfor de opplever at det går bra eller dårlig. Halvparten av respondentene fikk først et spørsmål om hvordan de synes det går med integreringen på nasjonalt nivå, og den andre halvparten fikk et tilsvarende spørsmål om integreringen i lokalmiljøet. Deretter fikk begge gruppene et oppfølgings-spørsmål der de ble bedt om med sine egne ord å beskrive hva det var med integreringen de mente var bra eller dårlig. Totalt 1738 respondenter ga åpne svar. Av de 1491 respondentene som fikk spørsmål om hva de syntes gikk dårlig, svarte 1157 personer, og av de 995 som syntes det gikk bra, ga 581 et åpent svar. Dette gir en svarprosent på 78 prosent (dårlig) og 58 prosent (bra) (se deskriptiv statistikk i tabell 4.1. under).

For å identifisere temaer og fellestrekk i svarene har vi gjennomført kvantitativ tekstanalyse. Den første modellen vi viser resultater fra, er basert på et enkelt nøkkelordsøk. Den andre modellen vi viser, er basert på uassistert kvantitativ tekstanalyse og mer spesifikt en Latent Dirichlet Analysis (LDA)-modell. Vi gjennomførte separate analyser av bra-svarene og dårlig-svarene. Mer informasjon om analysemetoden følger nedenfor.

I tidligere undersøkelser har vi sett at deltakelse på arbeidsmarkedet og språkkunnskaper blir trukket frem som sentrale faktorer når folk vurderer hvor godt integrert innvandrere er. Hva får vi av svar når vi lar respondentene svare fritt i et åpent svarfelt?

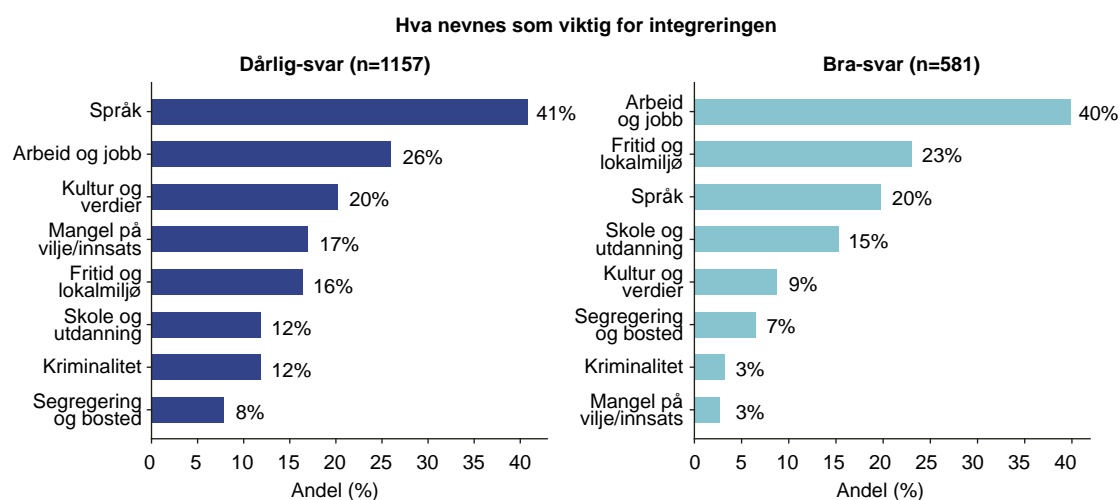
Først begynner vi med å se på en enkel ordsky i figur 4.11. Den viser de 20 mest brukte ordene blant svar som omhandler bra sider ved integrering (til venstre) og dårlige sider ved integrering (til høyre). I ordskyen i figuren skiller vi ennå ikke mellom integrering i nærområdet og integrering på nasjonalt nivå. Som vi ser, bruker respondenter med positiv oppfatning (581 personer) ord som jobb, samfunn, arbeid og deltar, mens de som er negative (1157 personer), nevner ord som krav, kultur og kriminalitet. I begge kategoriene pekes det på arbeid og språk.

Figur 4.11. Ordsky: Mest brukte ord i beskrivelsen av integrering. Åpne svar på spørsmålet: «Hva synes du fungerer bra/dårlig med integreringen av innvandrere i det norske samfunnet/i området der du bor?»

I neste figur (4.12) beveger vi oss over til å identifisere hovedtemaer i svarene ved å dele dem inn i åtte kategorier ved hjelp av en nøkkelordanalyse. Her har vi tatt utgangspunkt i temaer vi vet at folk har uttrykt bekymring eller optimisme rundt i tidligere undersøkelser, og kodet svarene etter følgende kategorier: Språk, Arbeid, Kultur og verdier, Mangel på vilje/innsats, Fritid og lokalmiljø, Skole og utdanning, Kriminalitet og Segregering og bosted. Her er det viktig å bemerke at noen svar inneholder flere temaer, og de har dermed blitt klassifisert flere ganger. Derfor overstiger prosentandelene i figurene også 100 prosent.

Figur 4.12. Nøkkelordsøk: Hovedkategorier av temaer folk mener går bra eller dårlig med integrering. Basert på åpne svar.

Av panelet til venstre i figur 4.12 ser vi at blant folk som mener integreringen går bra, mener 40 prosent at dette skyldes jobb og arbeidsliv. Noen gir svar som «Det tilføres kvalifisert arbeidskraft», «Helt nødvendig for velferdstjenester» og «Arbeidsplasser er positivt. Vi trenger arbeidstakere på mange områder». Andre peker på at de «[m]øter ofte innvandrere som jobber på butikken, og nylig har det begynt noen på apoteket som er under opptrening etter å ha innvandret». En annen skriver: «Det er mange i arbeid, og et stort behov for arbeidstakere. Fungerer godt på min jobb i alle fall [...]. Mange kommer seg i jobb, og det bidrar til å holde liv i mange lokalsamfunn.»

Etter arbeid er det mange som svarer at integrering fungerer bra knyttet til fritid og lokalmiljø (23 prosent), språk (20 prosent), skole- og utdanning (15 prosent) og ulike sider ved kultur og verdier (9 prosent). Her pekes det blant annet på at innvandrere blir integrert gjennom ulike velferdstilbud, på grunn av frivillig innsats og/eller gjennom å lære språket. Det skrives for eksempel: «Barnehage og skole er gode på inkludering. Godt helsetilbud og fokus på tilbud for barn og unge» (Skole) og «En del foreldre sliter litt med å tilpasse seg, men bydelen jeg jobber i, er veldig gode på integrering, språkkafeer, kulturelle treff» (Språk).

Ser vi på dårlig-svarene, finner vi «Språk» som det mest uttalte folk mener fungerer dårlig (41 prosent). Dette nevnes sjelden alene, og er svært ofte koblet til arbeid (som alene utgjør 26 prosent av svarene). På lista finner vi også utfordringer med kultur og verdier (20 prosent), manglende innsats fra innvandrernes side (17 prosent) og kriminalitet (14 prosent). Her er for eksempel en vanlig uttalelse: «Ein for stor andel lærer seg ikkje språket bra nok, noko som hindrar all vidare integrering.» En annen vanlig uttalelse er: «Inkludering er for dårlig, de må lære seg språket så de kan komme ut i utdanning og arbeid.» Flere peker på at det stilles for få krav fra statens side: «Innvandrere følges ikke opp, de slipper å lære språket, og det stilles ikke nok krav til dem», og «Vi må bruke

mer penger på norskkurs, arbeidskurs og inkludere dem i samfunnet og arbeidslivet. Å investere midlene nå vil vi tjene på senere».

Hva er temaer i svarene om vi ikke lar tidligere undersøkelser begrense oss og forme svarkategoriene? I det følgende viser vi resultater fra en induktiv tekstanalyse basert på uassistert maskinlæring. Ved hjelp av en såkalt LDA-modell kan vi identifisere «klynger» av temaer som åpenbares i dataene rent induktiv, altså uten at vi «presser» svarene inn i forhåndsdefinerte kategorier. Til forskjell fra i nøkkelordanalysen finner algoritmen altså frem til temaene, uten at vi som forskere har definert kategorier på forhånd. Etter at algoritmen hadde foreslått en rekke temaer, fant vi manuelt og kvalitativt frem til antallet temaer og klassifiseringen som vises i figur 4.13.

For de positive svarene – respondenter som mener integreringen går bra eller svært bra – viste derimot temamodellering seg å gi lite meningsfulle resultater. Til forskjell fra de negative svarene, der respondentene peker på ganske ulike og spesifikke problemområder, er de positive svarene mer ensartede i innhold og ordbruk. Svarene er også kortere (se deskriptiv tabell A.1 i appendikset).

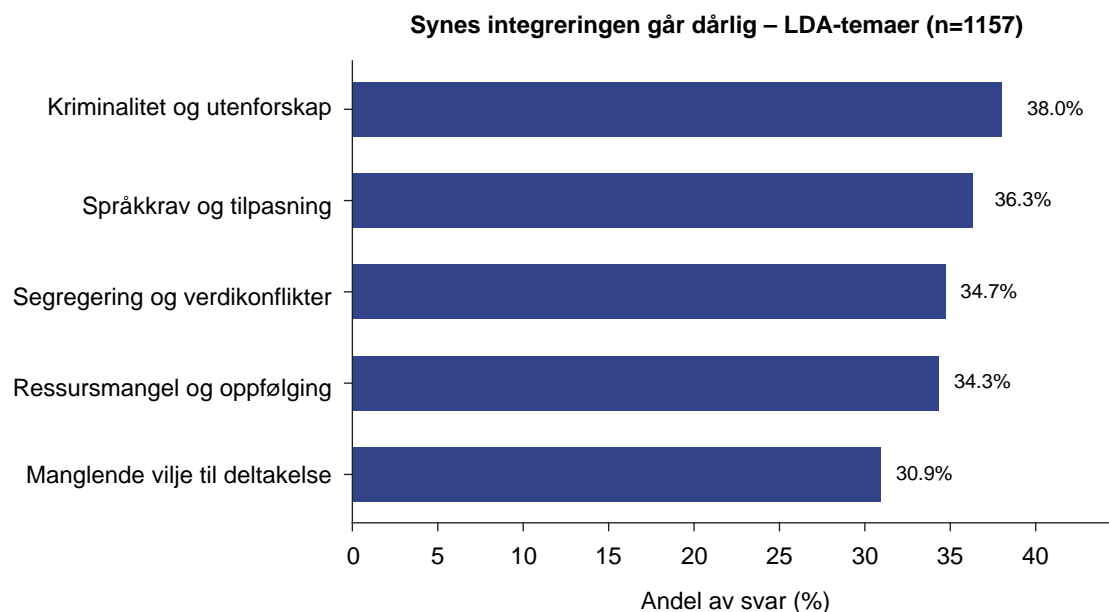
Uansett hvor mange temaer modellen ble satt til å identifisere, produserte LDA overlappende kategorier uten klare substansielle skiller, og nesten alle respondenter ble tilordnet samtlige temaer. Dette tyder på at de som vurderer integreringen positivt, i stor grad trekker på det samme repertoaret av forklaringer. Typiske svar er korte konstateringer som at «de jobber og lærer seg norsk», eller at «de deltar i lokalsamfunnet». Ensartetheten i de positive svarene viser i seg selv at det er bred enighet om hva som kjennetegner vellykket integrering, mens uenigheten – og den større variasjonen i de negative tekstsvarene – finnes blant dem som mener integreringen går dårlig.

Vi har derfor bare valgt å gå videre med LDA-analyse av svarene blant respondenter som synes det går dårlig med integreringen. Resultatene fra disse vises i tabell 4.1 og figur 4.13 og 4.14.

Tabell 4.1. Temaoversikt: Resultater fra LDA-analyse av åpne svar fra respondenter som mener integrering går dårlig eller svært dårlig (N = 1157).

Tema	Etikett	Toppord	NN	Andel
1	Språk, krav og tilpasning	<i>språk, lære, barn, kultur, krav, nordmenn, tilpasse, opplæring</i>	423	36,3 %
2	Ressursmangel og oppfølging	<i>jobb, lærer, nok, språkopplæring, kommer, språket, regler, integrere</i>	378	34,3 %
3	Kriminalitet og utenfor-skap	<i>lite, krav, kriminalitet, stilles, utenfor, arbeidslivet, oppfølging, komme</i>	427	38,0 %
4	Manglende vilje til deltakelse	<i>integrert, kommer, man, ønsker, bør, del, kultur, holder</i>	402	30,9 %
5	Segregering og verdikonflikter	<i>arbeid, verdier, samme, alt, vanskelig, integreres, jobbe, ofte</i>	390	34,7 %

Figur 4.13. Hva går dårlig med integreringen? Resultater fra LDA-analyse (N = 1157).

Tabell 4.1. og figur 4.13 gir oversikt over de fem temaene som LDA-modellen identifiserte i dataene: kriminalitet og utenforskap, språk/krav/tilpasning, segregering og verdikonflikter, manglende vilje til deltakelse og ressursmangel og oppfølging.

Temaet som flest svar knytter seg til, er kriminalitet og utenforskap. Her er det mange som uttrykker bekymring for at innvandrere ikke integrerer seg i samfunnet og ender med å begå kriminalitet som en følge av at de blir stående utenfor. Dette knyttes ofte også til bostedssegrering, økonomiske utfordringer og andre former for utenforskap. Én skriver for eksempel:

For mange ender i lavtlønnsyrker eller utenfor arbeidslivet og etablerer seg i samme områder, noe som igjen er negativt for barna og kan føre til kriminalitet.

Andre peker på kostnadene for storsamfunnet:

Det er for mange som står utenfor arbeid, og det er en utgift. Det er for store kulturelle forskjeller mellom en god del av innvandrerne og det norske samfunnet. På sikt undergraver dette både fellesskapet og den nødvendige tilliten i samfunnet.

Også språk, krav og tilpasning et tema som nevnes av mange respondenter. Et typisk svar her er:

Altfor mange som ikke bryr seg om å lære språket og haldningar/kultur. For mange som blir sittende altfor lenge i søknadsperiode og ikke får gå ut i jobb – som blir dyrt og tek middel frå velferdsstaten. For mange som tilsynelatande ikke yter til velferdsstaten.

Andre er opptatt av at det ikke stilles strenge nok krav til innvandrere:

Det bør innføres obligatorisk sertifisering i norsk på B2 nivå etter 1 år, og C1 etter 4 år. Om de ikke finner seg en jobb, bør de sendes ut av landet.

Vi stiller ikke krav til flyktninger eller innvandrere. De har altfor mye rettigheter til at de behøver å tilpasse seg vårt levesett.

Når det gjelder segregering og verdikonflikter, pekes det både på at det er verdikonflikter mellom majoritetsbefolkningen og innvandrere, og at innvandrere ikke tilpasser seg den norske kulturen. To som er svært kritiske, skriver for eksempel at

[d]årlig integrering, for mye sosialklienter, og gidder ikke jobbe eller integrere seg i samfunnet, for mye asylfolk, og har dårlig oppførsel pga. for mye frihet fordi de får alt servert på gullfat. Ikke må de jobbe, og lever godt av Nav/sosial og frihet.

tilpasning til den norske kulturen skjer enten for tregt eller ikke, blant førstegenerasjonsinnvandrere. Dette bidrar til negativ sosial kontroll, kulturer og verdier som ikke passer overens med de norske verdiene, f.eks. toleranse, skeive osv.

Andre og mer moderate svar peker på at innvandrere ofte bor segregert, mens noen er opptatt av at dette også kan være vanskelig å gjøre noe med:

Vanskelig å løse, men det blir ofte grupper av innvandrere og ikke-innvandrere som kommer i kontakt med hverandre sosialt. Vanskelig for begge grupper av mennesker å få innpass hos den andre.

Noen svar om manglende vilje til deltakelse er nyanserte og peker på hva som er nødvendige tiltak for å demme opp for problemene:

Opphopning på enkelte skoler og enkelte bydeler. Trengs både innsats for kriminalitetsforebygging og satsing på arenaer som fritidsklubber etc. Likestilling må fremmes i noen miljøer. Men det er jo stor forskjell på ulike grupper.

Andre gir uttrykk for å være sinte og lei:

De siste tabellene til SSB forteller at særlig Midtøsten og Nord-Afrika sitt bidrag til befolkningen er vesentlig mye mer kriminelle enn øvrige, og i altfor stor grad utenfor arbeidslivet. 90 prosent!!! av syriske kvinner jobber ikke ...

Den samme dobbeltheten i svarene finner vi i kategorien ressursmangel og oppfølging. Her finner vi svar som ser utfordringene mange innvandrere har:

Det er ikke nok ressurser i psykisk helse til å hjelpe dem som sliter med f. eks. traumer fra krig o.l. Norge tar inn flere innvandrere enn vi har ressurser til å følge opp.

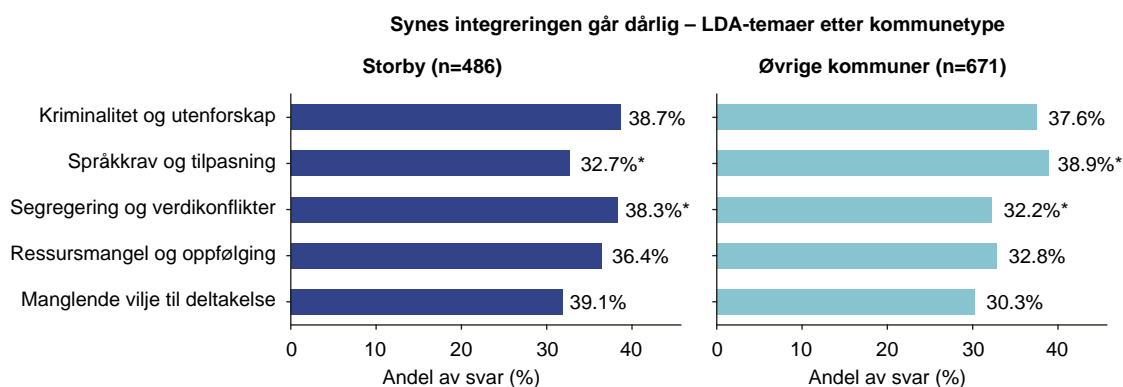
Men vi finner også svar som legger byrden på innvandrere selv:

De lærer seg ikke språket, arbeidskultur eller kultur generelt og blir ikke sysselsatt, som gjør at de kun blir en utgift for landet.

Respondentene har, som nevnt, fått dette spørsmålet om nasjonal eller lokal integrering. Vi kan derfor skille mellom svar som handler om nærområdet, og som handler om integrering på nasjonalt nivå. LDA-analysen (resultater ikke vist her) viser derimot at temafordelingen i de negative svarene er svært lik, uavhengig av om respondentene ble bedt om å vurdere integreringen i det norske samfunnet generelt ($n = 747$) eller i området der de selv bor ($n = 410$). Ingen av de fem temaene viser statistisk signifikante forskjeller mellom de to gruppene. Språkkrav og tilpasning er det mest nevnte temaet i begge grupper (38 prosent nasjonalt, 33 prosent lokalt), fulgt av kriminalitet og utenforskap (37 mot 37 prosent). De øvrige temaene – ressursmangel og oppfølging, manglende vilje til deltakelse, og segregering og verdikonflikter – fordeler seg jevnt rundt 33–35 prosent i begge grupper. Dette tyder på at respondentenes bekymringer knyttet til integreringen er de samme enten de tenker på samfunnet som helhet eller sitt eget nærområde.

Den offentlige debatten om segregering og kriminalitet i Norge har i stor grad vært knyttet til utfordringer man har sett med innvandring i storbyene. Tidligere i dette kapittelet har vi også sett at folk i storbyene generelt er mindre bekymret for integreringen enn dem som er bosatt i mindre kommuner. Beskriver også storbybeboere utfordringene ved integrering annerledes enn folk som bor i mindre kommuner? For å få svar på det har vi gjennomført en analyse av svarene for storbybeboere og øvrige kommuner, som vi viser i figur 4.16. Stjernene indikerer signifikante forskjeller mellom storbyer og øvrige kommuner. Her ser vi at storbybefolkningen i større grad enn befolkningen i andre kommuner nevner segregering som et problem. Tilsvarende nevner folk i øvrige kommuner at språk og tilpasning lokalt er en utfordring.

Figur 4.14. Forskjeller i hva man mener går dårlig: Storbyer og andre kommuner

Nøkkelfunn

- Synet på integrering er i årets undersøkelse tilbake igjen på nivået fra før Russlands invasjon av Ukraina. I 2025 mener 48 prosent av nordmenn at det går ganske dårlig eller meget dårlig med integreringen, 22 prosent mener det går nokså bra eller bra, og resten svarer verken eller. Folk er mer positive når man spør om integrering i nærområdet, enn når man spør om den generelle samfunnsutviklingen.
- For første gang siden 2019 måler vi at et mindretall i befolkningen er optimistiske i synet på fremtidig integrering. 47 prosent mener at forholdet mellom innvandrere og resten av befolkningen kommer til å bli bedre, mens 53 prosent ikke mener at forholdet kommer til å bli bedre.
- Folk som bor i kommuner med høy innvandrерandel og i storbyer, er mer positive til integrering nasjonalt. Spør vi om synet på integrering i nærområdet, gir folk som bor i rike kommuner, uttrykk for et markant mer positivt syn på lokal integrering.
- Et flertall i befolkningen avviser det vi betegner som streng kulturell assimilering, det vil si at tilpasning innebærer at innvandrere fullt og helt må oppgi sin kultur. Likevel er det en signifikant økning fra 2023 til 2025 i andelen som støtter assimilering, og omkring fire av ti mener i 2025 at innvandrere fullt og helt må oppgi sin kultur for å tilpasse seg. Denne økningen føyer seg inn i en trend vi har sett siden 2019.
- Befolkningen er delt når det gjelder om staten bør hjelpe innvandrere med å bevare sin kultur (46 prosent for og 44 prosent imot).
- I den siste undersøkelsen er det en økning i andelen som mener at innvandring utgjør en kulturell trussel. Halvparten av alle respondentene mener nå at innvandring truer samholdet i Norge og utgjør en alvorlig trussel for vår nasjonale egenart.
- Det er en signifikant større andel enn i tidligere undersøkelser som mener at manglende integrering skyldes innvandrerne selv. I 2021 – som var sist gang vi stilte dette spørsmålet – svarte 73 prosent dette, i 2025 er andelen 84 prosent, 11 prosentpoeng mer.
- Ved hjelp av kvantitativ tekstanalyse av åpne svar finner vi at de største utfordringene folk oppgir ved integrering, er språk og tilpasning, ressursmangel, kriminalitet og utenforskap, manglende vilje til deltakelse og segregering. I de store byene svarer en større andel at det er utfordringer knyttet til segregering og utenforskap, mens øvrige kommuner i noe større grad peker på språk og tilpasning som en hovedutfordring.

5. Religion, diskriminering, og etnisitet

I 2025 utgjorde personer med innvandrerbakgrunn 21 prosent av totalbefolkningen i Norge. I dette kapittelet ser vi på hvordan respondentene ser på ulike sider ved dette mangfoldet og på forholdet mellom majoritet og minoritet, inkludert religion, diskriminering, etnisitet og hudfarge.

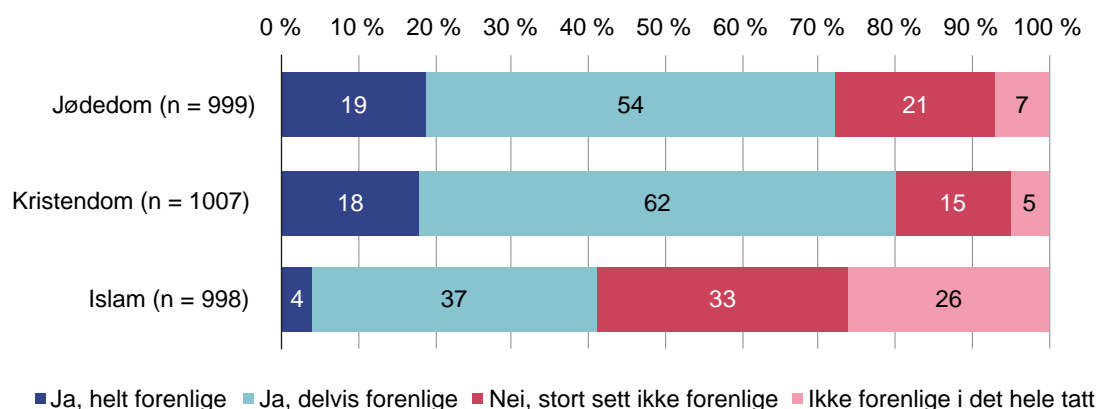
I årets undersøkelse har vi undersøkt i hvilken grad befolkningen mener at ulike trosretninger (kristendom, jødedom og islam) er i samsvar med grunnleggende verdier i det norske samfunnet. Vi tar også for oss respondentene syn på om, og i så fall på hvilke arenaer, det forekommer diskriminering, og vi har stilt spørsmål knyttet til rasisme, etnisitet og hudfarge.

Religion og religiøs praksis

Holdninger til religion og religiøs praksis har vært belyst fra ulike vinkler i tidligere runder med Integreringsbarometeret. I tråd med innvandringsdebatten i Norge har vi vært opptatt av å belyse holdningene til islam og muslimsk praksis. Samtidig har det vært viktig å se syn på denne religionen i et bredere trosperspektiv. Tidligere har vi vist at befolkningens skepsis varierer etter om vi beskriver personer med moderat eller sterk (kristen eller muslimsk) tro (Brekke & Fladmoe, 2022, s. 45).²⁸

I figur 5.1. har vi delt utvalget i tre og spurt hver respondent om verdiene innenfor én av tre religioner (jødedom, kristendom, islam) er forenlige med grunnleggende verdier i det norske samfunnet.

Figur 5.1. «Mener du at verdiene innenfor [...] er forenlige med grunnleggende verdier i det norske samfunnet?» 2025. Prosent.

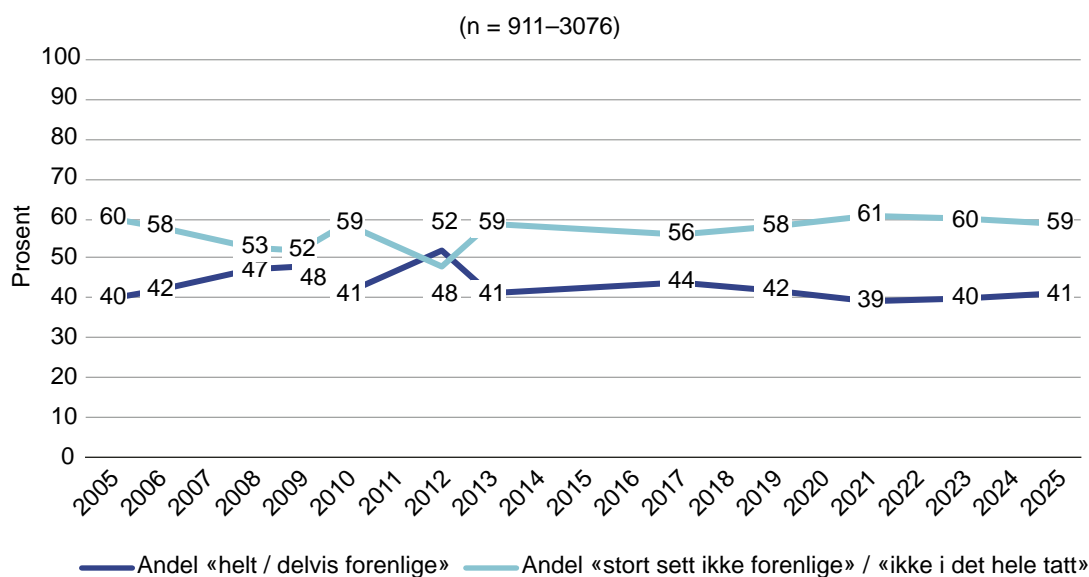
²⁸ I studien fra 2022 fant vi at befolkningen var mer skeptisk til personer med «sterk» religiøs tro enn til personer med «moderat» tro. Det var likevel en noe større andel som oppga at de var skeptiske til personer med «sterk muslimsk tro» (68 prosent), enn «sterk kristen tro» (55 prosent) (Brekke og Fladmoe, 2022, s. 45).

I figur 5.1. ser vi at synet på jødedom og kristendom skiller seg markant fra synet på islam. Mens mellom syv og åtte av ti mener at de to første religionene er forenlige med norske verdier, er det bare fire av ti som mener at verdiene innenfor islam er det. Vi ser også at holdningene er forskjellige, ved at det er flere som mener at verdiene innen jødedom og kristendom er «helt forenlige» (18–19 prosent), enn det er som mener at verdiene innen islam er det (4 prosent). Tilsvarende er andelen som mener at verdiene «ikke er forenlige i det hele tatt» (26 prosent), vesentlig høyere når det spørres om islam, enn når det spørres om de to andre religionene.

Spørsmålet om hvorvidt verdiene innenfor islam er forenlige med grunnleggende verdier i det norske samfunnet, har blitt stilt sammenhengende siden 2005.

I figur 5.2. ser vi at siden 2013 har et flertall ment at verdiene innenfor islam (stort sett) *ikke* er forenlige med grunnleggende verdier i det norske samfunnet. Det har vært små endringer de siste årene, og det er heller ingen endring i dette mønsteret i den siste målingen fra 2025.

Figur 5.2. «Mener du at verdiene innenfor islam er forenlige med grunnleggende verdier i det norske samfunnet?» 2005–2025. Prosent.²⁹

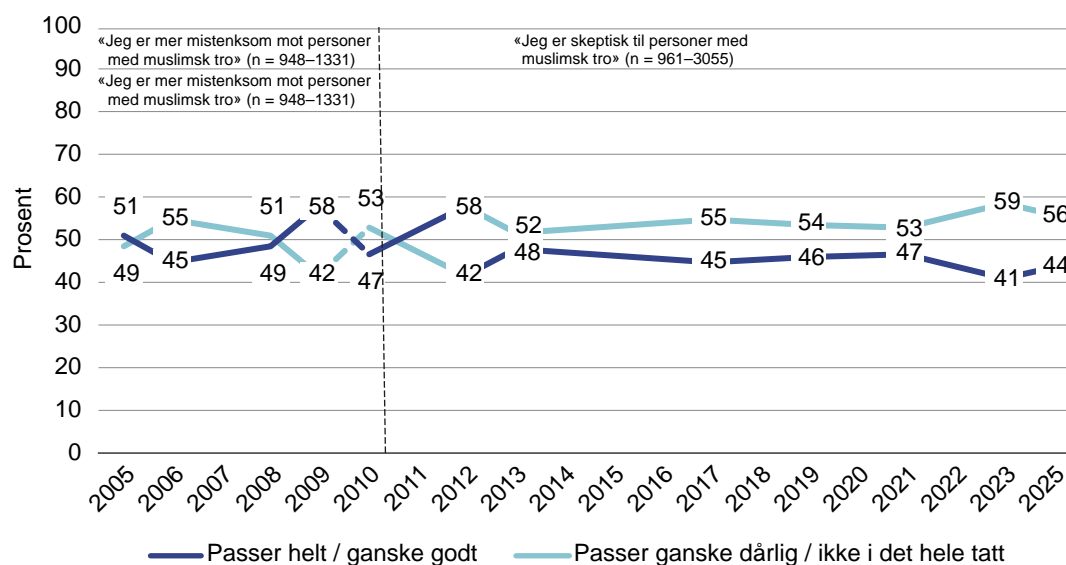

Mange uttrykker negative holdninger også når vi stiller spørsmål om holdninger til personer med muslimsk tro (se figur 5.3). Fra 2005 til 2009 ble respondentene spurt om de er mer mistenksomme mot personer med muslimsk tro, mens fra 2010 og utover har de blitt spurt om de er skeptiske til personer med muslimsk tro. Uansett hvordan spørsmålet har vært formulert, har mellom 40 og 55 prosent av respondentene svart at de er skeptiske. Siden 2010, da formuleringen ble endret, har andelen som er skeptiske, hele tiden ligget godt

²⁹ Det har variert over tid om respondentene har kunnet svare «vet ikke». Dette var mulig i undersøkelsene fra 2010 til 2021, men ikke i undersøkelsene fra 2005 til 2009 og fra 2023 og 2025. Figuren viser derfor svarfordelingen når «vet ikke» er utelatt fra beregningen. Dette gjør at vi må ta forbehold om den nøyaktige tallfestingen av svar over tid.

over 40 prosent. Fra 2021 til 2023 målte vi et fall i andelen som var skeptiske, fra 47 til 41 prosent. I den siste målingen er andelen som uttrykker skepsis (44 prosent), nærmere det som har vært gjennomsnittet for nivåene i målingene de siste ti årene. Tilsvarende har andelen som svarer at de *ikke* er skeptiske, falt fra det rekordhøye 59 prosent i siste måling til 56 prosent i 2025.

Figur 5.3. To påstander om personer med muslimsk tro: «Jeg er mer mistenksom mot personer med muslimsk tro» (2005–2009) og «Jeg er skeptisk til personer med muslimsk tro» (2010–2025). Prosent.

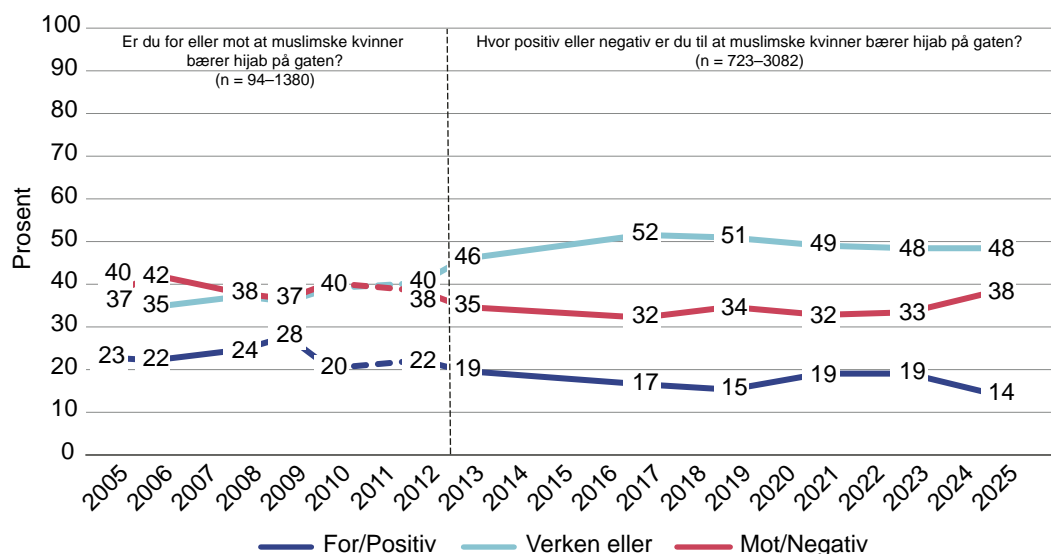
Uttrykk for generelle holdninger til «islam» eller «personer med muslimsk tro» gir begrenset innsikt i hva skepsisen bunner i.³⁰ I tidligere rapporter har vi vist at noe av skepsisen kan handle om skepsis til religiøse praksiser mer generelt. Som nevnt ovenfor har vi også diskutert om skepsis til muslimer kan tilskrives en oppfatning om at «muslimer flest» er «mer religiøse» enn «kristne flest» (Brekke & Fladmoe, 2022). Et uttrykk for dette er religiøse praksiser.

Siden 2005 har respondentene fått spørsmål om hva de synes om kvinner som bærer hijab på gaten. De siste ti årene har om lag én av tre svart at de er negative til dette, mens færre enn 20 prosent har vært positive (se figur 5.4).

I årets undersøkelse ser vi at flere enn sist svarer at de er negative til at muslimske kvinner bærer hijab på gaten (38 prosent), og at færre svarer at de er positive til dette (14 prosent). Andelen som svarer at de verken er positive eller negative, og som dermed kanskje ser på det å bære hijab som noe som har blitt normalt, ligger samtidig fortsatt på nivået rett under 50 prosent.

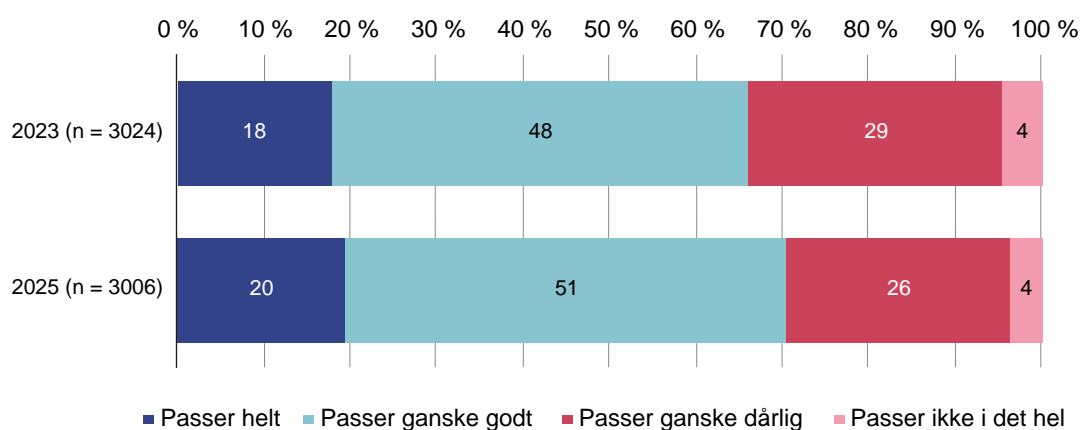
30 I HL-senterets undersøkelse fra 2022 har man en rekke spørsmål om stereotypiske forestillinger om muslimer (<https://www.hlsenteret.no/forskning/jodisk-historie-og-antisemittisme/holdningsundersokelsene/holdningsundersokelsen-2022/>). Se også HL-senterets rapport om diskrimineringserfaringer blant muslimer i Norge: https://www.imdi.no/contentassets/81b9c85aed6e42c994cf812e6f491fc3/rapport_diskrimineringserfaringblanmuslimer.pdf

Figur 5.4. To spørsmål om bruk av hijab: «Er du for eller mot at muslimske kvinner bærer hijab på gaten?» (2005–2010), og «Hvor positiv eller negativ er du til at muslimske kvinner bærer hijab på gaten?» (2012–2025). Prosent.

De to siste rundene med Integreringsbarometeret har vi bedt respondentene ta stilling til påstanden «Mange muslimske kvinner blir tvunget til å gå med hijab».

Figur 5.5. «Mange muslimske kvinner blir tvunget til å gå med hijab». (2023–2025). Prosent.

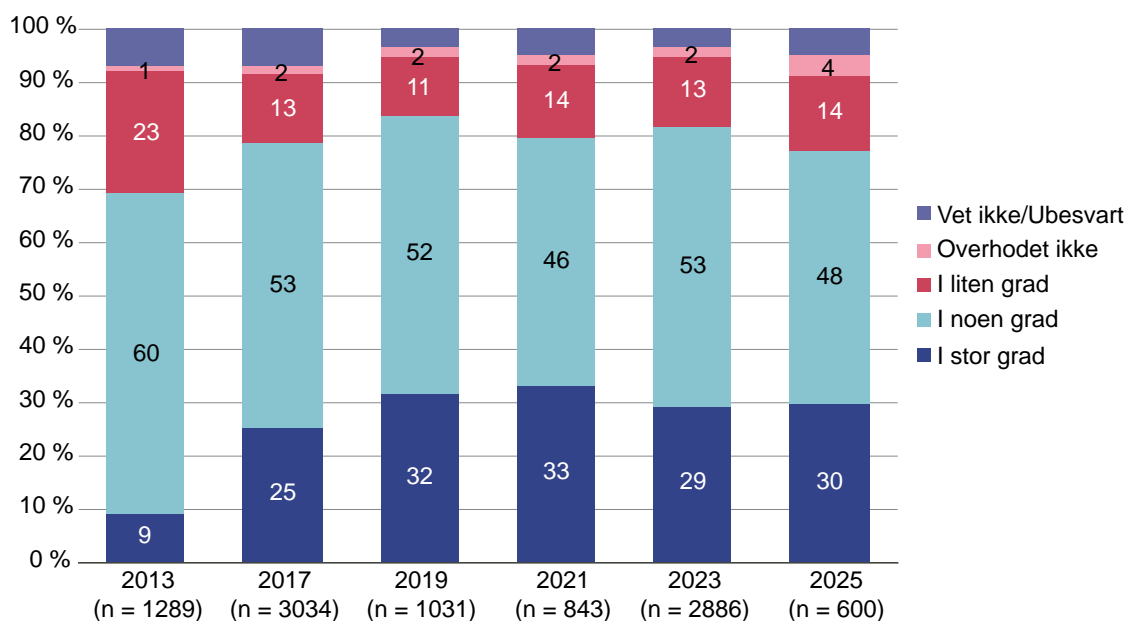
I figur 5.5 ser vi at rundt to av ti svarer at denne påstanden «passer helt», og at fem av ti svarer at den «passer ganske godt». Til sammen svarer med andre ord syv av ti at påstanden passer. Vi ser også at det kun er en liten andel av befolkningen som svarer at denne påstanden ikke passer i det hele tatt.

Hvis vi ser samlet på de fire spørsmålene som omhandler syn på muslimsk tro og praksis (figurene 5.2, 5.3, 5.4 og 5.5), merker vi oss at det er stabile nivåer i synet på om verdiene i islam er forenlige med verdiene i det norske samfunnet, at det er en tendens til økt skepsis mot personer med muslimsk tro (skepsisen er tilbake på tidligere nivåer), at det er en noe større skepsis til at muslimske kvinner bærer hijab på gaten, og at syv av ti mener at «mange muslimske kvinner blir tvunget til å gå med hijab».

Oppfatning av diskriminering

Integreringsbarometeret måler i hvilken grad befolkningen mener at innvandrere blir diskriminert. Som vi ser i figur 5.6, har det vært en økning i andelen som mener at diskriminering forekommer. I 2013 svarte 9 prosent at de tror diskriminering av innvandrere forekommer i stor grad. Seks år senere, i 2019, hadde andelen økt til 32 prosent. Deretter har nivået ligget ganske stabilt, og i 2025 svarte 30 prosent at de tror diskriminering av innvandrere forekommer i stor grad. Samtidig ser vi at det i hele perioden har vært rundt åtte av ti som mener at diskriminering av innvandrere forekommer «i noen grad» eller «i stor grad». Det er med andre ord stor bevissthet i befolkningen rundt diskriminering av innvandrere.

Figur 5.6. «Diskriminering av innvandrere forekommer» (2013–2025). Prosent.

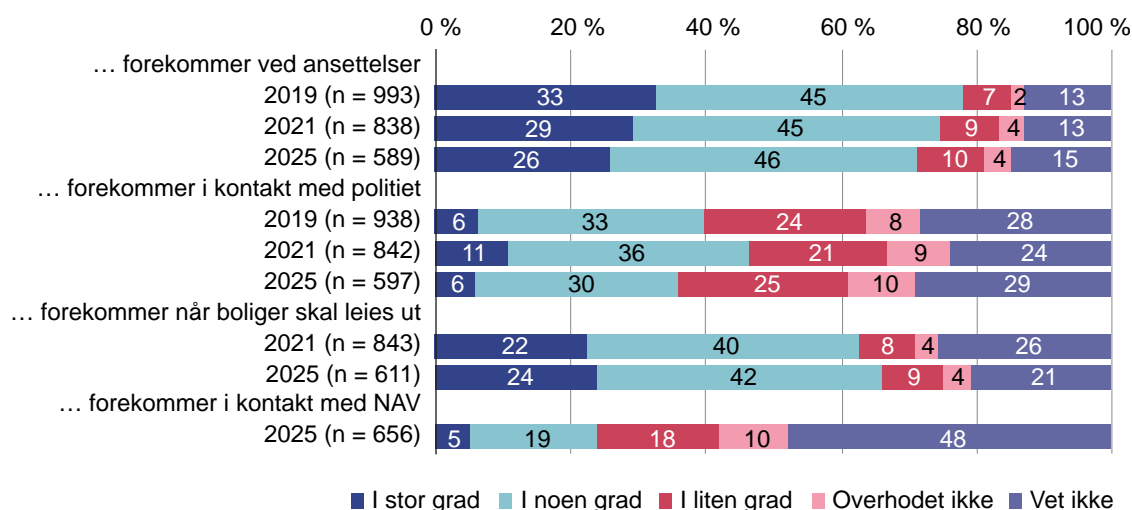

I tidligere undersøkelser har vi gravd dypere i dette spørsmålet, blant annet for å finne ut hvilke arenaer befolkningen mener diskriminering forekommer på. I Integreringsbarometeret 2022 spurte vi om det forekom diskriminering «ved ansettelser», «i kontakt med politiet» og «ved utleie av bolig». Flest trodde da at diskriminering forekommer ved ansettelser, nest flest ved utleie av bolig og færrest i kontakt med politiet (Brekke & Fladmoe, 2022, s. 57). I de to siste undersøkelsene har vi lagt til en påstand om at diskriminering forekommer i kontakt med Nav (figur 5.7).³¹ Som tidligere viser resultatene at det er flest som tror at innvandrere blir diskriminert ved ansettelser, men det er nå like mange som

³¹ Spørsmål om oppfatninger av diskriminering ved ansettelser, i kontakt med politiet og når boliger skal leies ut, har også vært stilt tidligere i Integreringsbarometeret. Formatet på spørsmålene ble imidlertid endret i 2023, og resultatene er derfor sammenlignbare med tidligere. I 2019 og 2021 ble utvalget splittet, og respondentene svarte på bare ett spørsmål om diskriminering på én arena. Dette gjør at vi kan sammenligne årets resultater med disse to gjennomføringene. I 2023 splittet vi ikke utvalget, men lot i stedet alle respondentene svare på spørsmål om diskriminering på flere arenaer. De kan derfor i større grad ha «tilpasset» svarene sine på tvers av arenaer og er ikke tatt med i figur 5.7.

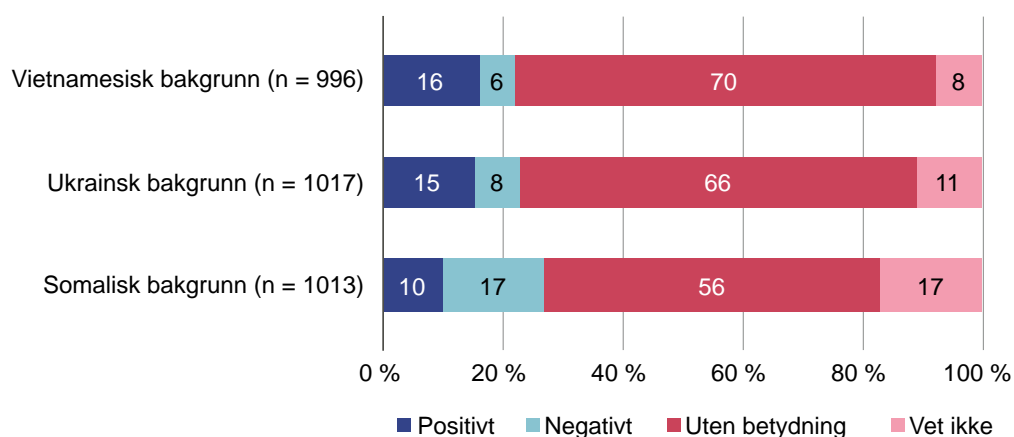
tror det skjer når boliger skal leies ut. Færre tror at innvandrere blir diskriminert i kontakt med politiet, og enda færre tror det skjer diskriminering i kontakt med Nav. Her er det imidlertid svært mange som er usikre og svarer «vet ikke».

Figur 5.7. Påstander. Diskriminering av innvandrere forekommer «ved ansettelser», «i kontakt med politiet», «når boliger skal leies ut», og «i kontakt med NAV» Prosent. 2019–2025.

I årets undersøkelse har vi bedt respondentene ta stilling til hvordan de ville oppleve å få en sjef med innvandringsbakgrunn (se figur 5.8). Etter hvert som det blir stadig flere med innvandrerbakgrunn i Norge, vil dette kunne være en aktuell problemstilling for stadig flere ansatte i det norske arbeidslivet. Igjen har vi delt utvalget i tre og spurt respondentene hvordan de ville oppleve det hvis de fikk en sjef med henholdsvis vietnamesisk, ukrainsk eller somalisk bakgrunn.

Figur 5.8. «Hvordan ville du oppleve det hvis du fikk en sjef med [vietnamesisk/ ukrainsk/somalisk] bakgrunn?» 2025. Prosent.

I figur 5.8 ser vi at et klart flertall av respondentene sier at de ville oppleve det som «uten betydning» hvis de fikk en sjef med en av de tre landbakgrunnene. Svarene varierer i liten grad etter hvilken landbakgrunn vi spør om. Av dem som fikk spørsmål om et tilfelle der de fikk en sjef med vietnamesisk bakgrunn,

svarte 70 prosent at de ville oppleve at det var «uten betydning». Tilsvarende svarte 66 prosent at det ville være uten betydning hvis sjefen hadde bakgrunn fra Ukraina, og 56 prosent at det ville være uten betydning hvis de fikk en sjef med somalisk bakgrunn. Hvis vi ser på andelene som ville synes det var positivt å få en sjef med disse landbakgrunnene, er det igjen lite, men noe forskjell mellom de ulike scenarioene. Her var det noe lavere tall for somalisk sjef (10 prosent positive) enn for tilfellene med ukrainsk (15 prosent positive) og vietnamesisk sjef (16 prosent positive). Vi ser også i figur 5.8. at det var en noe større andel som ville oppleve det som negativt å få en sjef med somalisk bakgrunn (17 prosent netnegative) enn som ville oppleve det som negativt å få en sjef med ukrainsk (8 prosent) eller vietnamesisk bakgrunn (6 prosent).

Holdninger til etnisitet og hudfarge

Gjennom de siste rundene med Integreringsbarometeret har vi brukt survey-eksperiment for å studere effekten av hudfarge på tillit til fagpersoner (Brekke & Fladmoe, 2022; Brekke et al., 2024). I denne runden av Integreringsbarometeret har vi valgt å gjenta et spørsmål som er ment å måle befolkningens syn på om etnisitet og hudfarge medfører medfødte forskjeller. Spørsmålet er hentet fra European Social Studies (ESS). I den norske oversettelsen lyder spørsmålet: «Tror du at mennesker med en bestemt hudfarge eller etnisk tilhørighet er født mindre intelligente enn andre?» Formuleringen i spørsmålet er sterk og er ment å skulle måle såkalt biologisk rasisme.

Vi stilte det samme spørsmålet i vår undersøkelse i 2019, og har gjentatt dette nå i den siste runden med Integreringsbarometeret.³² Igjen har vi delt utvalget i tre underutvalg, som, henholdsvis, har blitt spurt om mennesker med en bestemt «hudfarge», «etnisk tilhørighet» eller «hudfarge eller etnisk tilhørighet» er født mindre intelligente enn andre (se tabell 5.1). Denne tredelingen gjør det mulig å studere effekten av om spørsmålsstillingen inneholder ett av eller begge disse kjennetegnene.

Tabell 5.1 Tror du at mennesker med en bestemt [hudfarge/etniske tilhørighet/hudfarge eller etnisk tilhørighet] er født mindre intelligente enn andre? 2019 og 2025. Andel «Ja». Prosent. N = 939–1020.

Tror du at mennesker med en bestemt ...	er født mindre intelligente enn andre 2019	er født mindre intelligente enn andre 2025
Hudfarge	2,3	4,8
Etnisk tilhørighet	7,0	8,9
Hudfarge eller etnisk tilhørighet	3,3	5,8

³² I den engelske versjonen av ESS spør man: «Do you think some races or ethnic groups are born less intelligent than others? » <https://www.europeansocialsurvey.org/sites/default/files/2023-06/Immigration-module-Round-12-final.pdf>

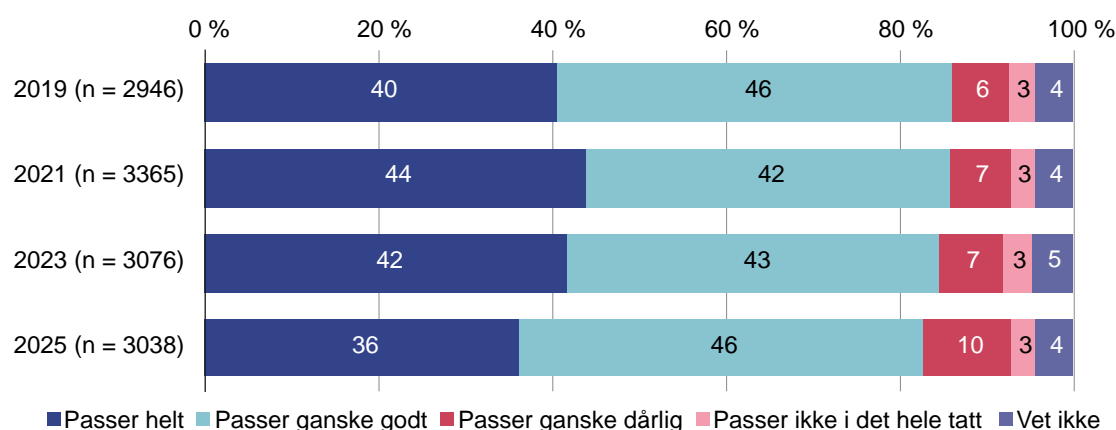
I tabell 5.1 ser vi andelen som svarte «ja» på de tre versjonene av ESS-spørsmålet i Integreringsbarometeret i 2019 og nå i 2025. Det første vi ser, er at svarene i de tre utvalgene skiller seg fra hverandre. Det ser med andre ord ut til at det har betydning hvilke komponenter man legger inn i spørsmålet, om man spør om hudfarge alene, etnisk tilhørighet alene eller begge deler. Nederst i tabell 5.1 finner vi den delen av utvalget som fikk hele formuleringen «hudfarge eller etnisk tilhørighet».

Det var færrest som svarte «ja» blant dem som ble spurt om mennesker med en «bestemt hudfarge» er født mindre intelligente enn andre. I tabell 5.1 ser vi at det var 2,3 prosent som svarte «ja» på denne formuleringen i 2019 og 4,8 prosent i 2025. Vi ser også at det var størst andel (8,9 prosent i 2025) som svarte bekreftende på formuleringen om at mennesker med «en bestemt etnisk tilhørighet» er født mindre intelligente enn andre.

Her er det viktig å påpeke at spørreundersøkelser ikke er særskilt godt egnet til å fange opp fenomener som er lite utbredt i samfunnet. Det vi kan si med sikkerhet ut fra tallene i tabell 5.1, er at det i begge undersøkelsene er en mindre andel som svarer bekreftende på spørsmålet om «hudfarge» enn som svarer bekreftende på spørsmålet om «etnisk tilhørighet». Endringene fra 2019 til 2025 er ikke statistisk signifikante, det vil si at vi ikke med 95 prosent sikkerhet eller mer kan si at endringene er reelle og ikke skyldes statistiske tilfeldigheter.³³

I de siste fire rundene med Integreringsbarometeret har vi bedt respondentene om å ta stilling til påstanden «Rasisme opprører meg». Dette er en annen vei inn for å studere dette følsomme temaet.

Figur 5.9 «Rasisme opprører meg». 2019–2025. Prosent.

Figur 5.9 viser at den store majoriteten opprøres av rasisme. I 2025 svarte 82 prosent at påstanden «passer helt» eller «passer ganske godt». Samtidig ser vi at til sammen 13 prosent svarer at påstanden «passer ganske dårlig» eller «passer

³³ Se appendiks med en figur som viser konfidensintervallene knyttet til dette spørsmålet.

ikke i det hele tatt». Figur 5.9 viser svarfordelingen i de siste fire målingene. Vi ser at fordelingen i hovedsak er stabil, med kun mindre endringer fra en måling til neste. Årets måling viser en nedgang i andelen som svarer at påstanden «passer helt», fra 42 prosent i 2023 til 36 prosent i 2025.

Nøkkelfunn

- Åtte av ti mener at verdier innen kristendommen og jødedommen er helt eller delvis forenlige med grunnleggende verdier i det norske samfunnet. Fire av ti mener det samme om verdier innen islam. Synet på dette verdispørsmålet har vært stabilt over tid.
- Det har vært en økning i andelen som er negative til at muslimske kvinner bærer hijab på gaten. Et fåtall er positive. Rundt halvparten av befolkningen stiller seg nøytrale til bruk av hijab på gaten. Denne andelen har vært stabil over tid.
- Et flertall i befolkningen sier seg enige i påstanden «Mange muslimske kvinner blir tvunget til å gå med hijab». Mens rundt to av ti svarer at denne påstanden «passer helt», svarer fem av ti at den «passer ganske godt».
- Tre av fire i befolkningen mener at diskriminering av innvandrere forekommer «i stor» (30 prosent) eller «i noen grad» (48 prosent).
- Det er høy bevissthet om diskriminering av innvandrere i befolkningen, men det varierer hvor hyppig man tror diskriminering skjer på ulike arenaer. Flest mener diskriminering forekommer ved ansettelse og i forbindelse med utleie av boliger.
- Det er liten skepsis i et scenario der man ville få en person med innvandrerbakgrunn som sjef. Det var kun mindre forskjeller etter om sjefen ville ha vietnamesisk, ukrainsk eller somalisk bakgrunn.
- Åtte av ti svarer at påstanden «Rasisme opprører meg» enten «passer helt» (36 prosent) eller «passer ganske godt» (46 prosent).

6. Holdninger til innvandring i en urolig verden

Perioden der ISF har hatt ansvar for gjennomføringen av Integreringsbarometeret (2017–2025), har vært preget av uro. Vi har hatt en flyktningkrise, pandemi, krig i Europa med historisk høy ankomst av flyktninger fra Ukraina, økende geopolitisk spenning og tydeligere politisk polarisering, også i Norge (Fladmoe et al., 2023). Dette utgjør bakteppet for kapittelet. Her utvider vi perspektivet og analyserer holdninger til innvandring i sammenheng med bredere politiske orienteringer og syn på samfunnsutviklingen.

Kapittelet tar for seg tre overordnede temaer. For det første undersøker vi *sammenhengen mellom holdninger til innvandring og politisk atferd, partipreferanser og andre politiske standpunkter*. Vi analyserer hvor viktig innvandringspolitikk var for velgernes partivalg på undersøkelsestidspunktet, og hvordan dette har endret seg over tid. Vi spør om den restriktive vendingen vi har observert i tidligere kapitler, er konsentrert i bestemte partiers velgergrupper, eller om den er tverrpolitisk, og ser også på hvordan innvandringsholdninger henger sammen med syn på utenrikspolitiske spørsmål som har blitt aktualisert gjennom økende internasjonal uro.

For det andre analyserer vi *sammenhengen mellom holdninger til innvandring og institusjonell og mellommenneskelig tillit*, og hvordan denne sammenhengen har utviklet seg i perioden. Har tilliten i større grad blitt politisert langs innvandringsdimensjonen, ved at avstanden i tillitsvurderinger mellom innvandringsliberale og -restriktive har økt?

For det tredje undersøker vi *hva befolkningen er mest bekymret for i dagens situasjon*. Vi spør om problemoppfatninger og bekymringsprofiler er like eller ulike blant dem med liberale og restriktive holdninger til innvandring.

Politisk dagsorden: Hvor viktig er innvandringspolitikk for velgerne?

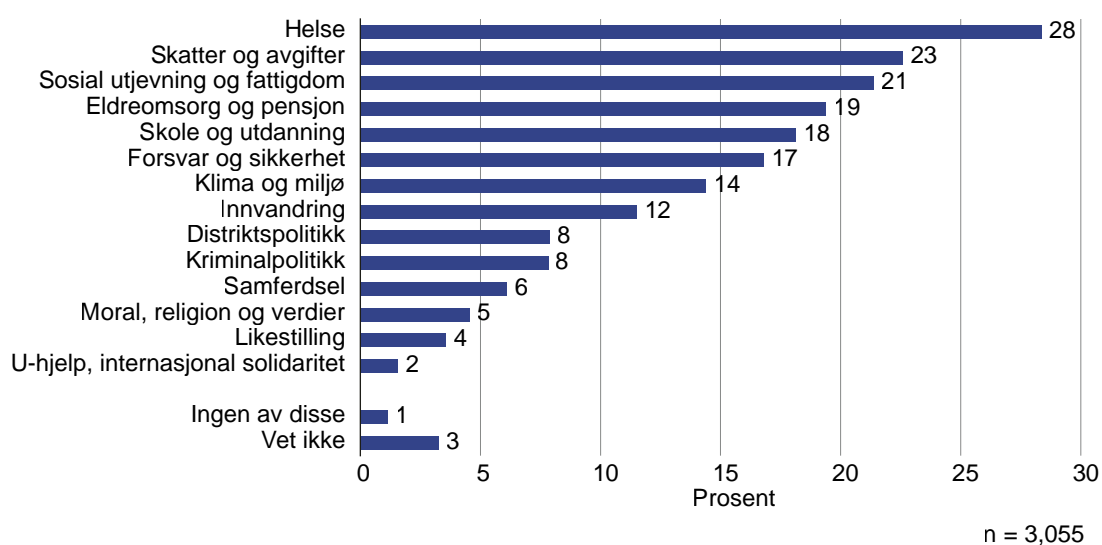
Betydningen av politiske saker varierer over tid. For å forstå hvilken rolle innvandring spiller i norsk politikk, er det derfor ikke nok å vite hva folk mener om innvandring; vi må også vite hvor viktig saken er for partivalget, eller hvor høyt den står på den politiske dagsordenen (Bergh et al., 2023).

Ved valget i 2017, som i ettertid ble omtalt som et «innvandringsvalg» (Todal Jenssen & Ivarsflaten, 2019), oppga 23 prosent av velgerne innvandring som én av de to viktigste sakene for partivalget. Dette var høyere enn for noen annen politisk sak. I 2021 var oppmerksomheten i større grad rettet mot klima og fordelingspolitikk, og innvandring var nærmest fraværende på mediens dagsorden under valgkampen (Bergh et al., 2023). Ved stortingsvalget i 2025 økte betydningen av innvandring igjen, men saken var fortsatt et godt stykke unna posisjonen den hadde i 2017 (Bergh et al., 2025). I Valgundersøkelsen 2025 ble innvandring rangert som den sjette viktigste saken for stemmegivning (11 prosent oppga at den var én av de to viktigste). Skatter og avgifter (25 prosent), helse (18 prosent), utenriks- og forsvarspolitikk (15 prosent) og økonomi, industri og sysselsetting (15 prosent) ble rangert høyest.

Historisk sett ligger betydningen av innvandringsspørsmålet omtrent på gjennomsnittet for de siste tjue årene. Samtidig er innvandring særlig viktig for enkelte velgergrupper, spesielt unge menn, som rangerte saken som nummer to etter skatter og avgifter.

Figur 6.1 viser andelen som oppgir ulike politiske saker blant de to viktigste for stemmegivning i Integreringsbarometeret. Våre spørsmål bygger på faste svaralternativer, mens Valgundersøkelsen bruker åpne spørsmål som i etterkant kodes i saks-kategorier. Til tross for ulik metode viser våre data i stor grad samme mønster som Valgundersøkelsen, noe som ikke er overraskende, gitt at datainnsamlingen fant sted få måneder etter valget.

Figur 6.1. Betydning av ulike politiske saker for stemmegivning. Prosent som oppgir den aktuelle saken blant de to viktigste. 2025.

Innvandring blir rangert som viktig av 12 prosent i Integreringsbarometeret, og havner dermed på åttendeplass blant sakene vi nevner. Andre saker – særlig

helse, skatte- og fordelingspolitikk, velferdspolitik og forsvar og sikkerhet – blir rangert som viktigere. Dette er et mønster vi kjenner fra andre undersøkelser: Helsepolitikk har vært norske velgeres viktigste hjertesak i nær sagt hver eneste måling siden Medborgerpanelet begynte å undersøke dette i 2013, mens innvandring stort sett har ligget lenger nede på lista, med unntak av en kort periode under flyktningkrisen i (2015–2017) (Tvinnereim & Liu, 2025).

Innvandringspolitikk er en viktigere sak for menn enn for kvinner. 15 prosent av mennene (n = 1662) oppgir innvandring blant de to viktigste sakene, mot 8 prosent av kvinnene (n = 1393). Kjønnforskjellene er større enn forskjellene mellom aldersgruppene. Blant kvinner er innvandring prioritert lavest blant dem under 30 år og høyest blant dem mellom 45 og 59 år. I våre data er det derimot ingen aldersforskjeller blant menn når det gjelder hvor viktig innvandring er for stemmegivning.

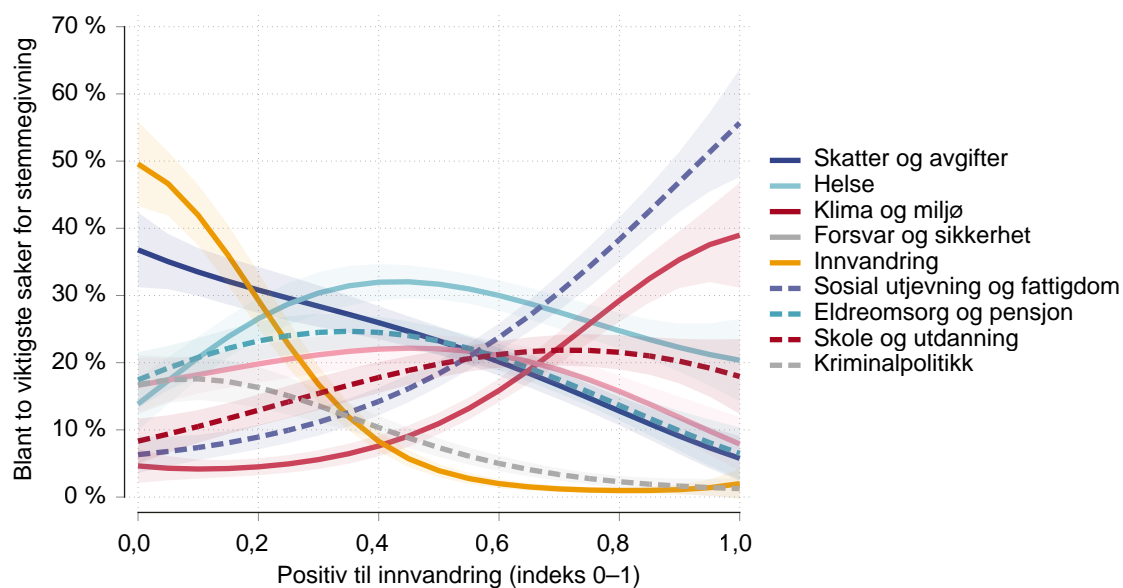
Dette avviker fra resultatene i Valgundersøkelsen, der særlig mange unge menn var opptatt av innvandring i 2025 (Bergh et al., 2025), og der unge menn oftere stemte Frp enn eldre (Kleven & Bergh, 2025). Dette mønsteret gjenspeiles ikke hos oss: Menn under 30 år svarer noe sjeldnere at de ville stemt Frp (24 prosent av menn under 30 år som oppgir partipreferanse, svarer dette, n = 139), enn menn over 30 år (29 prosent av menn over 30 år som oppgir partipreferanse, svarer dette, n = 1284). Det er ingen tegn til generell underrepresentasjon av Frp-velgere i materialet, men avvikene fra Valgundersøkelsen kan tyde på at unge Frp-velgere er noe underrepresentert. Analysene viser videre at innvandring er særlig viktig for menn uten høyere utdanning, mens forskjellene mellom utdanningsnivå er mindre blant kvinner.³⁴

Selv når en sak ikke dominerer den nasjonale dagsordenen, kan den være avgjørende for bestemte velgergrupper. Også ved valg der innvandring ikke har stått øverst på dagsordenen, har innvandringsholdninger hatt stor betydning for stemmegivning, særlig på Fremskrittspartiet (Hesstvedt et al., 2023). Våre analyser fra 2023 viste også at selv om innvandring samlet sett ble vurdert som mindre viktig enn helse-, arbeidslivs- og skattepolitikk, var dette den klart viktigste saken for dem som er mest negative til innvandring (Brekke et al., 2024).

Ved hjelp av regresjonsmodeller har vi beregnet sammenhengen mellom hvor viktige ulike saker er for stemmegivning, og holdninger til innvandring, kontrollert for bakgrunnskjennetegn. Figur 6.2 viser hvor viktige de ulike sakene er, etter plassering på skalaen for holdning til innvandring.

³⁴ Blant menn uten høyere utdanning oppga 18 prosent innvandring som viktig sak for stemmegivning (n = 870), mot 10 prosent blant de med høyere utdanning (n = 792). Blant kvinner oppga 9 prosent av de uten høyere utdanning innvandring som viktig sak (n = 687), mot 6 prosent av de med høyere utdanning (n = 706).

Figur 6.2. Betydning av ulike politiske saker er for stemmegivning etter holdning til innvandring. Estimater fra regresjoner. 2025.

Note: Kontrollert for alder (kategorisert), utdanning, kjønn, innvandrerbakgrunn og bostedsregion. Estimert med et kubisk polynom i «positiv til innvandring»-indeksen (x , x^2 , x^3). $n = 3055$.

Resultatene bekrefter for det første at innvandring har langt større betydning for partivalg blant dem som er negative til innvandring, enn blant dem som er positive. Det er svært få (1,9 prosent, $n = 1741$) over midtpunktet på skalaen som regner innvandring som sin viktigste sak, mens dette gjelder 43 prosent av de mest restriktive (verdi under 0,2 på indeksen, $n = 496$). Tendensen er tydeligere her, der respondentene må prioritere maksimalt to saker, enn i 2023, da man kunne gradere viktigheten av flere saker.

For det andre er det viktig å minne om at flertallet av velgerne ikke befinner seg på ytterpunktene på innvandringsindeksen, men plasserer seg nær midten.³⁵ Som vi så i figur 6.1, var helsepolitikk den viktigste saken ved dette undersøkelsestidspunktet. Dette gjelder også det flertallet av velgerne som befinner seg rundt midten av innvandringsindeksen. Vi finner et tilsvarende mønster for forsvars- og sikkerhetspolitikk og eldreomsorg.

For det tredje viser figuren avtrykket av den stadig tettere sammenhengen mellom syn på innvandring og den økonomiske høyre–venstre-aksen (Hesstvedt et al., 2023; Wollebæk et al., 2022). Den nest viktigste saken blant innvandringskritiske velgere er skatter og avgifter, som var en typisk høyresidesak ved forrige valg. Valgundersøkelsen viste at betydelig flere enn før mente at Frp hadde den beste skattepolitikken, mens Høyres posisjon var uendret (Bergh et al., 2025). I vårt materiale er skatter og avgifter sak nummer to blant 30 prosent av dem som har innvandring som en av sine viktigste saker, og dette er den klart vanligste kombinasjonen i denne gruppen ($n = 348$). På innvandringsliberal side

³⁵ 72 prosent plasserte seg mellom 0,25 og 0,75 på indeksen i 2025 ($n = 2976$).

er derimot sosial utjevning og bekjempelse av fattigdom den viktigste saken. Dette er en typisk økonomisk venstresidesak, der partiene på venstresiden tradisjonelt har sakseierskap, selv om Frp vurderes høyere enn tidligere også på dette feltet. Svært få på innvandringsliberal side oppgir skatter og avgifter, og svært få på innvandringskritisk side nevner sosial utjevning og fattigdom.

For det fjerde viser analysen at *innvandring og klima og miljø i stor grad er gjensidig utelukkende agendaer*. Kun 2 prosent av dem som sier klima og miljø er viktig for dem, sier også at innvandring er det (n = 476). På samme måte som at det i hovedsak er de som ser innvandring som et problem, som vektlegger innvandringspolitikk når de stemmer, er det de som oppfatter klimaendringene som et alvorlig problem, som vektlegger klimapolitikk når de stemmer. Det er få som oppfatter begge sakene som svært politisk viktige samtidig.

Våre data bekrefter at det store flertallet av dem som sier innvandring er en viktig sak for dem, vil stemme på innvandringskritiske partier. Blant dem som har bestemt seg for et parti, velger 67 prosent Frp og 7 prosent Norgesdemokratene. 14 prosent oppgir et annet borgerlig parti, og 10 prosent et av de rødgrønne partiene (n = 316).

Endringer i sammenhengen mellom holdninger til innvandring og stemmegivning

Etter 2021-valget ble det påpekt at holdningene i flere partier hadde beveget seg i en mer innvandringsliberal retning (Ap, MDG, V, H og Frp), samtidig som det var stor spredning innenfor andre partier (Hesstvedt et al., 2023). Med målinger over en periode på åtte år er det mulig å bryte opp den større kategorien «holdninger til innvandring» og analysere mer detaljert hvordan holdningene har endret seg blant ulike partiers velgere over tid. Er trendene vi har observert tidligere i rapporten, tverrpolitiske, eller er de konsentrert i visse partiers velgergrupper? Og gjør ulike dynamikker seg gjeldende avhengig av om det er fortid, nåtid eller fremtid som vektlegges?

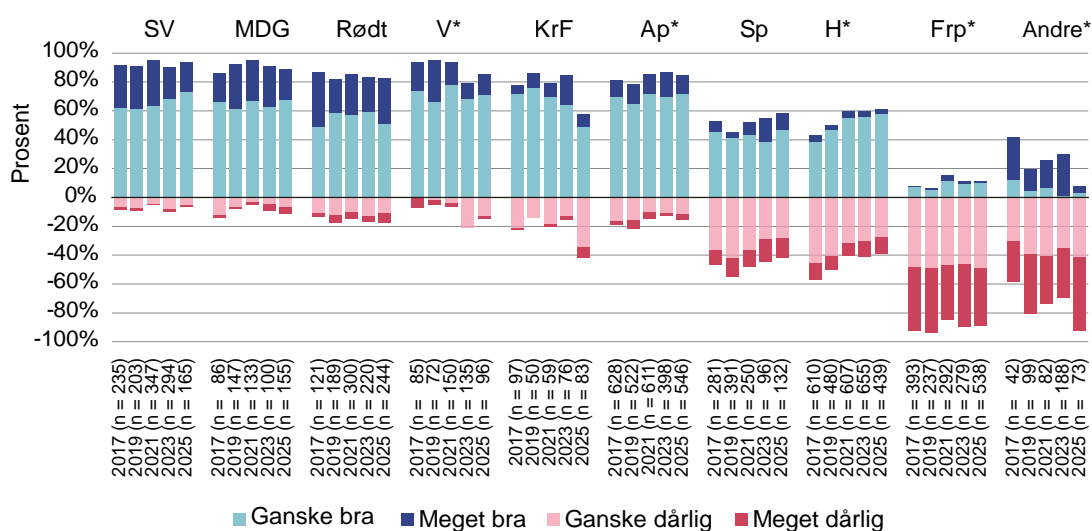
Vi ser på tre spørsmål som har vært stilt i alle undersøkelsene siden 2017. Det første inviterer til en helhetsvurdering av innvandringen som prosjekt, både i fortid og nåtid (om innvandring generelt er bra eller dårlig for Norge). Det andre handler om et konkret politisk valg her og nå, nemlig om Norge bør ta imot flere eller færre innvandrere (policyvalg i nåtid). Det tredje peker fremover og spør om forholdet mellom innvandrere og resten av befolkningen kommer til å bli bedre (fremtidsoptimisme).

For hvert spørsmål analyserer vi om den lineære trenden i gjennomsnittssvar på skalaen er signifikant i perioden – det vil si om tidspunkt for svar henger syste-

matisk sammen med holdningene innad i hvert partis velgergruppe. På denne måten får vi større statistisk robusthet: Noen velgergrupper har få observasjoner på enkelttidspunkter, og ved å analysere trender i hele perioden reduserer vi sårbarheten for tilfeldige utslag og midlertidige stemningsskifter. Et viktig forbehold er at både størrelse og sammensetning i velgergruppene endrer seg over tid. Kategoriene vi sammenligner, består derfor ikke av nøyaktig de samme personene på hvert tidspunkt.

Figur 6.3 viser endringer i helhetsvurderingen av om innvandring er bra eller dårlig for Norge.

Figur 6.3. Synes du innvandring i hovedsak er bra eller dårlig for Norge? Prosent, etter partipreferanse. 2017–2025.

NOTE: * ved partinavnet markerer at den lineære trenden i perioden er signifikant ($p < 0.05$).

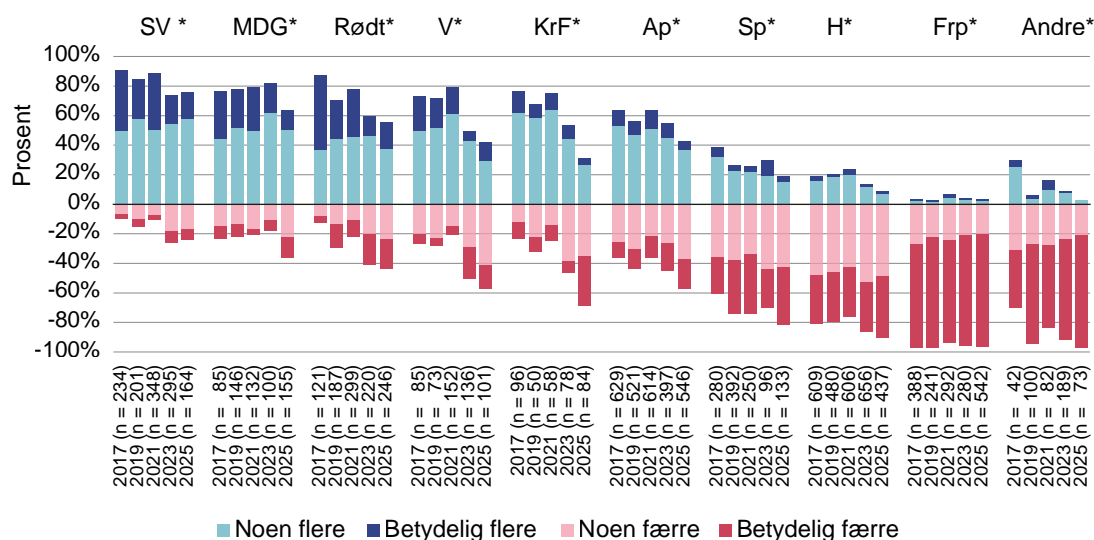
Som vi så i kapittel 2, er svarene på dette spørsmålet i stor grad stabile over tid, og vi ser ikke den samme negative utviklingen som på flere av de andre spørsmålene. Blant de etablerte partiene er det bare i Venstre vi finner en signifikant negativ endring. Her gir flere uttrykk for negative vurderinger i de to siste målingene.

Vi finner også en negativ trend i den sammensatte gruppen som stemmer på partier uten representasjon på Stortinget. Dette gjenspeiler en økende overvekt av partier med innvandringskritiske velgere i denne kategorien. Det er spurt separat om Folkeaksjonen nei til bompenger (FNB) (2019), Industri- og næringspartiet (INP) (2023) og Demokratene/Norgesdemokratene (2021–2025) (disse er slått sammen med dem som krysset av for «andre partier» i analysene). I alle disse partiene var velgerne i gjennomsnitt mer negative enn positive til innvandring. På «positiv til innvandring»-indeksen ligger FNB- og INP-velgerne mellom Frp og Høyre, mens Demokratenes/Norgesdemokratenes velgere er mer kritiske enn Frps velgere. KrFs velgere er mer negative i 2025 enn de var i 2023, men her er det ingen signifikant trend for hele perioden.

I de tre største partiene, Ap, H og Frp, ser vi tvert imot en svak, men signifikant trend i motsatt retning: Velgerne vurderer i gjennomsnitt innvandringen noe mer positivt (eller mindre negativt) mot slutten av perioden enn ved starten. Endringen er mest tydelig blant Høyre-velgere.

Figur 6.4 viser endringer i holdninger til innvandringspolitikken på tidspunktet da undersøkelsen ble gjennomført. Dette spørsmålet ligger nærmere dagsaktuell politikk enn det foregående, og svarene kan i større grad påvirkes av innvandringsnivået på måletidspunktet og av det samlede innvandringsomfanget.

Figur 6.4. Synes du Norge bør slippe inn flere eller færre innvandrere enn i dag? Integreringsbarometeret 2017–2025. Prosent, etter partipreferanse.

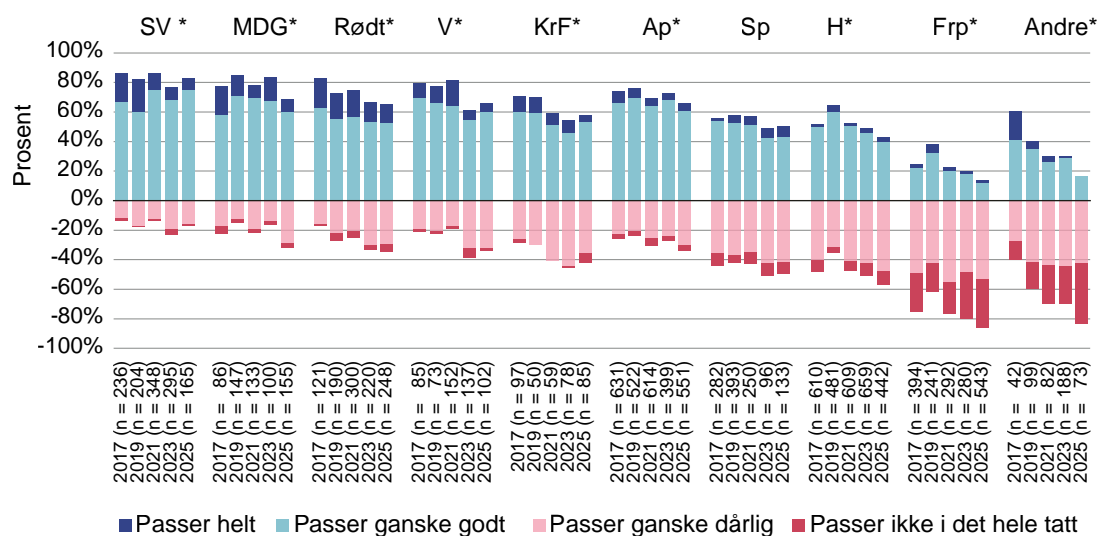

NOTE: * ved partinavnet markerer at den lineære trenden i perioden er signifikant ($p < 0.05$).

På dette spørsmålet er det en signifikant bevegelse i mer restriktiv retning i samtlige partiers velgergrupper. Det er derfor grunnlag for å slå fast at det har skjedd en tverrpolitisk dreining mot en mer restriktiv innvandringspolitikk fra 2017 til 2025. Blant velgerne til både Venstre, KrF og Ap skifter flertallet fra en liberal til en restriktiv posisjon.

I figur 6.5 analyserer vi et spørsmål som peker fremover i tid: om forholdet mellom innvandrere og resten av befolkningen kommer til å bli bedre.

Figur 6.5. Forholdet mellom innvandrere og resten av befolkningen kommer til å bli bedre. Integreringsbarometeret 2017–2025. Prosent, etter partipreferanse.

NOTE: * ved partinavnet markerer at den lineære trenden i perioden er signifikant ($p < 0.05$).

Også her finner vi en tverrpolitisk utvikling i retning av mer negative svar. Pessimismen øker i alle partier, men endringen er ikke signifikant blant Senterpartiets velgere.

Samlet viser analysene at dreiningen mot mer restriktive og pessimistiske holdninger til innvandring ikke er begrenset til bestemte politiske leirer, men i stor grad har skjedd innenfor alle partier. Endringen fremstår størst i mellompartiene (Venstre og KrF) og blant velgerne til småpartier uten representasjon på Stortinget. Tyngdepunktet i alle partier har beveget seg i retning av økende bekymring for fremtiden og ønske om en strengere innvandringspolitikk. Vi finner imidlertid ingen partipolitisk betinget endring i retning av at innvandring som prosjekt vurderes mer negativt enn før.

Sammenheng med andre politiske standpunkter

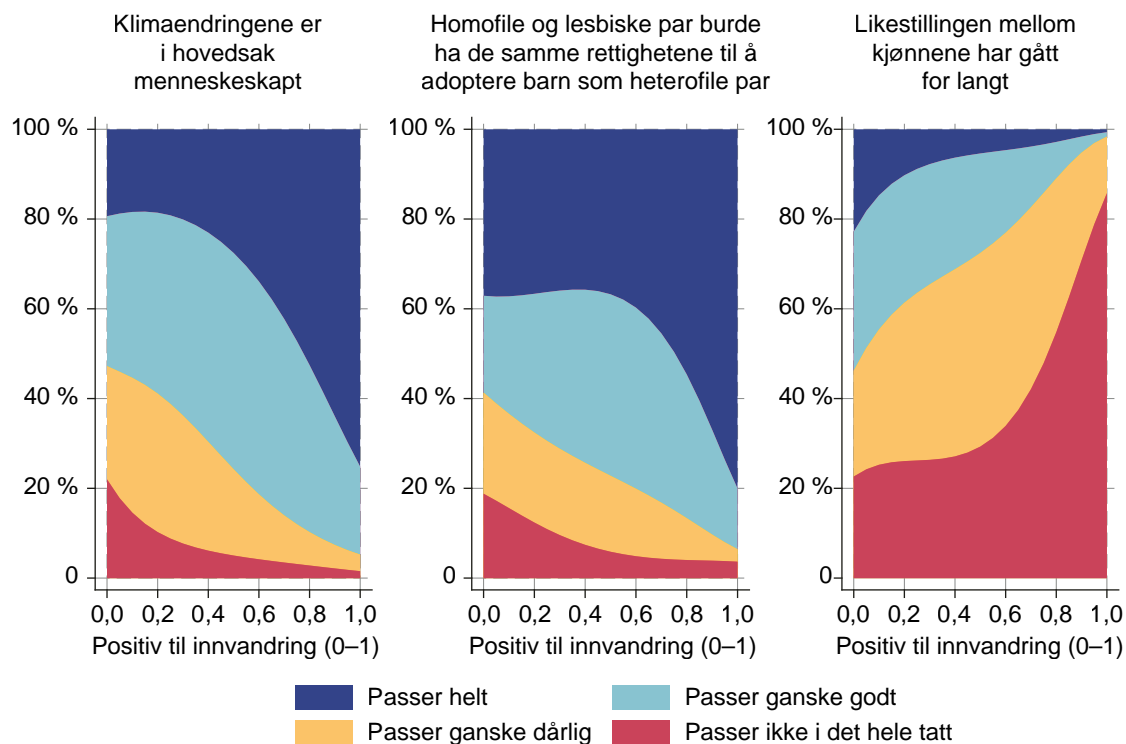
I forrige runde fant vi sterke sammenhenger mellom holdninger til innvandring og andre politiske spørsmål, særlig plassering på den økonomiske høyre–venstre-aksen (ansvarsfordeling offentlig–privat og omfordeling) og holdninger til klimaendringer. Tidligere forskning har vist at disse sammenhengene har blitt sterkere siden begynnelsen av 2000-tallet (Hesstvedt et al., 2023; Wollebæk et al., 2022). Et slikt sammenfall av politiske standpunkter i «pakker» – kan sies å være et aspekt ved polarisering (DiMaggio et al., 1996). Sammenfallet av politiske standpunkter gir færre kryssende konfliktlinjer mellom grupper i befolkningen, noe som gir dårligere vilkår for å finne kompromisser i politikk og samfunnsliv.

Vi fant også klare, om enn noe svakere, sammenhenger med tradisjonell verdi-orientering (holdning til homofil adopsjon og tradisjonelle kjønnsroller, målt med påstanden «Kvinner bør ikke tjene mer enn en mann i forholdet»). Valgforskningen har vist at korrelasjonen mellom tradisjonell verdiorientering og holdning til innvandring har svingt på 2000-tallet og ikke viser en like klar tendens til sammensmelting over tid (Hesstvedt et al., 2023).

Spørsmålene om klimaendringer og homofil adopsjon ble gjentatt i 2025, og vi finner stabile mønstre. Korrelasjonen mellom positiv holdning til innvandring og enighet i påstanden «Klimaendringer er menneskeskapt» er fortsatt sterk (0,40 i 2025 mot 0,43 i 2023), mens sammenhengen med enighet i at homofile og lesbiske bør ha samme rett til å adoptere barn som heterofile par, er noe svakere (0,26 i 2025 mot 0,25 i 2023).

Spørsmålet som målte tradisjonelle kjønnsroller i 2023, hang svakere sammen med holdning til innvandring enn de øvrige (0,14). I 2025 valgte vi å bruke en mer politisk formulert påstand: «Likestillingen mellom kjønnene har gått for langt.» 29 prosent svarte at påstanden passet helt eller ganske godt, mens 71 prosent svarte at den passet ganske dårlig eller ikke i det hele tatt. Denne påstanden korrelerte nesten like sterkt med holdning til innvandring som klimaspørsmålet (0,37).

Figur 6.6. Sammenheng mellom holdning til innvandring og syn på andre politiske spørsmål og verdispørsmål. Integreringsbarometeret 2025. Estimerer fra multinomisk regresjon.

Note: Kontrollert for alder (kategorisert), utdanning, kjønn, innvandrerbakgrunn og bostedsregion. Estimert med et kubisk polynom i "positiv til innvandring"-indeksen (x , x^2 , x^3).

Figur 6.6 viser sammenhengen mellom holdning til innvandring og disse spørsmålene i 2025. For å gi en mest mulig intuitiv fremstilling viser figuren trendlinjer fra regresjonsanalyser, ikke eksakte prosentfordelinger på ulike nivåer av innvandringsindeksen.³⁶ I tolkningen er det viktig å huske at flertallet av respondentene (72 prosent) ikke befinner seg på ytterpunktene, men plasserer seg mellom 0,2 og 0,8.

Blant dem som har en sterkt positiv holdning til innvandring, er det knapt noen som er uenig i at klimaendringene er menneskeskapt, og at homofile og lesbiske bør kunne adoptere på linje med heterofile, og det er svært få som mener at likestillingen har gått for langt. På innvandringsrestriktiv side finner vi ikke tilsvarende enighet, men delte meninger på alle de tre spørsmålene. Det betyr at langt fra alle innvandringskritikere er skeptiske til klimaendringer, likestilling og homofiles rettigheter – men blant dem som er skeptiske til disse sakene, er nesten alle også skeptiske til innvandring.

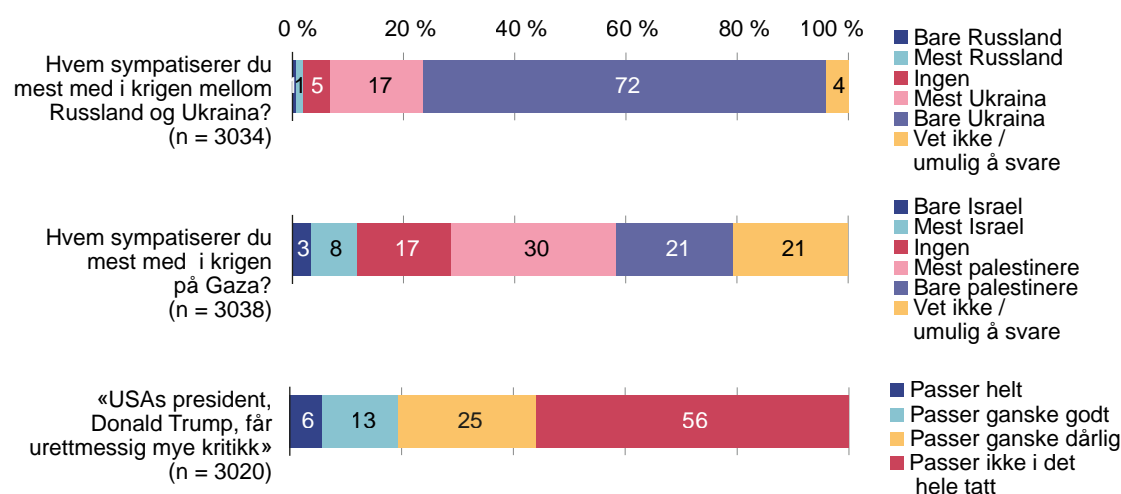
Holdning til utenrikspolitiske spørsmål

I 2025 var den norske politiske dagsordenen sterkt preget av utenrikspolitiske spørsmål. I denne runden ønsket vi derfor også å undersøke i hvilken grad utenrikspolitisk orientering henger sammen med holdning til innvandring. Vi inkluderte spørsmål om hvilken part man sympatiserte mest med i krigene i Gaza og Ukraina, og om man mente kritikken av USAs president Trump var ufortjent.³⁷ Vi forventet at de som var positive til innvandring, oftere ville ha sympati med partene i militære konflikter som blir drevet på flukt, det vil si palestinerne og Ukraina. Ettersom Trump-administrasjonen har frontet en svært streng innvandringspolitikk i USA, og også ment at europeiske land bør følge deres eksempel, forventer vi at innvandringskritikere er overrepresentert blant dem som mener Trump blir urettferdig kritisert.

36 Regresjonsmodellen er estimert som en multinomisk logistisk regresjon (mlogit i STATA), hvor den avhengige variabelen er holdningen til tre ulike spørsmål, kategorisert i fire eller seks nivåer. Modellen inneholder en kubisk transformasjon av indeksen for «positiv til innvandring» (x , x^2 , x^3) for å fange opp eventuelle ikke-lineære sammenhenger. Denne tilnærmingen gjør det mulig å identifisere kurver som flater ut eller snur på ulike nivåer av indeksen. Blant de med en sterkt negativ holdning til innvandring ($< 0,2$ på indeksen) er de observerte andelen 54 prosent som mener at likestillingen har gått for langt (svarer at påstanden passer helt eller ganske godt), 31 prosent som ikke støtter homofil adopsjon og 50 prosent som mener klimaendringene ikke er menneskeskapt ($n = 493-496$). Blant de med en sterkt positiv holdning er tilsvarende andeler henholdsvis 6, 12 og 7 prosent ($n = 344-345$).

37 Disse ble også stilt i Valgundersøkelsen 2025.

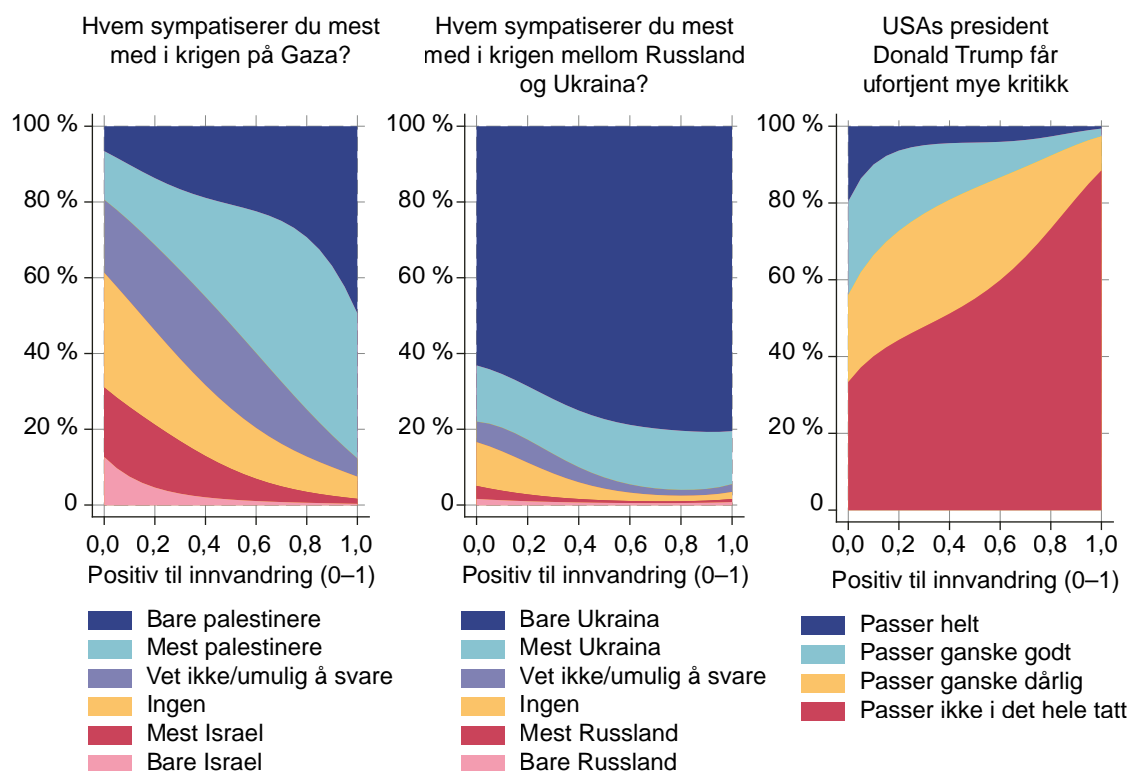
Figur 6.7. Holdning til tre utenrikspolitiske spørsmål. Integreringsbarometeret 2025. Prosent.

Figur 6.7 viser svarfordelingene på de tre spørsmålene. I krigen mellom Russland og Ukraina er det nær unison sympati med Ukraina. Bare 2 prosent tenderer mot sympati med Russland, som må kunne kalles et marginalt fenomen i den norske befolkningen. I tillegg svarer 5 prosent at de ikke sympatiserer med noen av partene, og 4 prosent at de ikke vet. I krigen på Gaza er opinionen mer delt, og mange flere er usikre, men blant dem som har gjort seg opp en mening, er det en klar overvekt av sympati for palestinerne. Et slikt sammenfall av konfliktlinjer – det at politiske standpunkter faller sammen i «pakker» – kan sies å være et aspekt ved polarisering (DiMaggio et al., 1996). Et stadig større sammenfall av konfliktlinjer – og dermed stadig større polarisering – gjør at vilkårene for å finne kompromisser blir dårligere.

Figur 6.8 viser at det er større konsensus i synet på krigen på Gaza og på USAs president Trump blant de mest innvandringsliberale enn blant de mest restriktive. I den innvandringsliberale gruppen er det svært få som sympatiserer med Israel, og få som mener Trump får ufortjent mye kritikk. Blant dem med svært restriktive innvandringsholdninger er det flere som sympatiserer med Israel, men det mest påfallende er at langt flere i denne gruppen enten ikke har gjort seg opp noen mening eller ikke sympatiserer med noen av partene. Synet på Trump er også delt på innvandringsrestriktiv side. Selv om de fleste svarer at påstanden om at han får ufortjent mye kritikk, passer dårlig, svarer nær fire av ti av de mest innvandringskritiske at den passer ganske godt eller helt.

Figur 6.8. Holdning til tre utenrikspolitiske spørsmål, etter holdning til innvandring (indeks). Integreringsbarometeret 2025. Estimerer fra multinomiske regresjoner.

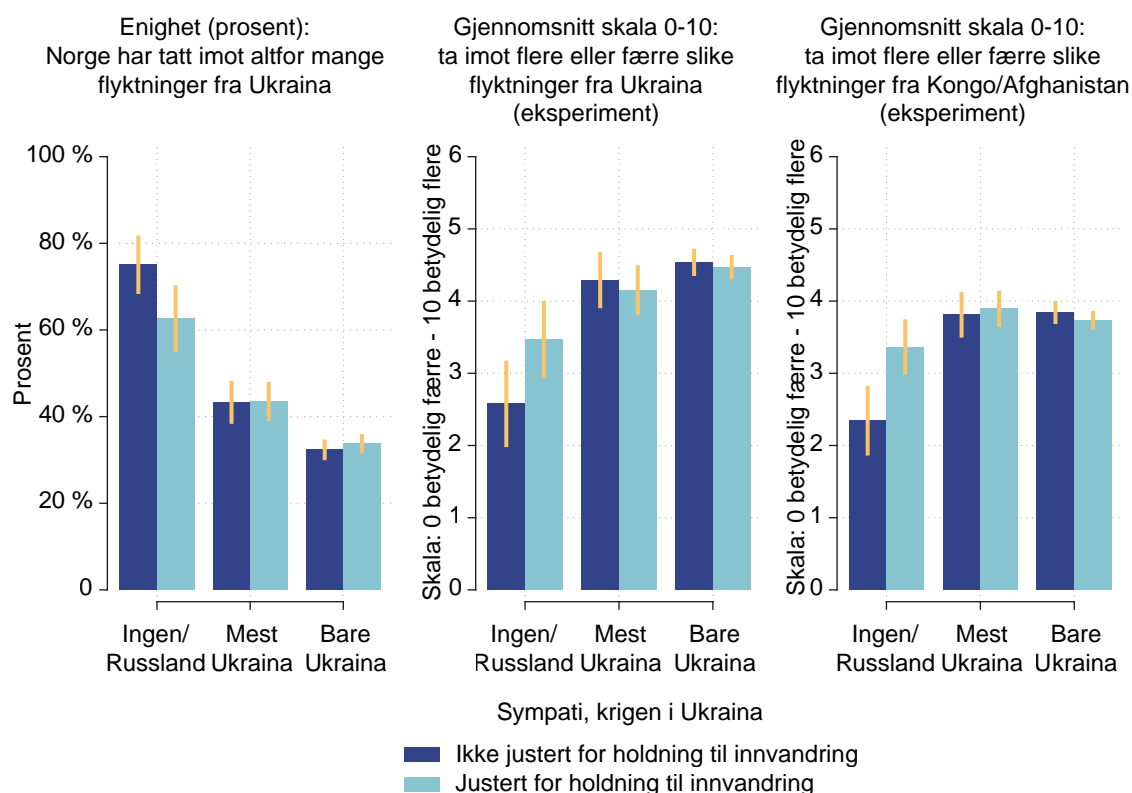
Note: Kontrollert for alder (kategorisert), utdanning, kjønn, innvandrerbakgrunn og bostedsregion. Estimert med et kubisk polynom i "positiv til innvandring"-indeksen (x , x^2 , x^3).

Spørsmålet om krigen i Ukraina skiller seg noe fra de to andre. Et stort flertall sympatiserer med Ukraina, også blant dem med de mest restriktive innvandringsholdningene. Det er likevel en statistisk overvekt av personer på innvandringskritisk side som enten ikke sympatiserer med noen av partene eller ikke har gjort seg opp en mening.

Kan holdningen til å ta imot flyktninger fra Ukraina forklares med hvem man sympatiserer med i krigen, eller følger den i hovedsak den generelle holdningen til innvandring? Dette undersøker vi ved å analysere sammenhengen mellom spørsmålet vist i figur 6.8 og holdningen til mottak av ukrainske flyktninger, med og uten kontroll for generelle innvandringsholdninger. Vi ser på to spørsmål vi har analysert tidligere i rapporten. Det første inngår i det eksperimentelle scenarioet i kapittel 3, der respondentene blir bedt om å ta stilling til om Norge bør ta imot flere eller færre flyktninger. Her sammenligner vi deltakerne som fikk scenarioet med en ukrainsk flyktning, med dem som fikk en flyktning fra Afghanistan eller Kongo. Det andre spørsmålet handler om enighet i påstanden «Norge har tatt imot altfor mange flyktninger fra Ukraina».³⁸

³⁸ Siden det er få respondenter som sympatiserer med Russland, særlig i tredjedelen av utvalget som fikk varianten med ukrainsk flyktning i eksperimentet, slår vi denne gruppen sammen med dem som ikke sympatiserer med noen av partene. Respondenter som svarer «vet ikke», holdes utenfor analysen.

Figur 6.9. Sympati med partene i krigen i Ukraina og holdning til mottak av flyktninger. Integreringsbarometeret 2025. Estimater fra multinomiske regresjoner.

NOTE: Estimater fra regresjonsanalyser, kontrollert for kjønn, innvandrerbakgrunn, utdanningsnivå, alder og bosted (røde søyler), i tillegg holdning til innvandring-indeksen (blå søyler). Antall observasjoner (fra venstre mot høyre i figuren): Ingen/Russland (60/123/186), mest Ukraina (149/296/461), bare Ukraina (749/1445/2268).

Resultatene i figur 6.9 viser at 75 prosent av dem som sympatiserer med Russland eller ingen av partene, mener at Norge har tatt imot altfor mange flyktninger fra Ukraina. Tilsvarende andeler blant dem som sympatiserer mest med Ukraina, og dem som bare sympatiserer med Ukraina, er henholdsvis 43 og 32 prosent. De som sympatiserer med Ukraina, er også mer villige til å ta imot flyktninger fra Ukraina i eksperimentet. Det samme mønsteret gjelder for flyktninger fra Kongo og Afghanistan: De som sympatiserer med Ukraina er mer positive, mens de som sympatiserer med Russland eller ingen av partene, har omtrent samme holdning uavhengig av om flyktningene kommer fra Ukraina, Kongo eller Afghanistan. Når vi kontrollerer for generell innvandringsholdning, blir forskjellene mellom gruppene mindre. De som ikke sympatiserer med Ukraina, nærmer seg dem som gjør det, men forskjellene forsvinner ikke.

Dette tyder på at holdninger til mottak av ukrainske flyktninger formes både av generelle innvandringsholdninger og av hvilken part man sympatiserer med i krigen.

Sammenheng med tillit over tid

I de tidligere kapitlene har vi sett en dreining i mer restriktiv retning i nordmenns holdninger til innvandring. Et sentralt spørsmål er om denne utviklingen også henger sammen med endringer i befolkningens tillit – både til politiske institusjoner og til andre mennesker. I forrige rapport viste vi at personer med negative holdninger til innvandring svært ofte uttrykker maktesløshet i innvandringspolitikken, politisk fremmedgjøring og politisk mistillit (Brekke et al., 2024).

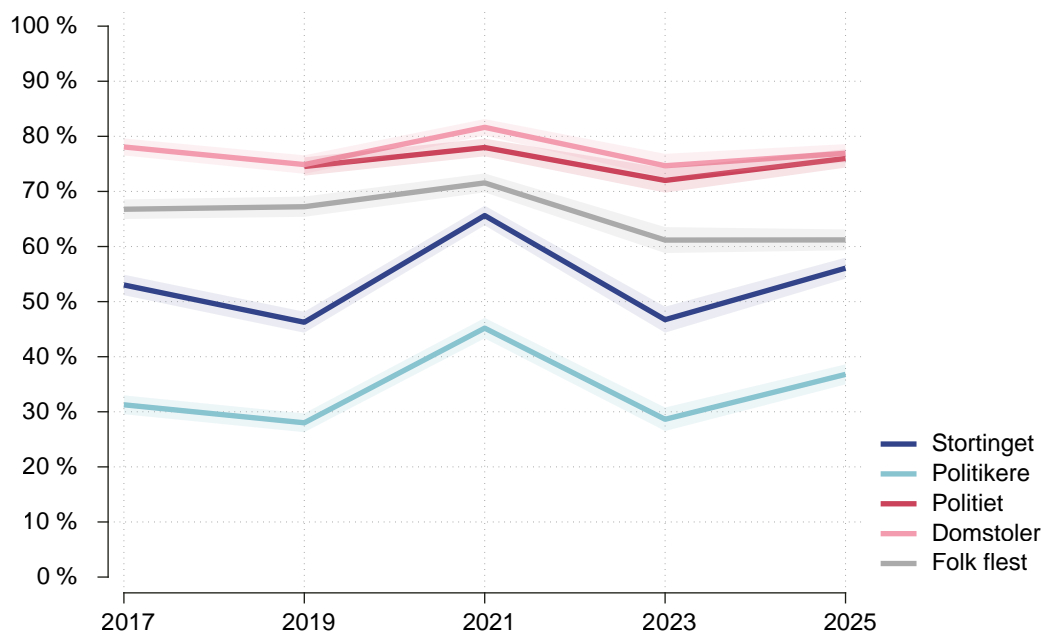
I denne runden spør vi hvordan denne sammenhengen har utviklet seg over tid. Er koblingen mellom holdninger til innvandring og politisk tillit sterkere eller svakere i 2025 enn den var i 2017?

Begrepet politisk tillit spenner fra spesifikk tillit til konkrete politikere og sittende regjeringer til diffus støtte til demokratiske prinsipper og institusjoner (Norris, 1999). At tilliten til enkeltpolitikere og regjeringer svinger, kan være både naturlig og demokratisk sunt; det gjenspeiler at velgerne holder politikerne ansvarlige. Dersom den mer generelle tilliten til demokratiet som styreform svekkes, er situasjonen mer alvorlig. Tidligere forskning viser at selv om tilfredsheten med demokratiet er høy i Norge, finnes det et ikke ubetydelig mindretall som gir uttrykk for sterk misnøye med demokratiet slik det fungerer i dag, og dette synet er mer utbredt blant motstandere av innvandring enn i andre grupper (Haugsgjerd & Linde, 2023). En vedvarende sterk eller økende kobling mellom innvandringsholdninger og politisk tillit tyder på at innvandringsspørsmålet ikke bare handler om saklig uenighet, men også berører demokratisk legitimitet og sosial integrasjon.

Mange velgere forklarer egen tillit eller mistillit med i hvilken grad de opplever at synspunktene deres blir hørt og ivaretatt i det politiske systemet (Winsvold et al., 2024). Vi vet fra før at innvandringskritiske velgere gjennomgående uttrykker lavere politisk tillit, men at forskjellen mellom innvandringskritiske og andre kan bli mindre i perioder der innvandringskritiske standpunkter er representert i den politiske ledelsen. Dette var tilfellet da Fremskrittspartiet satt i regjering (Haugsgjerd, 2019; Listhaug & Aardal, 2011). Etter 2020 har Frp imidlertid ikke vært i regjering. Spørsmålet er derfor hvordan sammenhengen mellom tillit og holdninger til innvandring har utviklet seg i perioden etterpå.

Figur 6.10 viser endringer over tid i andelen som sier de har tillit til politikere, Stortinget, andre mennesker og institusjoner i justissektoren (politiet og domstolene). De siste målene er tatt med som en kontrast, for å kunne skille politisk tillit fra generell tillit til myndighetene. Figuren viser at tilliten til justissektoren er svært høy og stabil.

Figur 6.10. Tillit til institusjoner og andre mennesker. Prosent med «ganske stor» eller «svært stor» tillit, estimater fra logistiske regresjonsanalyser. Integreringsbarometeret 2017–2025.

NOTE: Spørsmålsstilling tillit til institusjoner: Hvor stor tillit har du til [Stortinget/politikere/politiet/domstolene]. Skala: «svært stor tillit», «ganske stor tillit», «litt tillit», «ingen tillit», «vet ikke». Figuren viser andel som svarer «svært stor» eller «ganske stor» tillit. Tillit til folk flest: Synes du at man generelt kan stole på de fleste mennesker, eller synes du man ikke kan være forsiktig nok i omgangen med mennesker? Svaralternativene var «kan stole på de fleste», «kan ikke vært forsiktig nok» og «i tvil». Figuren viser andel som svarer «kan stole på de fleste». Analysene er vektet.

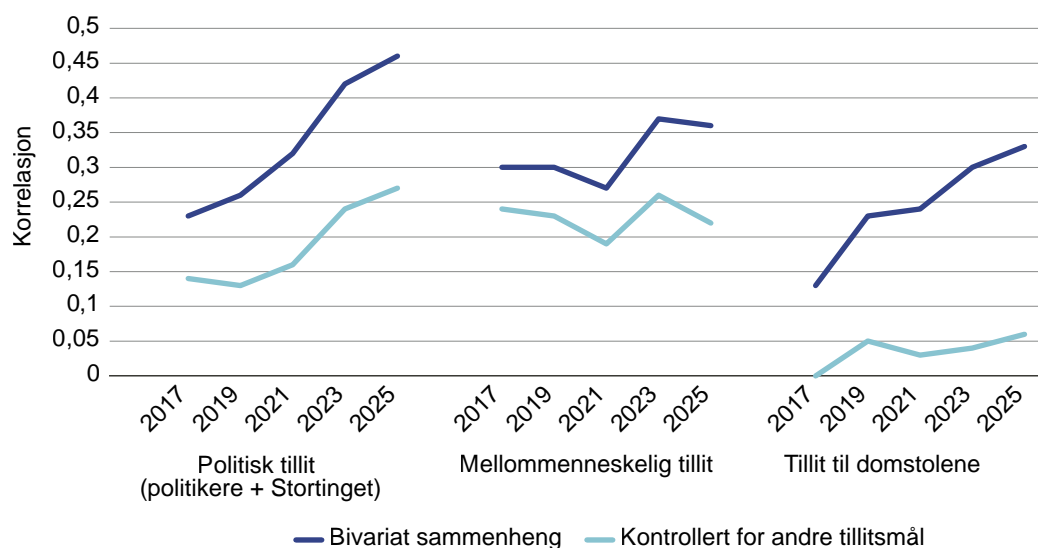
Tillitsnivåene på de øvrige målene har svingt i perioden. Vi målte høyere tillit til politikere og politiske institusjoner under pandemien, før den falt igjen i 2023 i en periode preget av flere politikerskandaler. I 2025 er tilliten til Stortinget tilbake omtrent på 2017-nivå, mens tilliten til politikere samlet sett ligger noe høyere enn den gjorde da. Et kanskje mer overraskende trekk er at den generaliserte mellommenneskelige tilliten (tillit til «folk flest») har gått ned etter 2021. Dette målet har tidligere vært svært stabilt.

Disse trendene må tolkes med varsomhet. I Integreringsbarometeret kommer spørsmålene om tillit etter en rekke, ofte problemorienterte, spørsmål om innvandring og integrering. Det betyr at respondentene svarer på tillitsspørsmålene med innvandringsspørsmålene friskt i minne. Resultatene sier derfor først og fremst noe om hvilken tillit borgerne uttrykker *når temaet innvandring og integrering er aktivert*, men tallene forteller ikke nødvendigvis noe om endringer i tillitsnivå uavhengig av denne konteksten. Andre datakilder viser lignende mønstre for politisk tillit, men støtter ikke at den generaliserte tilliten har gått ned.³⁹ At den gjør det når innvandring og integrering er aktivert i respondentenes bevissthet, tyder på at temaet skaper noe større uro og skepsis i dag enn for få år siden.

³⁹ Norsk Medborgerpanel gir et mer pålitelig bilde på hvordan disse målene har endret seg over tid uavhengig av innvandring kontekst. Resultatene derfra, tilgjengelig på <https://medborgertrender.netlify.app/utforsk>, viser at svingningene i politisk tillit i stor grad sammenfaller med våre tall, men at nivåene for tillit til politikere er noe lavere i 2025 enn i 2017/2018, ikke høyere. Den mellommenneskelige tilliten har ikke endret seg i negativ retning i samme periode som vi studerer her.

Siden denne feilkilden er relativt konstant over tid, kan vi likevel si noe om hvordan sammenhengen mellom tillit og holdninger til innvandring har endret seg. Figur 6.11 viser korrelasjonen mellom ulike tillitsmål og holdning til innvandring på hvert tidspunkt. Den blå linjen viser den bivariate sammenhengen uten kontroll for andre variabler, mens den grå linjen viser sammenhengen når vi kontrollerer for de andre tillitsmålene. Dette gjør vi fordi ulike former for tillit er korrelert med hverandre; vi ønsker å finne ut hva som særskilt henger sammen med hver type tillit, og hva som bare følger med fordi andre tillitsmål endrer seg. I figuren er tillit til politikere og Stortinget slått sammen til én indeks.

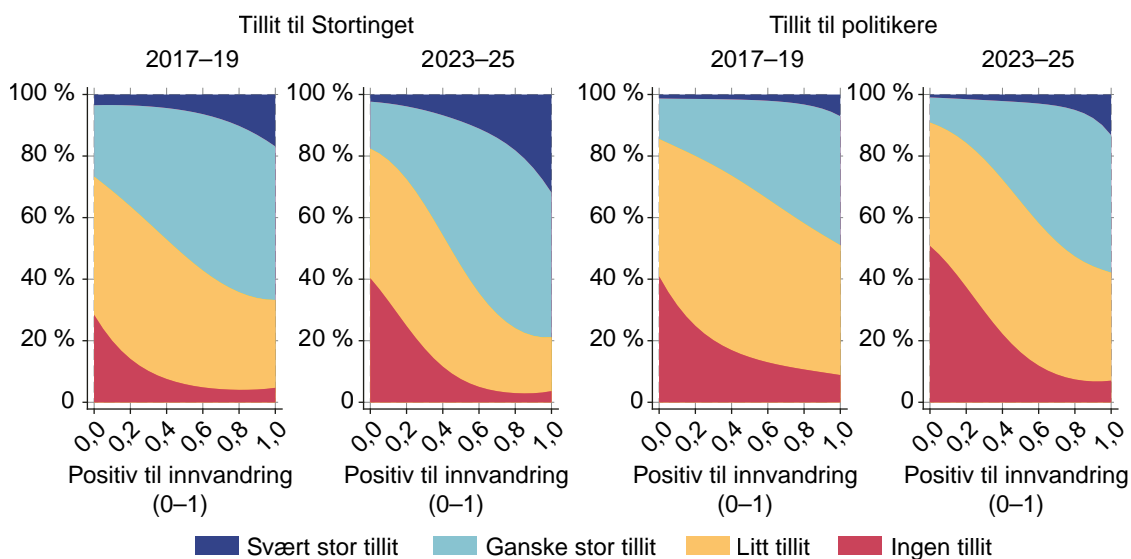
Figur 6.11. Sammenheng mellom tillit og holdning til innvandring over tid. Bivariate og partielle korrelasjoner. Integreringsbarometeret 2017–2025.

NOTE: Analysene er vektet. Politisk tillit: Indeks (1–5) av tillit til politikere og Stortinget, skala 1 «ingen tillit» til 5 «svært stor tillit». Mellommenneskelig tillit: Skala 1 = kan ikke være forsiktig nok, 2 = i tvil, 3 = kan stole på de fleste. Tillit til domstolene: Skala 1–5.

Figuren viser at sammenhengen mellom politisk tillit og holdning til innvandring har styrket seg jevnt og, sett over perioden som helhet, betydelig. Korrelasjonen mellom politisk tillit og holdning til innvandring var 0,23 i 2017; i 2025 er den 0,46. Styrken i sammenhengen har økt både i perioder der tilliten har gått opp (2019–2021 og 2023–2025), og i perioden der den har gått ned (2021–2023). Den stigende trenden er tydelig også når vi kontrollerer for de andre tillitsmålene. For de to andre tillitsmålene i figuren (mellommenneskelig tillit og tillit til domstolene) har den bivariate korrelasjonen også økt, men den grå kurven viser at økningen i all hovedsak forsvinner når vi kontrollerer for de andre tillitsmålene. Det er derfor rimelig å tolke dette som en spuriøs effekt av sammenhengen med politisk tillit.

Figur 6.12. Tillit etter holdning til innvandring. Integreringsbarometeret 2017–2019 og 2023–2025. Estimater fra multinomiale regresjoner.

NOTE: Estimert med et kubisk polynom i «positiv til innvandring» -indeksen (x , x^2 , x^3). Analysene er vektet. Antall observasjoner: 5735/5924 (tillit til Stortinget) og 5746/5920 (tillit til politikere).

Når sammenhengen blir sterkere, kan det skyldes at de som er negative til innvandring, har fått lavere tillit, at de som er positive, har fått høyere tillit, eller begge deler samtidig. Figur 6.12 sammenligner svarene fra de to første undersøkelsene i perioden, da det var borgerlig flertall på Stortinget og Frp satt i regjering, med de to siste, da regjeringene var ledet av Arbeiderpartiet. Sammenligningen viser at begge deler har skjedd: Blant dem som er negative til innvandring, er andelen med «ingen tillit» høyere på slutten av perioden enn i begynnelsen. Samtidig er andelen med «svært stor» tillit høyere blant dem som er positive til innvandring i de to siste undersøkelsene, særlig når det gjelder Stortinget.

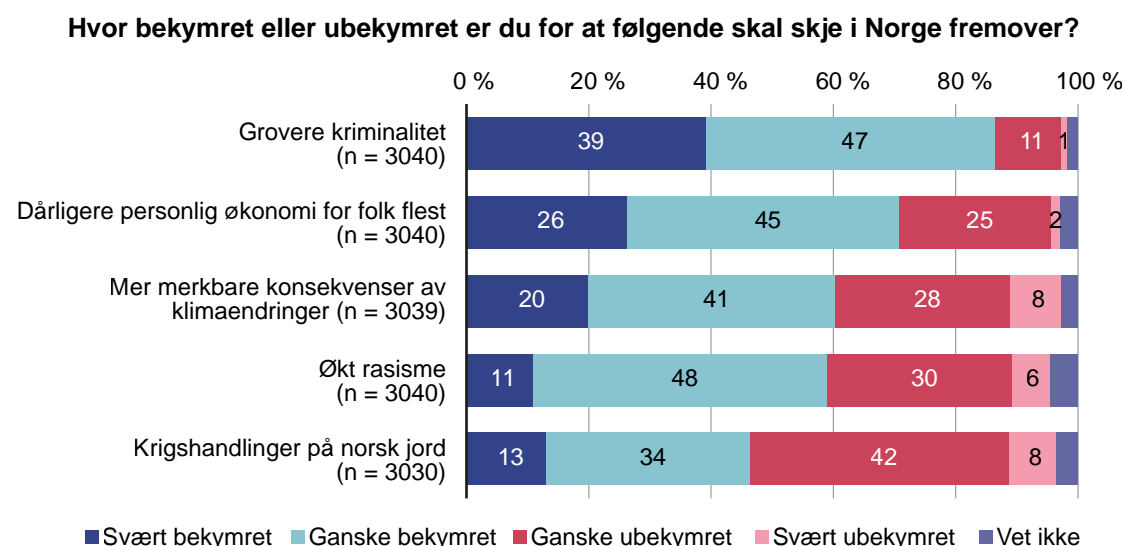
Det er altså en klar tendens til at sammenhengen mellom politisk tillit og holdninger til innvandring har blitt sterkere mellom 2017 og 2025. Det kan virke paradoksalt at sammenhengen var på sitt svakeste rett etter «innvandringsvalget» i 2017, med hard retorikk og steile fronter (Todal Jenssen & Ivarsflaten, 2019). På den andre siden er det ikke urimelig at velgere som er sterkt negative til innvandring, blir mer positive i sin vurdering av politikere når deres hjertesak dominerer den politiske dagsordenen. Som vist ovenfor er det særlig blant de innvandringskritiske at innvandring er en hovedsak. Når temaet i mindre grad får oppmerksomhet i valgkamper og mindre betydning for valgresultater, kan det oppleves som at deres bekymringer ikke blir hørt eller ivaretatt av det politiske systemet. Over tid kan dette bidra til politisk mistillit.

Bekymring

Verden fremstår som mer urolig i 2025 enn på mange tiår. Krig og geopolitisk uro preger nyhetsbildet, utviklingen i grov og organisert kriminalitet vies stor oppmerksomhet i mediene, og mange husholdninger opplever økonomisk knapphet og økt usikkerhet om fremtiden. Avslutningsvis i dette kapittelet retter vi blikket mot befolkningens fremtidsbekymringer og undersøker hvordan disse henger sammen med holdninger til innvandring. Er de som er positive og negative til innvandring, bekymret for de samme tingene?

Vi presenterte respondentene for en liste med fem mulige utviklingstrekk i Norge i fremtiden. Figur 6.13 viser svarfordelingene.

Figur 6.13. Bekymring for fem ulike utviklingstrekk i Norge i fremtiden. Prosent. Integreringsbarometeret 2025.

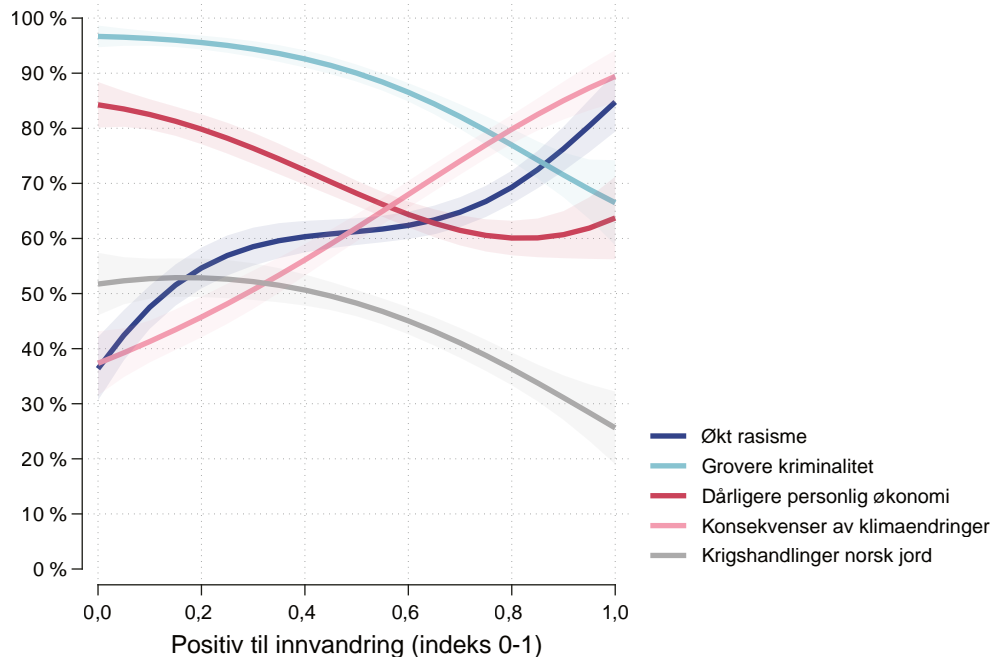

Det er nær unison bekymring for grovere kriminalitet: 86 prosent oppgir at de er svært eller ganske bekymret for dette. 71 prosent er bekymret for dårligere økonomi for folk flest, mens 61 prosent er bekymret for merkbare konsekvenser av klimaendringer. Det er også flere som er bekymret for økt rasisme, enn det er som er ubekymret. Til sist er 47 prosent bekymret for krigshandlinger på norsk jord. Dette er den laveste andelen blant bekymringene vi har undersøkt, men må likevel sies å være et høyt tall for en bekymring som fremsto som temmelig teoretisk for bare få år siden.

Kvinner er gjennomgående mer bekymret enn menn, særlig for krigshandlinger på norsk jord (61 prosent svært eller ganske bekymret, mot 36 prosent blant menn), konsekvenser av klimaendringer (71 mot 53 prosent) og økt rasisme (70 mot 54 prosent). Bekymringen for økonomi og kriminalitet er høy både blant kvinner og menn. Bekymringsprofilen er derimot nokså lik i ulike aldersgrupper. Unntaket er personlig økonomi, som forekommer særlig blant unge.

Hvordan henger dette sammen med holdning til innvandring? Figur 6.14 viser andelen som er svært eller ganske bekymret, etter plassering på indeksen for holdning til innvandring.

Figur 6.14. Bekymring for fem ulike utviklingstrekk i Norge i fremtiden, etter holdning til innvandring. Prosent «svært» eller «ganske» bekymret. Integreringsbarometeret 2025. Estimerer fra logistiske regresjoner.

Note: Kontrollert for alder (kategorisert), utdanning, kjønn, innvandrerbakgrunn og bostedsregion. Estimert med et kubisk polynom i «positiv til innvandring»-indeksen (x , x^2 , x^3).

Figuren viser at profilene er svært ulike. Tre av bekymringene er vanligere på innvandringskritisk enn på innvandringsliberal side: grovere kriminalitet, dårligere personlig økonomi og krigshandlinger på norsk jord. Selv om også mange som er positive til innvandring, er bekymret for dårligere økonomi og kriminalitet, er to bekymringer særlig fremtredende i denne gruppen: merkbare konsekvenser av klimaendringer og økende rasisme.

Analysen bekrefter dermed den tydelige sammenhengen mellom holdning til innvandring og syn på klimaendringer. Samtidig er det verdt å understreke at de som er sterkt negative til innvandring, ikke er en homogen gruppe. Rundt 40 prosent av dem med de mest negative innvandringsholdningene, uttrykker også bekymring for rasisme og for konsekvenser av klimaendringer.

Nøkkelfunn

- Innvandring er som tidligere et stykke ned på lista over de viktigste sakene for velgerne samlet sett, men det er en hovedsak for dem som er mest negative til innvandring, og viktigere for menn enn for kvinner.

- De mest innvandringskritiske velgerne kombinerer ofte innvandring med skatter og avgifter som viktig sak, mens de mest innvandringsliberale vektlegger sosial utjevning og fattigdom.
- Klima og innvandring fremstår som nærmest gjensidig utelukkende politiske agendaer.
- Dreiningen i retning av mer restriktiv innvandringspolitikk og større pessimisme knyttet til det fremtidige forholdet mellom innvandrere og resten av befolkningen er i stor grad tverrpolitisk og gjenfinnes blant de fleste partienes velgere.
- Synet på innvandring som «bra eller dårlig for Norge» er mer stabilt enn synet på innvandringspolitikken her og nå; i de største partiene (Ap, H og Frp) er vurderingene i gjennomsnitt svakt mer positive mot slutten av perioden.
- Holdninger til innvandring henger tett sammen med andre politiske standpunkter, som syn på klimaendringer og likestilling mellom kjønnene.
- Utenrikspolitiske standpunkter er også knyttet til innvandringsholdninger: De mest innvandringsliberale har tydelig sympati med Ukraina og palestinerne og er klart mer kritiske til Donald Trump, mens de mest restriktive oftere mangler et klart standpunkt i pågående kriger og er mer positive til Trump.
- Holdninger til mottak av ukrainske flyktninger påvirkes både av generelle innvandringsholdninger og av hvem man sympatiserer med i krigen i Ukraina. Sympati med Ukraina er forbundet med større vilje til å ta imot flyktninger, også fra andre land.
- Sammenhengen mellom politisk tillit og holdninger til innvandring har blitt markant sterkere fra 2017 til 2025: Innvandringskritiske har gjennomgående lavere tillit, mens innvandringsliberale har høyere tillit enn før.
- Bekymringsprofilen i befolkningen er svært ulik avhengig av holdning til innvandring: Innvandringskritikere er særlig bekymret for kriminalitet, økonomi og krigshandlinger på norsk jord, mens innvandringsliberale i større grad er bekymret for klimaendringer og økende rasisme.

7. Oppsummering og funn

Selv om vi ser et blandet bilde i årets Integreringsbarometer, viser resultatene mer restriktive holdninger til flere sider ved innvandring, integrering og mangfold i Norge. Etter en positiv holdningsendring etter Russlands fullskalainvasjon av Ukraina i 2022 ser vi nå at befolkningen er mer kritisk, blant annet til å ta imot flyktninger, asylsøkere og familiemedlemmer og til bosetting av flyktninger i egen kommune. Samtidig er det for første gang flere som er uenige i en påstand om at forholdet mellom innvandrere og resten av befolkningen kommer til å bli bedre.

Vi ser også endringer i holdninger i enkeltgrupper, og da særlig blant unge menn. Denne gruppen har lenge uttrykt mer positive holdninger enn eldre menn, mens det nå er små forskjeller mellom unge og eldre menn. Vi ser ellers en økende forskjell mellom unge menn og unge kvinner i holdninger til innvandring.

Holdningene til ulike typer innvandring har også endret seg markant. Her ser vi en tydelig utvikling der folk er mer positive til arbeidsinnvandring, som sees som bra for økonomien og viktig for velferdsstaten, mens man altså er mer kritiske til å ta imot flyktninger, asylsøkere og familieegjenforente. Vi ser også at ankomstene fra Ukraina kan ha virket inn på at syv av ti nå mener at deres kommune ikke bør bosette flere flyktninger.

Vi ser også at det er en økning i andelen som forbinder økt innvandring med høyere kriminalitet. Syv av ti mener nå at «økt innvandring vil føre til mer kriminalitet i Norge», selv om det er store forskjeller i dette synet hvis man spør etter innvandring fra ulike land.

Årets integreringsbarometer har for første gang med spørsmål om hvorvidt myndighetene bør sende flyktninger hjem hvis forholdene blir bedre i hjemlandet. Resultatene av et surveyeksperiment viser en klar sammenheng mellom syn på innvandring generelt og syn på retur ved tvang.

Befolkningens syn på hvordan det går med integreringen, har falt tilbake til nivået det var på før Russlands fullskala invasjon av Ukraina i 2022. Et klart flertall mener at integreringen går dårlig. Folk er mer skeptiske til integreringen på samfunnsnivå enn til integreringen i eget nærmiljø.

Gjennom de siste rundene med Integreringsbarometeret har det blitt færre som ser positivt på fremtidig integrering. Vi måler dette blant annet ved påstanden

om at «forholdet mellom innvandrere og resten av befolkningen kommer til å bli bedre». Her har vi sett en trend med færre optimister siden 2019. Vi ser videre at de som bor i storbyer, i rike kommuner og i områder med høy innvandrersandel, i gjennomsnitt er mer positive til integrering enn dem som bor andre steder.

Vi ser også økt støtte til kulturell assimilering, og rundt fire av ti respondenter svarer nå at innvandrere bør oppgi sin kultur «og tilpasse seg det norske samfunnets kultur og verdier». Befolkningen er delt i synet på om staten bør støtte innvandreres kulturbevaring. I årets undersøkelse har vi latt respondentene skrive inn hva de mener bidrar til god eller dårlig integrering. De største utfordringene folk peker på, er språk og tilpasning, ressursmangel, kriminalitet, utenforskap, manglende vilje til deltakelse og segregering. De som bor i storbyer, fremhever spesielt segregering og utenforskap, mens de som bor i andre kommuner, oftere vektlegger språk og tilpasning.

Barometeret viser at befolkningen har et nyansert syn på integrering og mangfold. Kun fire av ti gir uttrykk for at verdier innen islam i hovedsak er forenlige med norske verdier. Samtidig er befolkningen opptatt av diskriminering: Tre av fire mener at diskriminering av innvandrere forekommer «i stor grad» eller «i noen grad», og da særlig i arbeidslivet og leiemarkedet.

Holdninger til innvandring varierer betydelig mellom politiske velgergrupper. Velgerne til SV, Rødt, MDG og Venstre er mest positive, mens FrP-velgerne er de klart mest negative. Ap-velgerne inntar en midtposisjon, mens Høyre-, Sp- og KrF-velgerne er noe mer skeptiske. Klima og innvandring har blitt nærmest motstridende politiske agendaer, i den forstand at innvandringsliberale ofte vektlegger sosial utjevning og klima, mens innvandringskritikere er mer opptatt av kriminalitet og økonomi.

Sammenhengen mellom politisk tillit og innvandringsholdninger har blitt sterkere de siste årene. Innvandringskritiske har generelt lavere tillit til politikken, mens innvandringsliberale har høyere tillit. Bekymringsprofilene er også svært ulike: Kritiske velgere frykter kriminalitet og økonomisk belastning, mens liberale velgere er mer bekymret for klimaendringer og økt rasisme.

I rapporten går vi grundig inn i hva som kjennetegner dem som er restriktive, og dem som har en mer liberal holdning til innvandring. Vi peker også på faktorer som kan bidra til å påvirke holdningene i den norske befolkningen, som fortsatt høye ankomster av ukrainske flyktninger, krigen i Gaza, innvandringskritiske debatter i USA og Europa og (gjeng)kriminalitet som mange tilskriver innvandring og manglende integrering.

Samlet sett viser Integreringsbarometeret 2026 en restriktiv dreining i synet på en rekke sider ved innvandring, integrering og mangfold. Befolkningen er mer negativ til å ta imot flere flyktninger, folk er mer pessimistiske med tanke på

fremtidig integrering, og det er flere som ser en kobling mellom innvandring og kriminalitet. I noen tilfeller finner vi at nivåene i holdningene er tilbake til der de var før Russlands fullskala invasjon av Ukraina, som ble fulgt av en periode med mer positive holdninger. I enkelte tilfeller finner vi rekordlave nivåer, som i synet på om Norge bør ta imot flere eller færre innvandrere.

Samtidig viser Integreringsbarometeret at mange holdninger har vært relativt stabile de siste 20 årene. Det gjelder for eksempel spørsmål om hvorvidt innvandring i hovedsak er bra eller dårlig for Norge, hvorvidt arbeidsinnvandrere fra Øst-Europa gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv, og hvorvidt verdiene innenfor islam er forenlige med de grunnleggende verdiene i det norske samfunnet. I disse og en rekke andre spørsmål ser vi kun mindre variasjon mellom hver gang vi måler. Disse lange tidslinjene er en av styrkene ved Integreringsbarometeret. De gir et godt grunnlag for å studere når midlertidige endringer inntreffer, slik som etter at det kom ukrainske flyktninger i 2022, eller når det oppstår endringer av mer langvarig karakter.

Hovedtrender

- I kjølvannet av Russlands fullskalainvasjon i Ukraina i 2022 var det en generell tendens til at befolkningen uttrykte mer positive holdninger til innvandring, integrering og mangfold. Fra 2023 til 2025 har denne trenden snudd, og befolkningen var i 2025 mer kritisk til innvandring og integrering enn den hadde vært på mange år.
- Endringen i mer kritisk retning gjelder for de fleste grupper i befolkningen, men særlig unge menn. Mens både unge menn og unge kvinner tidligere uttrykte mer positive holdninger til innvandring enn eldre aldersgrupper, har det over tid blitt større forskjeller mellom kjønnene i den yngste aldersgruppen. I 2025 er det små forskjeller mellom unge og eldre menn.
- Befolkningen er mindre optimistiske når det gjelder hvordan forholdet mellom innvandrere og resten av befolkningen kommer til å utvikle seg. Siden 2019 har det vært en synkende andel optimister, og i 2025 var det for første gang færre optimister enn det var respondenter som ikke svarte bekræftende på at forholdet kom til å bli bedre.
- Høyt utdannede og de som ofte har kontakt med innvandrere, er mer positive til innvandring enn lavt utdannede og dem som sjelden har kontakt med innvandrere.
- Det er tydelige holdningsforskjeller mellom ulike velgergrupper. Velgerne til SV, Rødt, MDG, Venstre og Ap er mest positive til innvandring, mens velgerne til FrP og mindre partier utenfor Stortinget er mest negative. Nær gjennomsnittet finner vi velgerne til Høyre, Sp og Krf. Over tid har disse tre partiernes velgere nærmet seg hverandre i sitt syn på innvandring.

Syn på ulike typer innvandring

- Det er langt færre enn i tidligere målinger som er enige i påstanden «Min kommune bør bosette flere flyktninger». I 2025 oppgir syv av ti at denne påstanden ikke passer.
- Funnene i dette kapittelet viser at befolkningens holdninger til innvandring i økende grad varierer etter innvandringsårsak. Folk har over tid gradvis blitt mer positivt innstilt til arbeidsinnvandrere; de mener at denne gruppen bidrar positivt til norsk økonomi og velferd, og vil gjerne ta imot flere.
- På den andre siden har befolkningen blitt mer kritiske til andre former for innvandring, som flyktninger, asylsøkere og dem som kommer på familiegjennforening.
- De overordnede trendene vi så i det første kapittelet om mer negative holdninger til innvandring, ser dermed først og fremst ut til å være knyttet til disse tre kategoriene av innvandrere. En viktig grunn til at befolkningen har blitt mer negative, ser ut til å være delvis knyttet til bekymring for økt kriminalitet og for at velferdsstaten vil svekkes.
- Syv av ti mener at «økt innvandring vil føre til mer kriminalitet i Norge». Det har vært en betydelig økning i andelen som mener dette i de siste to målingene, og spesielt i andelen som mener at innvandring fra Sverige vil føre til mer kriminalitet.
- Respondentene ble bedt om å ta stilling til tre forslag til hovedårsaker til «mer brutal kriminalitet blant unge». Flere enn syv av ti svarte at de foreslåtte årsakene «manglende integrering», «for høy innvandring de siste årene» og «oppvekst i fattigdom» passer helt eller ganske godt.

Integrering og mangfold

- Synet på integrering er i årets undersøkelse tilbake igjen på nivået fra før Russlands fullskalainvasjon av Ukraina i 2022. I 2025 mener 48 prosent av nordmenn at det går ganske dårlig eller meget dårlig med integreringen, 22 prosent mener det går nokså bra eller bra, og resten svarer verken eller. Folk er mer positive når man spør om integrering i nærområdet, enn når man spør om den generelle samfunnsutviklingen.
- Siden 2019 har det blitt stadig færre som mener at forholdet mellom innvandrere og den øvrige befolkningen kommer til å bli bedre. I årets undersøkelse finner vi at 47 prosent mener at forholdet kommer til å bli bedre, mens 53 prosent ikke er enige i denne påstanden.
- Folk som bor i kommuner med høy innvandrerandel og i storbyer, er mer positive til integrering nasjonalt. Spør vi om synet på integrering i nærområdet, gir folk som bor i rike kommuner, uttrykk for et markant mer positivt syn på lokal integrering.

- Et flertall i befolkningen avviser det vi betegner som streng kulturell assimilering, det vil si at tilpasning innebærer at innvandrere fullt og helt må oppgi sin kultur. Likevel er det en signifikant økning fra 2023 til 2025 i andelen som støtter assimilering, og omkring fire av ti mener i 2025 at innvandrere fullt og helt må oppgi sin kultur for å tilpasse seg. Denne økningen føyer seg inn i en trend vi har sett siden 2019.
- Befolkningen er delt når det gjelder om staten bør hjelpe innvandrere med å bevare sin kultur (46 prosent for og 44 prosent imot).
- I den siste undersøkelsen er det en økning i andelen som mener innvandring utgjør en kulturell trussel. Halvparten av alle respondentene mener nå at innvandring truer samholdet i Norge og utgjør en alvorlig trussel for vår nasjonale egenart.
- Det er en signifikant større andel enn i tidligere undersøkelser som mener at manglende integrering skyldes innvandrerne selv. I 2021 – som var sist gang vi stilte dette spørsmålet – svarte 73 prosent dette, i 2025 er andelen er 84 prosent, 11 prosentpoeng mer.
- Ved hjelp av kvantitativ tekstanalyse av åpne svar finner vi at de største utfordringene folk oppgir ved integrering, er språk og tilpasning, ressursmangel, kriminalitet og utenforskap, manglende vilje til deltakelse og segregering. I de store byene svarer en større andel at det er utfordringer knyttet til segregering og utenforskap, mens øvrige kommuner i noe større grad peker på språk og tilpasning som en hovedutfordring.

Religion, diskriminering og etnisitet

- Åtte av ti mener at verdier innen kristendommen og jødedommen er helt eller delvis forenlige med grunnleggende verdier i det norske samfunnet. Fire av ti mener det samme om verdier innen islam. Synet på dette verdispørsmålet har vært stabilt over tid.
- Det har vært en økning i andelen som er negative til at muslimske kvinner bærer hijab på gaten. Et fåtall er positive. Rundt halvparten av befolkningen stiller seg nøytrale til bruk av hijab på gaten. Denne andelen har vært stabil over tid.
- Et flertall i befolkningen sier seg enige i påstanden «Mange muslimske kvinner blir tvunget til å gå med hijab». Mens rundt to av ti svarer at denne påstanden «passer helt», svarer fem av ti at den «passer ganske godt».
- Tre av fire i befolkningen mener at diskriminering av innvandrere forekommer «i stor» (30 prosent) eller «i noen grad» (48 prosent).
- Det er høy bevissthet om diskriminering av innvandrere i befolkningen, men det varierer hvor hyppig man tror dette skjer på ulike arenaer. Flest mener det forekommer ved ansettelse og i forbindelse med utleie av boliger.

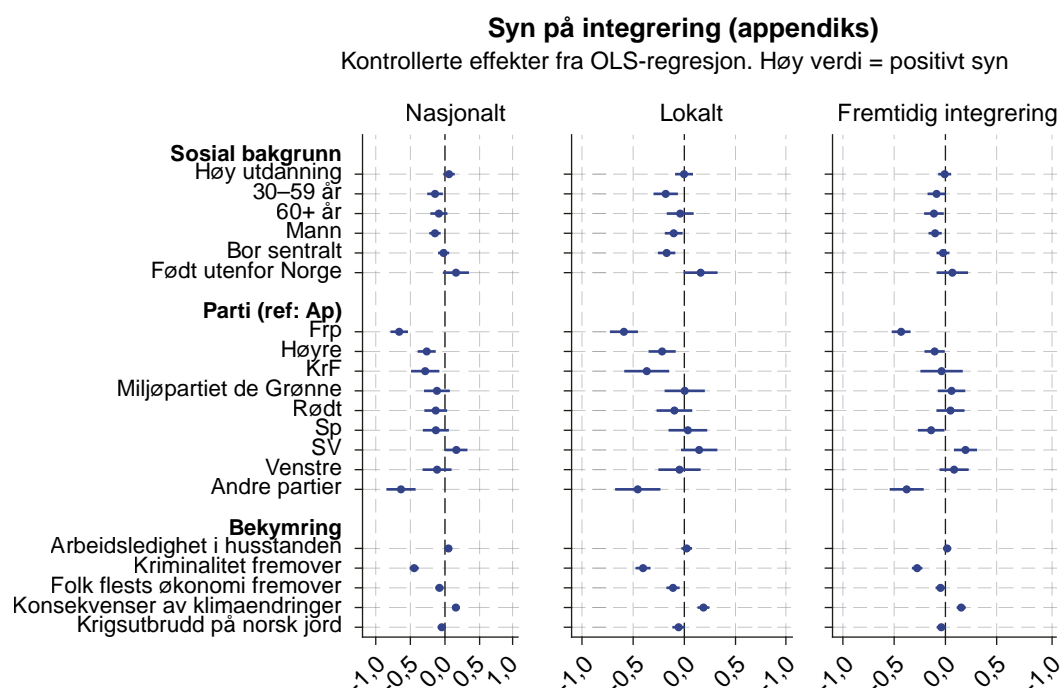
- Det er liten skepsis i et scenario der man ville få en person med innvandrerbakgrunn som sjef. Det var kun mindre forskjeller etter om sjefen ble oppgitt å ha vietnamesisk, ukrainsk eller somalisk bakgrunn.
- Åtte av ti svarer at påstanden «Rasisme opprører meg» enten «passer helt» (36 prosent) eller «passer ganske godt» (46 prosent).

Holdninger til innvandring i en urolig verden

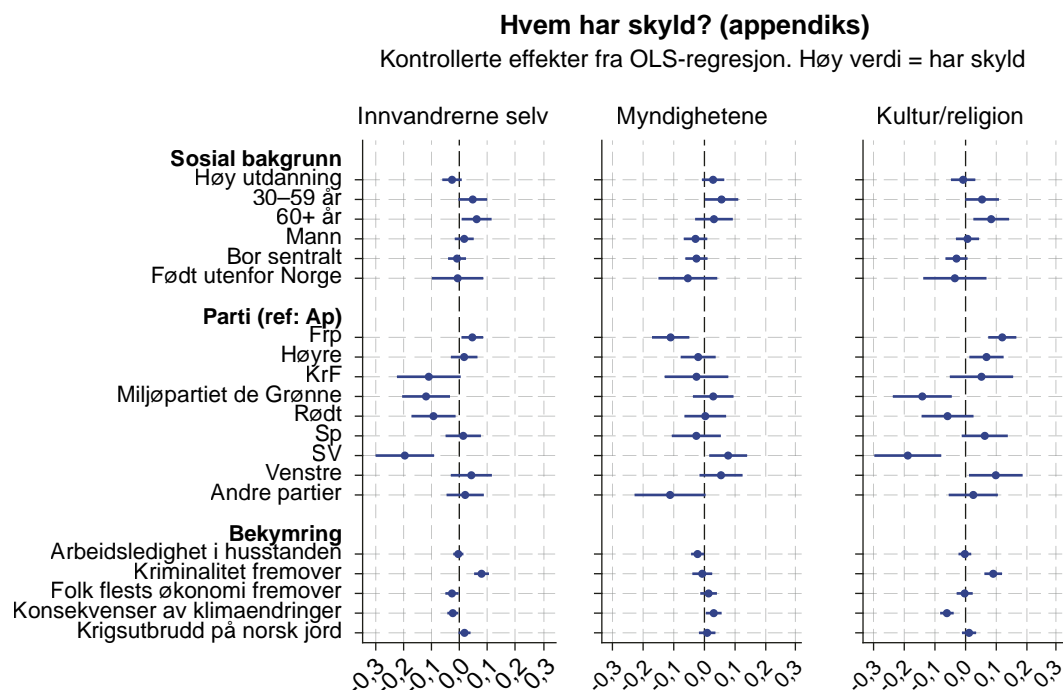
- Innvandring er som tidligere et stykke ned på lista over de viktigste sakene for velgerne samlet sett, men det er en hovedsak for dem som er mest negative til innvandring, og viktigere for menn enn for kvinner.
- De mest innvandringskritiske velgerne kombinerer ofte innvandring med skatter og avgifter som viktig sak, mens de mest innvandringsliberale vektlegger sosial utjevning og fattigdom.
- Klima og innvandring fremstår som nærmest gjensidig utelukkende politiske agendaer.
- Dreiningen i retning av mer restriktiv innvandringspolitikk og større pessimisme knyttet til det fremtidige forholdet mellom innvandrere og resten av befolkningen er i stor grad tverrpolitisk og gjenfinnes blant de fleste partienes velgere.
- Synet på innvandring som «bra eller dårlig for Norge» er mer stabilt enn synet på innvandringspolitikken her og nå; i de største partiene (Ap, H og Frp) er vurderingene i gjennomsnitt svakt mer positive mot slutten av perioden.
- Holdninger til innvandring henger tett sammen med andre politiske standpunkter, som syn på klimaendringer og likestilling mellom kjønnene.
- Utenrikspolitiske standpunkter er også knyttet til innvandringsholdninger: De mest innvandringsliberale har tydelig sympati med Ukraina og palestinerne og er klart mer kritiske til Donald Trump, mens de mest restriktive oftere mangler et klart standpunkt i pågående kriger og er mer positive til Trump.
- Holdninger til mottak av ukrainske flyktninger påvirkes både av generelle innvandringsholdninger og av hvem man sympatiserer med i krigen i Ukraina. Sympati med Ukraina er forbundet med større vilje til å ta imot flyktninger, også fra andre land.
- Sammenhengen mellom politisk tillit og holdninger til innvandring har blitt markant sterkere fra 2017 til 2025: Innvandringskritiske har gjennomgående lavere tillit, mens innvandringsliberale har høyere tillit enn før.
- Bekymringsprofilen i befolkningen er svært ulik avhengig av holdning til innvandring: Innvandringskritikere er særlig bekymret for kriminalitet, økonomi og krigshandlinger på norsk jord, mens innvandringsliberale i større grad er bekymret for klimaendringer og økende rasisme.

Appendiks

Figur A.1. Regresjonsmodell med kontrollerte effekter på tvers av blokker: Syn på integrering nasjonalt, lokalt og i fremtiden.

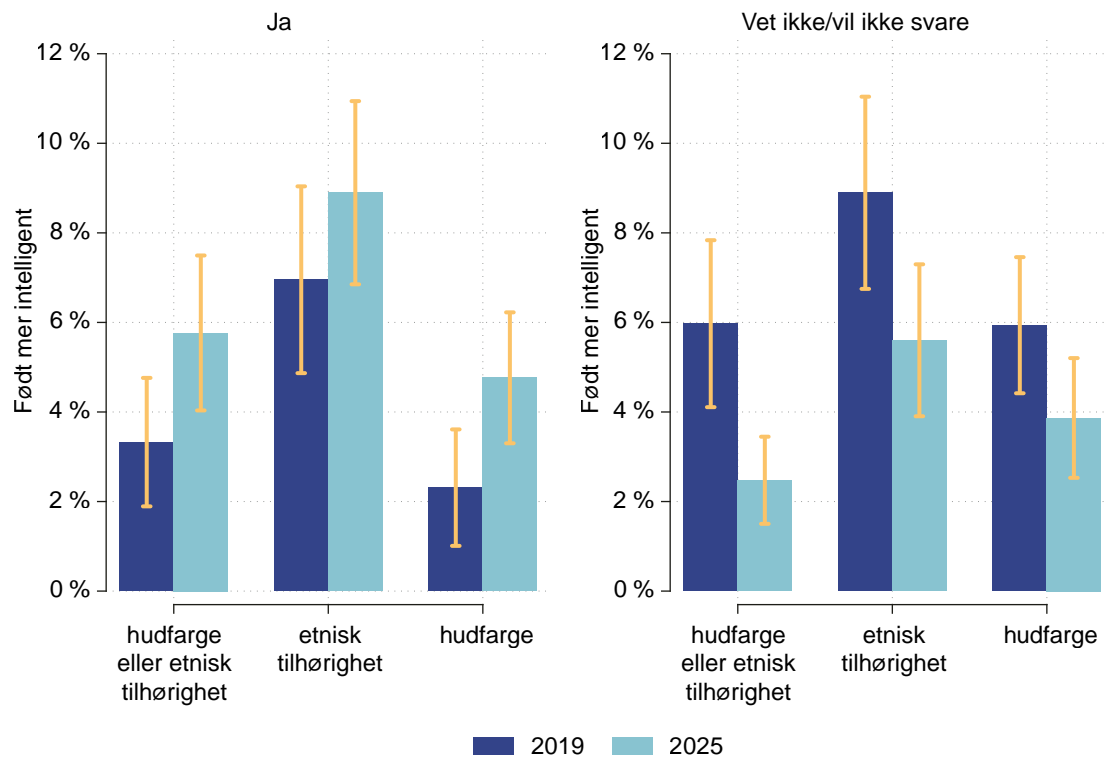
Figur A.2. Regresjonsmodell med kontrollerte effekter på tvers av blokker: Syn på årsak til mangelfull integrering.

Tabell A.1. Deskriptiv statistikk. Resultater fra LDA-analyse av åpne svar fra respondenter som mener at integreringen går dårlig eller svært dårlig (N = 1157).

Tekstlengde	
Antall tegn – median	56
Antall tegn – gjennomsnitt	84,9
Antall tegn – standardavvik	111,1
Antall ord – median	10
Antall ord – gjennomsnitt	14,6
Antall ord – standardavvik	20,2
LDA-temaer per svar	
Antall temaer – median	1
Antall temaer – gjennomsnitt	1,74
Andel med kun 1 tema	54,3 %
Andel med 2 temaer	31,5 %
Andel med 3+ temaer	14,3 %

Figur A.3. Signifikanstest/konfidensintervaller ESS-spørsmål om rasisme: «Tror du at mennesker med en bestemt [hudfarge/etniske tilhørighet/hudfarge eller etnisk tilhørighet] er født mindre intelligente enn andre? «Ja» og «Vet ikke / vil ikke svare». Prosent. N = 939–1020. 2019 og 2015.

Litteratur

- Bergh, J., Hesstvedt, S. & Karlsen, R. (2023). Sakseierskap og dagsorden ved stortingsvalget 2021. I J. Bergh & A. H. Haugsgjerd (Red.), *Politikk i urolige tider* (s. 45–74). Cappelen Damm.
- Bergh, J., Hesstvedt, S. & Karlsen, R. (2025). *Dagsorden og sakseierskap. Stortingsvalget 2025*. <https://nva.sikt.no/registration/019b127ca24c-5f205fa6-f884-407b-9e35-da6395ff3147>
- Borooah, V. K. & Mangan, J. (2009). Multiculturalism versus assimilation: Attitudes towards immigrants in Western countries. *International Journal of Economic Sciences and Applied Research*, 2(2).
- Brekke, J.-P. & Fladmoe, A. (2022). *Holdninger til innvandring, integrering og mangfold i Norge. Integreringsbarometeret 2022* (Rapport 2022:6). Institutt for samfunnsforskning.
- Brekke, J.-P., Fladmoe, A., Hesstvedt, S. & Wollebæk, D. (2024). *Holdninger til innvandring, integrering og mangfold. Integreringsbarometeret 2024* (Rapport 2024:7). Institutt for samfunnsforskning.
- Brekke, J.-P., Fladmoe, A. & Wollebæk, D. (2020). *Holdninger til innvandring, integrering og mangfold i Norge. Integreringsbarometeret 2020* (Rapport 2020:8). Institutt for samfunnsforskning.
- Brekke, J.-P. & Mohn, F. A. (2018). *Holdninger til innvandring og integrering i Norge. Integreringsbarometeret 2018* (Rapport 2018:8). Institutt for samfunnsforskning.
- Brekke, J.-P. (2015). *Why go back? Assisted return from Norway* (Rapport 2015:08). Institutt for samfunnsforskning.
- Dražanová, L., Gonnot, J., Heidland, T., & Krüger, F. (2022). *Understanding differences in attitudes to immigration: A meta-analysis of individual-level factors* (No. 2235). Kiel Working Paper.
- Fladmoe, A. & Brekke, J.-P. (2022). *Holdninger til innvandring og integrering før og etter Russlands invasjon av Ukraina 24. februar 2022: Tilleggsanalyse til Integreringsbarometeret 2022* (Rapport 2022:14). Institutt for samfunnsforskning.
- Fladmoe, A., Wollebæk, D. & Brekke, J.-P. (2023). Polarisering av holdninger til innvandring i Norge på 2000-tallet: Teoretiske perspektiver og empiriske trender. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 64(3), 252–261.
- Gorodzeisky, A., & Semyonov, M. (2016). Not only competitive threat but also racial prejudice: Sources of anti-immigrant attitudes in European societies. *International Journal of Public Opinion Research*, 28(3), 331–354. <https://doi.org/10.1093/ijpor/edv024>
- Haugsgjerd, A. H. & Linde, J. (2023). Hvilken type demokrati vil norske velgere ha? I J. Bergh & A. H. Haugsgjerd (Red.), *Politikk i urolige tider* (s. 180–203). Cappelen Damm.
- Heerwegh, D. (2009). Mode differences between face-to-face and web surveys: An experimental investigation of data quality and social desirability effects. *International Journal of Public Opinion Research*, 21(1), 111–121.
- Hellevik, O. & Hellevik, T. (2017). Utviklingen i synet på innvandrere og innvandring i Norge. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 58(3), 250–283. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-291X-2017-03-01>
- Hesstvedt, S., Bergh, J. & Aardal, B. (2023). Ideologi og polarisering ved stortingsvalget 2021. I J. Bergh & A. H. Haugsgjerd (Red.), *Politikk i urolige tider* (s. 45–74). Cappelen Damm.
- Vaughan, G. and Hogg, M.A. (2005) Introduction to Social Psychology. Pearson Education, Melbourne.
- Kleven, Ø. & Bergh, J. (2025). *4 av 10 byttet parti*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/valg/stortingsvalg/statistikk/stortingsvalget-velgerundersokelsen/artikler/4-av-10-byttet-parti>

- Listhaug, O. & Aardal, B. (2011). Politisk tillit – et mål på demokratiets helsetilstand? I B. Aardal (Red.), *Det Politiske Landskap*. Cappelen Damm Akademisk.
- Molstad, C.S. & Arnesen, R. (2024). Mindre positive holdninger til innvandrere i 2024. SSB. Rapport.
- Mutz, D. C. (2011). *Population-based survey experiments*. Princeton University Press.
- Norris, P. (1999). *Critical citizens: Global support for democratic government*. OUP Oxford.
- Sobolewska, M., Galandini, S. & Lessard-Phillips, L. (2017). The public view of immigrant integration: multidimensional and consensual: Evidence from survey experiments in the UK and the Netherlands. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 43(1), 58–79.
- Steen-Johnsen, K., Fladmoe, A. & Midtbøen, A. H. (2016). *Ytringsfrihetens grenser. Sosiale normer og politisk toleranse*. Fritt Ord; Institutt for statsvitenskap.
- Tyldum, G. (2019). *Holdninger til diskriminering, likestilling og hatprat i Norge* (2. utg.). Fafo.
- Winsvold, M., Haugsgjerd, A., Saglie, J. & Seggaard, S. B. (2024). What makes people trust or distrust politicians? Insights from open-ended survey questions. *West European Politics*, 47(4), 759–783.
- Wollebæk, D., Brekke, J.-P. & Fladmoe, A. (2022). Polarization in a consensual multi-party democracy—attitudes toward immigration in Norway. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, 1–24.
- Brekke, J.-P. (2018). *Why go back? Assisted return from Norway* (Rapport 2018:7). Institutt for samfunnsforskning.
- DiMaggio, P., Evans, J. & Bryson, B. (1996). Have America's social attitudes become more polarized? *American Journal of Sociology*, 102(3), 690–755.
- Haugsgjerd, A. (2019). Moderation or radicalisation? How executive power affects right-wing populists' satisfaction with democracy. *Electoral studies*, 57, 31–45. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.electstud.2018.09.008>
- Nesser, P. (2024). Introducing the Jihadi Plots in Europe Dataset (JPED). *Journal of Peace Research*, 61(2), 317–329. <https://doi.org/10.1177/00223433221123360>
- Todal Jenssen, A. & Ivarsflaten, E. (2019). Innvandringsvalget 2017. I J. Bergh & B. Aardal (Red.), *Velgere og valgkamp: En studie av stortingsvalget 2017* (s. 131–155).
- Tvinnereim, E. & Liu, X. (2025). Hva opptar norske velgere? Bevegelser i nordmenns hjertesaker 2013–25. *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*, 41(3), 96–105.

Holdninger til innvandring, integrering og mangfold

Integreringsbarometeret 2026

Integreringsbarometeret er den mest omfattende undersøkelsen av holdninger til innvandring og integrering i Norge. I rapporten ser vi på utviklingen fra 2005 og frem til i dag. Samtidig gir vi helt nye innsikter om blant annet holdninger til flyktninger og arbeidsinnvandrere, om hva befolkningen mener fungerer i integreringen, samt i hvordan synet på innvandringspolitikk henger sammen med synet på andre politikkområder.

Institutt for
samfunnsforskning

Institute for
Social Research

Munthes gate 31
Postboks 3233 Elisenberg
0208 Oslo
Tlf.: 23 08 61 00
samfunnsforskning.no

ISBN (digital): 978-82-7763-886-7
ISBN (trykt): 978-82-7763-887-4
ISSN (digital): 1891-4314
ISSN (trykt): 0333-3671